

2009

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ
ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΔΡΑΜΑΛΗ ΑΡΓΥΡΗ

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Δρ. Θεόδωρος Ν. Τσέκος
Επίκουρος καθηγητής Δημόσιας Διοίκησης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΡΟΦΙΛ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

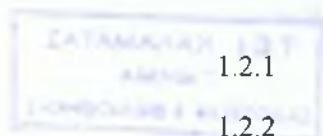
1.1	Νομός Θεσσαλονίκης	5
1.1.2	Οδικό δίκτυο.....	5
1.1.3	Σιδηροδρομικό δίκτυο.....	6
1.1.4	Χώροι Υγιεινής Ταφής Απορριμμάτων(ΧΥΤΑ) και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).....	7
1.1.5	Άρδευση.....	8
1.1.6	Ύδρευση.....	9
1.1.7	Αποχέτευση.....	10
1.1.8	Υποδομές υγείας.....	10
1.2	Περιοχή Παρέμβασης Ν. Θεσσαλονίκης	11
1.2.1	Ιστορικά στοιχεία.....	18
1.2.2	Διαχείριση τοπίου – κληρονομιάς.....	19
1.2.3	Ιστορικοί – πολιτιστικοί πόροι	19
1.2.4	Παραδοσιακά επαγγέλματα.....	20
1.2.5	Σύλλογοι / Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.....	21
1.3	Τουριστική ζήτηση.....	21
1.3.1	Πόλοι προσέλκυσης επισκεπτών.....	23

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1.1	Χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρισμού.....	25
1.2	Μορφές εναλλακτικού τουρισμού στον Νομό Θεσσαλονίκης.....	27

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

1.2.1	Οικολογικός Τουρισμός.....	27
1.2.2	Αγροτουρισμός	28
1.2.2.1	Ενδιαφερόμενοι φορείς	29
1.2.2.2	Θετικές επιδράσεις του Αγροτουρισμού.....	29
1.2.2.3	Αρνητικές επιπτώσεις του Αγροτουρισμού.....	30
1.2.3	Ο πολιτιστικός τουρισμός.....	31
1.2.4	Αθλητικός τουρισμός.....	31
1.2.5	Θαλάσσιος τουρισμός	32
1.2.6	Ο αρχαιολογικός-εκπαιδευτικός τουρισμός.....	33
1.2.7	Θρησκευτικός τουρισμός.....	35
1.2.8	Συνεδριακός τουρισμός	35
1.2.8.1	Θεσσαλονίκη και συνεδριακός τουρισμός.....	36
1.2.8.2	Εμπόδια συνεδριακού τουρισμού στον Ν. Θεσσαλονίκης.....	37
1.2.9	Θερμαλισμός –τουρισμός υγείας.....	38
1.2.10	Οινοτουρισμός.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
2.1	Μαζικός τουρισμός	40
2.2	Σχέση Εναλλακτικού τουρισμού με τον Μαζικό τουρισμό.....	42
2.3	Τουρισμός και Περιβάλλον.....	43
2.4	Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον.....	43
2.5	Μέτρα εξισορρόπησης τουρισμού και περιβάλλοντος.....	44
2.6	Αρνητικές συνέπειες του μαζικού τουρισμού στις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες.....	45
2.7	Ο βιώσιμος τουρισμός είναι εφικτός.....	46
2.8	Στόχοι και ρυθμίσεις για τον εναλλακτικό τουρισμό	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
3.1	Φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση του εναλλακτικού τουρισμού.....	50
3.1.2	Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης.....	51
3.1.3	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ).....	52
3.1.4	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.....	53
3.1.5	Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (ΠΥΤ)Κεντρικής Μακεδονίας.....	55
3.1.6	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης.....	55

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

3.1.7	Αναπτυξιακή Εταιρία Θεσσαλονίκης (ΑΝΕΘ).....	56
3.1.8	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α βαθμού.....	57
3.1.9	Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών.....	57
3.1.10	Επιχειρηματικοί / Επαγγελματικοί φορείς.....	58
3.2	Σημασία των τοπικών κοινωνιών για την ανάπτυξη του τουρισμού.....	58
3.3	Συνεργασία του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης με την Αυτοδιοίκηση.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
4.1	Μ.Ο.Π. και Α΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1986 -1994).....	61
4.2	Β΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1994-1999).....	61
4.3	Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006.....	62
4.4	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	64
4.5	ΟΠΑΑΧ.....	64
4.6	Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	66
4.7	Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....	67
4.7.1	LEADER I.....	67
4.7.2	LEADER II.....	71
4.7.3	LEADER +.....	77
4.8	ΕΣΠΑ.....	82
4.8.1	Υλοποίηση του ΕΣΠΑ.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΕΡΓΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
5.1	Αποτίμηση αποτελεσμάτων Β΄ και Γ΄ ΚΠΣ.....	85
5.2	Έργα ΟΠΑΑΧ στο Νομό Θεσσαλονίκης.....	86
5.3	Έργα στο τοπικό πρόγραμμα LEADER+ του Ν. Θεσσαλονίκης.....	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ		
6.1	Προτάσεις 4 ^{ης} Προγραμματικής περιόδου για τον Νομό Θεσσαλονίκης με τα πορίσματα της ανάλυσης SWOT.....	103
6.2	Προτάσεις για την 4 ^η Προγραμματική περίοδο.....	117
6.3	Στρατηγική -Στόχοι του προγράμματος.....	122
6.4	προϋποθέσεις επίτευξης της προτεινόμενης στρατηγικής.....	122

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Θεσσαλονίκη είναι ένα μητροπολιτικό κέντρο που κατέχει κεντρική θέση στη βόρεια Ελλάδα είναι πόλος έλξης για τους περαστικούς αλλά και για τους ντόπιους καθώς έχει βαριά πολιτιστική κληρονομιά, η κληρονομιά αυτή μαζί με τα πλούσια μορφολογικά χαρακτηριστικά και τους φυσικούς πόρους προσέφεραν στην Θεσσαλονίκη μία σημαντική εισροή που ονομάζεται τουρισμός.

Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού καθώς δεν περιορίζεται μόνο στο μοτίβο ήλιος και θάλασσα αλλά έχει ένα υψηλό πακέτο παροχής ποιοτικών υπηρεσιών και υποδομών με μοναδικά στοιχεία φυσικής ομορφιάς παραδοσιακής ταυτότητας ιστορίας και πολιτισμού με σεβασμό προς το περιβάλλον.

Στα παραπάνω κεφάλαια αναλύονται τα χαρακτηριστικά καθώς και η συμβολή του Εναλλακτικού τουρισμού στην ανάπτυξη και ανάδειξη του Νομού Θεσσαλονίκης.

Στο Α' μέρος αναπτύσσεται μια γενική εικόνα του Ν. Θεσσαλονίκης για τα δίκτυα συγκοινωνιών και μεταφορών, για την ύδρευση την άρδευση, για τις υποδομές και για διάφορα ιστορικά στοιχεία.

Αναλύεται από ποιους δήμους αποτελείται η **ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ** στην οποία υπάρχει και μια άνθηση στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού κάποια χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων περιοχών καθώς και η τουριστική ζήτηση.

Το Β' Μέρος αποτελείται από έξι κεφάλαια, στο 1^ο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως τα χαρακτηριστικά και οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται μια αναδρομή του τουρισμού αναφέρονται οι αρνητικές συνέπειες που έφερε στο προσκήνιο ο μαζικός τουρισμός και οι λόγοι που την τελευταία δεκαετία όλοι οι φορείς έχουν ταπίσει τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού με την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Στο 3^ο κεφάλαιο αναφέρονται οι αρμοδιότητες που έχουν οι τοπικοί φορείς ώστε να υπάρχει καλύτερη οργάνωση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στο 4^ο Κεφάλαιο γίνεται μια αναδρομή για την χρηματοδότηση από το Α' ΚΠΣ έως σήμερα, ακολουθεί το 5^ο κεφάλαιο και με βάση την πιο πάνω χρηματοδότηση αναφέρονται τα έργα εναλλακτικού τουρισμού που έχουν γίνει στο Ν. Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα στη περιοχή παρέμβασης μέσω του ΟΠΑΑΧ και της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER. Τέλος με τη ανάλυση S.W.O.T θα βγουν τα τελικά συμπεράσματα καθώς θα αναλυθούν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία οι ευκαιρίες και οι απειλές με την βοήθεια της S.W.O.T. θα χαραχτεί μια στρατηγική και οι προϋποθέσεις για να επιτευχθεί η στρατηγική για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού σε μια κοινωνία είναι στο χέρι κάθε **ενεργού πολίτη**

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1 ΠΡΟΦΙΛ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1.1 ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Νομός Θεσσαλονίκης κατέχει πολυσήμαντη, πολυλειτουργική και πολυδύναμη κεντρική θέση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, στη Βόρεια Ελλάδα, τα Βαλκάνια και τις αναδυόμενες αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Αποτελεί την περιοχή διασταύρωσης των Εθνικών Αξόνων ΠΑΘΕ και Εγνατίας Οδού και σημείο διέλευσης των Πανευρωπαϊκών Διαδρόμων IV από Βορρά προς Νότο (Βιέννη -Θεσσαλονίκη), (Βερολίνο- Θεσσαλονίκη) . Η κεντρικότητα αυτή τονίζεται περισσότερο με την ύπαρξη του σιδηροδρομικού δικτύου, του αεροδρομίου «Μακεδονία» (το δεύτερο μεγαλύτερο στην Ελλάδα, με πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού) και του λιμανιού της Θεσσαλονίκης, του οποίου η ελευθέρα ζώνη αποτελεί μία από τις 27 που λειτουργούν στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Νομός διαθέτει πλούσιους φυσικούς, εδαφικούς και υδάτινους πόρους, καθώς και πλούσιο υπέδαφος, που αξιοποιούνται όμως μη ικανοποιητικά και απαιτούν περαιτέρω εκσυγχρονισμό βασικών υποδομών.

Επιπλέον, η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, διαμορφώνει με τα δεδομένα της συγκυρίας (διαπεριφερειακή, διαβαλκανική και Ευρωπαϊκή λειτουργία) «πεδίο» ανάπτυξης σημαντικών πρωτοβουλιών. Η Κεντρική Μακεδονία αποτελεί βασικό παράγοντα στην διαμόρφωση τόσο της Εθνικής Περιφερειακής Πολιτικής, για τις επόμενες δεκαετίες, όσο και στην εξέλιξη των Βαλκανίων στην πορεία τους προς την ενοποίηση και την εξασφάλιση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής του Ευρωπαϊκού Χώρου .

1.1.2 Οδικό δίκτυο

Η περιοχή παρέμβασης αποτελεί μια εκτεταμένη λωρίδα πεδινών κυρίως περιοχών που ξεκινά από το Δυτικό τμήμα του Νομού Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια στρέφοντας προς Ανατολάς διέρχεται από το κεντρικό τμήμα του για να καταλήξει μέχρι τις απώτερες Ανατολικές παραλίες του Στρυμωνικού κόλπου. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της ζώνης είναι ότι διασχίζεται από την Εγνατία Οδό.

Η Εγνατία οδός, διαθέτοντας μια σειρά από κόμβους – εξόδους παρέχει διασύνδεση με όλη την κύρια υποδομή οδικών αξόνων του Νομού (ΠΑΘΕ, Εθνική Οδός Θεσσαλονίκης – Σερρών, Παλαιά Εθνική Οδός Θεσσαλονίκης – Καβάλας, Παλαιά Εθνική Οδός Θεσσαλονίκης – Αθηνών, κάθετος άξονας προς Κιλκίς –πΓΔΜ). Η μορφή που έχει το δίκτυο των οδικών αξόνων είναι ακτινωτή παρέχοντας σύνδεση και δυνατότητα κίνησης προς όλες τις κατευθύνσεις.¹

1 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης», 76 σελ.

Η Εγγατία καθιστά τη Θεσσαλονίκη (και την περιοχή παρέμβασης που διασχίζει) πόλο αναφοράς στον ευρύτερο γεωγραφικό, οικονομικό και γεωπολιτικό χώρο, αποτελώντας έναν από τους πλέον σύγχρονους και βασικούς οδικούς άξονες της Βαλκανικής που συνδέει την Ευρώπη με την Εγγύς Ανατολή. Μέσω των κάθετων αξόνων προσφέρει διασύνδεση με τους Πανευρωπαϊκούς Άξονες X, IX, & IV, ενώ μέσω των πολλαπλών κόμβων προσφέρει διασύνδεση με το υπόλοιπο οδικό δίκτυο (επαρχιακές & νομαρχιακές οδούς). Άλλος εθνικός οδικός άξονας που εξυπηρετεί την πρόσβαση στην περιοχή είναι ο υπό αναβάθμιση εθνικός οδικός άξονας Θεσσαλονίκης – Κιλκίς. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο διαβαθμίζεται σε επαρχιακό, δημοτικό και μη ασφαλτοστρωμένο. Σύμφωνα με το Χωροταξικό Σχέδιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας το δίκτυο της περιοχής παρέμβασης έχει ικανοποιητική πυκνότητα στο μεγαλύτερο τμήμα του με εξαίρεση τα ημιορεινά τμήματα της περιοχής του Χορτιάτη. Προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στην ποιότητα του οδικού δικτύου.²

1.1.3 Σιδηροδρομικό δίκτυο

Η Θεσσαλονίκη αποτελεί τον κύριο κόμβο του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, εφόσον εντός των δυτικών εκτάσεων του νομού συγκλίνουν & συνδέονται οι παρακάτω κύριοι σιδηροδρομικοί άξονες:

- Η γραμμή Αθηνών – Θεσσαλονίκης με τον κόμβο διακλάδωσης με την γραμμή προς Δυτική Μακεδονία στην θέση Πλατύ.
- Η γραμμή προς Ειδομένη (FYROM – Κεντρική Ευρώπη)
- Η γραμμή προς Α. Μακεδονία – Θράκη, με τις διακλαδώσεις προς Βουλγαρία – Ανατολική Ευρώπη και σύνδεση με Τουρκία – Μέση Ανατολή.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο εμφανίζει μεγάλη πυκνότητα στο Δυτικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης και απολήξεις του οδεύουν προς τον Σύγχρονο Επιβατικό Σταθμό του ΠΣΘ, τον παλαιό Εμπορικό Σταθμό και το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

Ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας (ΟΣΕ) εκτελεί μια σειρά έργων αναβάθμισης όπως η ολοκλήρωση της διπλής ηλεκτροκινούμενης γραμμής Αθηνών Θεσσαλονίκης, η ηλεκτροκίνητη γραμμή Θεσσαλονίκης – Ειδομένης, και βελτιώσεις χάραξης στη γραμμή Θεσσαλονίκης – Αλεξανδρούπολης. Επίσης προχωρεί η απευθείας σύνδεση του 6^{ου} προβλήτα του εμπορικού λιμένα της Θεσσαλονίκης με την γραμμή Αθηνών – Θεσσαλονίκης. Στόχος όλων των ανωτέρω είναι η αύξηση της ταχύτητας & της ασφάλειας κίνησης του μέσου ώστε να καταστεί ελκυστικότερο για μετακινήσεις ανθρώπων & εμπορευμάτων.

2 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008)«Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης», 77 σελ.

1.1.4 Χώροι Υγιεινής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ)

Σε εφαρμογή του Νομαρχιακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων, όπως αυτός εντάχθηκε στον ευρύτερο σχεδιασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, έχει προχωρήσει η κατασκευή και δοκιμαστική λειτουργία από τον Ιούνιο του 2008 του ΧΥΤΑ Μαυροράχης στο δήμο Λαχανά στα βορειοδυτικά του νομού. Πρόκειται για τον πρώτο σύγχρονο χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων που λειτούργησε ποτέ στο Νομό και όταν καταστεί πλήρως λειτουργικός θα αποτελέσει την βασική υποδομή ορθολογικής διαχείρισης των απορριμμάτων. Ωστόσο η εφαρμογή του προβλεπόμενου σχεδιασμού εμφανίζει σημαντική καθυστέρηση. Έτσι δεν έχουν προχωρήσει μια σειρά από προβλεπόμενα έργα όπως η κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), καθώς και η απολύτως αναγκαία Μονάδα Διαλογής & Ανακύκλωσης η οποία θα μειώσει των όγκο ταφής και θα αυξήσει τις ποσότητες ανάκτησης και ανακύκλωσης υλικών στον Νομό.³

Επίσης η κατασκευή του προβλεπόμενου δεύτερου ΧΥΤΑ στα νοτιοανατολικά του νομού και στη θέση Άγιος Αντώνιος 2 βρίσκεται ακόμα στο στάδιο των μελετών & εγκρίσεων, παρουσιάζοντας σημαντική υστέρηση.

Καμία από τις δύο θέσεις ΧΥΤΑ δεν βρίσκεται εντός της περιοχής παρέμβασης, ωστόσο η εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων έχει εξαιρετικά βαρύνουσα σημασία για την περιοχή παρέμβασης, καθώς η προστασία του περιβάλλοντος και η αναβάθμισή του, αποτελεί κυρίαρχο στόχο και προϋπόθεση του παρόντος Σχεδίου.

Επιπλέον, για το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής προβλέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Δημοτικών Στερεών Αποβλήτων (ΣΜΑ) ως εξής:

- Οι Δήμοι: Αγίου Αθανασίου, Αξιού, Εχέδωρου, Καλλιθέας, Κουφαλίων, Χαλάστρας και Χαλκηδόνας θα εξυπηρετούνται από ΣΜΑ εγκατεστημένο στην περιοχή των ορίων των δήμων Αγίου Αθανασίου & Εχέδωρου.
- Οι Δήμοι: Εγνατίας, Απολλωνίας και Κορώνειας, θα εξυπηρετούνται από ΣΜΑ εγκατεστημένο στην περιοχή του Δήμου Εγνατίας (Τοπικό Διαμέρισμα Προφήτη).
- Οι Δήμοι: Αγίου Γεωργίου, Νέας Μαδύτου και Ρεντίνας, θα εξυπηρετούνται από ΣΜΑ εγκατεστημένο στην περιοχή του Δήμου Αγίου Γεωργίου (Τοπικό Διαμέρισμα Βρασών).
- Ο Δήμος Χορτιάτη θα εξυπηρετείται από τον ΣΜΑ στη θέση Δερβένι (Δήμος Ευκαρπίας)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τέλος οι Δήμοι: Μυγδονίας, Ασσήρου & Λαγκαδά θα έχουν άμεση πρόσβαση στον ΧΥΤΑ λόγω γειννίας.⁴

1.1.5 Άρδευση

Λεκάνη Μυγδονίας

Η γεωργική γη της κλειστής λεκάνης των λιμνών Κορώνειας και Βόλβης ανέρχεται σε 559.000 στρ., από τα οποία αρδεύονται περίπου 116.000 στρ., κυρίως με ιδιωτικές αβαθείς ή βαθιές γεωτρήσεις και πηγάδια. Σε ολόκληρη τη λεκάνη υπάρχουν περίπου 2.000 γεωτρήσεις. Η συντριπτική πλειοψηφία των γεωτρήσεων δεν έχει νομιμοποιηθεί παρά τις αλληπάλληλες ευνοϊκές ρυθμίσεις και διατάγματα που εκδόθηκαν στο πλαίσιο προσπαθειών εξορθολογισμού της χρήσης νερού από τους αρμόδιους φορείς του Νομού (Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων Νομού Θεσσαλονίκης). Τα συλλογικά αρδευτικά δίκτυα της περιοχής είναι κατασκευασμένα με κλειστούς αγωγούς μεταφοράς και οι πηγές υδροληψίας είναι είτε γεωτρήσεις είτε οι λίμνες (τα τελευταία χρόνια μόνο η Βόλβη καθώς η Κορώνεια δεν μπορεί να αποδώσει νερό). Στη λεκάνη Μυγδονίας υπάρχουν επίσης και μικρά χωμάτινα φράγματα, τα οποία συγκρατούν νερό για αγροτική (κυρίως κτηνοτροφική) χρήση και βοηθούν στον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφόρων στρωμάτων.

Το Δυτικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης, κυριαρχείται μορφολογικά από το σύστημα των τριών ποταμών (Λουδίας, Αζιός, Γαλλικός) και το επίσης εκτεταμένο δίκτυο αρδευτικών & στραγγιστικών καναλιών που την διατρέχει, τα οποία αποτελούν έργα εγγείων βελτιώσεων που ξεκίνησαν τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα και έκτοτε συνεχώς συμπληρώνονται – εκσυγχρονίζονται. Το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων της περιοχής από τα συλλογικά αρδευτικά δίκτυα κυμαίνεται περί τα 380.000 στρέμματα, τον δυναμικό χαρακτήρα των καλλιεργειών της περιοχής⁵

Οι κοίτες όλων των ποταμών, είναι πλήρως διευθετημένες σ' όλο το μήκος της διαδρομής τους με χωμάτινους αναβαθμούς εκατέρωθεν της κοίτης και εγκάρσιους τσιμεντένιους αναβαθμούς σταθεροποίησης της κοίτης.

3-4 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης» 80 σελ.

5 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Αειφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θερμαϊκού» 23 σελ.

Το σύνολο των αρδευτικών υποδομών της περιοχής λειτουργεί υπό την επίβλεψη του ΓΟΕΒ Θεσσαλονίκης. Στην περιοχή λειτουργούν έξι Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), που είναι οι: Αγίου Αθανασίου, Βραχιάς, Κύμινων – Μαλγάρων, Μικρού Μοναστηρίου, Χαλάστρας – Καλοχωρίου & Χαλκηδόνας. Οι ΤΟΕΒ κάθε περιοχής έχουν την ευθύνη λειτουργίας των αρδευτικών δικτύων Β' τάξης (αρδευτικά κανάλια & στραγγιστικοί τάφροι Β' τάξης) ενώ ο ΓΟΕΒ της ευρύτερης περιοχής έχει την ευθύνη λειτουργίας των αρδευτικών δικτύων Α' τάξης (προτεύοντα δίκτυα μεταφοράς – αποστράγγισης).

Οι πηγές υδροληψίας των αρδευτικών δικτύων είναι οι ποταμοί και κυρίως ο Αξιός, μέσω φράγματος εκτροπής που έχει κατασκευαστεί εντός της διευρυμένης κοίτης του στο ύψος της παλαιάς εθνικής οδού.

Σημαντικές επενδύσεις για την συντήρηση, ανακατασκευή & βελτίωση των αρδευτικών δικτύων στην περιοχή, έχουν γίνει από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης που εφαρμόστηκαν κατά την παρελθούσα 20ετία. Ο προγραμματισμός ανάλογων έργων για την τρέχουσα περίοδο προβλέπει επίσης την δαπάνη σημαντικών πόρων ύψους 35 εκατομμυρίων ευρώ (Πρόγραμμα Αλέξανδρος Μπαλατζής), με στόχο τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των υδατικών πόρων για την εξοικονόμηση ποσοτήτων, ώστε να αντιμετωπιστεί τόσο το φαινόμενο της λειψυδρίας, όσο και η κατακόρυφη αύξηση των αναγκαίων ποσοτήτων ύδατος λόγω της επέκτασης των «αυδροβόρων» καλλιεργειών όπως το ρύζι & το καλαμπόκι.

Στην δυτική πεδιάδα υπάρχουν επίσης πάμπολλες γεωτρήσεις (περί τις 4000 σύμφωνα με εκτιμήσεις της Διεύθυνσης Εγγείων Βελτιώσεων του Νομού), οι οποίες τροφοδοτούν μικρά δίκτυα σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης. Και σ' αυτή τη περιοχή υπάρχει ανάλογο φαινόμενο αυθαίρετης λειτουργίας γεωτρήσεων μ' αυτό της λεκάνης Μυγδονίας που αναφέρθηκε προηγούμενα.

Γενικά για την περιοχή παρέμβασης συνολικά καταγράφεται μια ανάγκη συμπλήρωσης και εκσυγχρονισμού μικρών υποδομών χρήσης και διαχείρισης του νερού με στόχο την βελτίωση των όρων άσκησης της αγροτικής δραστηριότητας. Επιπλέον τονίζεται η σημασία τέτοιων υποδομών για περιοχές υπό καθεστώς προστασίας με ταυτόχρονο κυρίαρχο ρόλο στις λειτουργίες των υδατικών οικοσυστημάτων που αναπτύσσονται σ' αυτές.⁶

1.1.6 Ύδρευση

Σε ότι αφορά την ύπαρξη δικτύων ύδρευσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», το σύνολο σχεδόν των οικισμών της περιοχής παρέμβασης έχουν δίκτυα, οι περισσότεροι όμως δηλώνουν ότι δεν επαρκούν και ότι χρήζουν επέκτασης ή αντικατάστασης λόγω παλαιότητας αλλά και προβληματικών υλικών κατασκευής (αμιάντος). Το μεγαλύτερο ποσοστό των αγωγών είναι από πλαστικό, ενώ σημαντικό παραμένει και το μήκος των αγωγών που είναι από αμιάντο, ιδιαίτερα στην περιοχή παρέμβασης.

Όπως προέκυψε από την έρευνα πεδίου, οι Δήμοι της περιοχής διενεργούν τακτικούς δειγματοληπτικούς ελέγχους & ποιοτική ανάλυση στο παρεχόμενο νερό. Από τους ελέγχους αυτούς έχουν καταγραφεί προβλήματα ποιότητας στο νερό ύδρευσης, κυρίως στους ΟΤΑ της Δυτικής πεδινής περιοχής, ενώ προβλήματα επάρκειας ποσοτήτων υπάρχουν στις ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις της περιοχής παρέμβασης.⁷

1.1.7 Αποχέτευση

Από το σύνολο των 79 οικισμών που βρίσκονται εντός της περιοχής παρέμβασης, μόλις οι 16 έχουν σε λειτουργία δίκτυο αποχέτευσης λυμάτων και μόνο 7 διαθέτουν σταθμό επεξεργασίας λυμάτων πριν την διάθεσή τους.

Γενικά οι Δήμοι αναφέρουν σημαντικά προβλήματα σχετικά με την λειτουργία των αποχετευτικών τους δικτύων είτε λόγω παλαιότητας, είτε λόγω αστοχιών στην μελέτη και κατασκευή τους. Το αποχετευτικό δίκτυο των όμβριων αποτελείται κυρίως από ανοικτούς αγωγούς με τσιμενταύλακες.⁸

1.1.8 Υποδομές υγείας

Τα νοσοκομεία του Νομού βρίσκονται συγκεντρωμένα στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης (Π.Σ.Θ.) με εξαίρεση το Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου» που βρίσκεται στην Περιφερειακή οδό, στα όρια του Δήμου Νέας Ευκαρπίας. Η περιοχή παρέμβασης εξυπηρετείται από Κέντρα Υγείας με έδρες το Λαγκαδά, τη Νέα Μάδυτο, το Ζαγκλιβέρι, τα Κουφάλια, τη Χαλάστρα και τα Διαβατά.

Συνολικά στο Νομό Θεσσαλονίκης υπάρχουν 36 περιφερειακά ιατρεία τα οποία εξυπηρετούν 134 οικισμούς. Από αυτά, τα 20 έχουν έδρα σε οικισμούς της περιοχής παρέμβασης, εξυπηρετούν όμως και οικισμούς εκτός της περιοχής. Γενικά ο βαθμός εξυπηρέτησης των κατοίκων από τα περιφερειακά ιατρεία με βάση και τα στοιχεία της έρευνας πεδίου, είναι ικανοποιητικός. Υγειονομικοί Σταθμοί λειτουργούν σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης. Οι γιατροί επισκέπτονται τους σταθμούς από μία έως τρεις φορές την εβδομάδα.⁹

6 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Αεφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θερμαϊκού», 27 σελ.

7-8-9 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης», 80-84 σελ.

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

1.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα τελευταία χρόνια στο νομό Θεσσαλονίκης έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπου τουριστικοί επενδυτές και φορείς ανάπτυξης δεν είναι ικανοποιημένοι από την μαζικοποίηση της τουριστικής διακίνησης στο κέντρο της πόλης και αναζητούν ήπιες δραστηριότητες τις οποίες βρίσκουν στην περιοχή παρέμβασης του Νομού Θεσσαλονίκης όπου και αναπτύσσονται οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού . Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Αναλυτική Παρουσίαση της Περιοχής Παρέμβασης

ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ/ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km²)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (στοιχεία 2001 – πραγματικός πληθυσμός)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
Δήμος Αγίου Αθανασίου	Άγιος Αθανάσιος	35,5	4.846	πεδινή
	Αγχιάλος	11,0	1.062	μειονεκτική
	Βαθύλακκος	23,5	2.198	μειονεκτική
	Γέφυρα	29,3	3.258	μειονεκτική
	Νέα Μεσημβρία	31,6	2.343	μειονεκτική
	Σύνολο	130,9	13.707	
Δήμος Αγίου Γεωργίου	Ασπροβάλτα	24,7	3.039	μειονεκτική
	Βρασνά	41,1	2.427	μειονεκτική
	Σύνολο	65,8	5.466	
Δήμος Αξιού	Βραχιά	15,0	645	πεδινή
	Κύμινα	28,1	3.692	πεδινή
	Νέα Μάλγαρα	41,6	2.443	πεδινή
	Σύνολο	84,7	6.780	

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ/ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (στοιχεία 2001 – πραγματικός πληθυσμός)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
Δήμος Απολλωνίας	Μελισσουργός	22,9	477	μειονεκτική
	Νέα Απολλωνία	70,9	2.014	μειονεκτική
	Νικομηδινό	12,1	561	μειονεκτική
	Περιστερώνας	45,7	454	μειονεκτική
	Στίβος	11,4	631	μειονεκτική
	Σύνολο	163,0	4.137	
Δήμος Ασσήρου	Άσσηρος	55,4	2.481	μειονεκτική
	Κριθιά	21,3	1.380	μειονεκτική
	Σύνολο	76,7	3.861	
Δήμος Εγνατίας	Ευαγγελισμός	21,3	589	μειονεκτική
	Νυμφόπετρα	28,8	851	μειονεκτική
	Προφήτης	48,8	1.083	μειονεκτική
	Σχολάρι	16,2	611	μειονεκτική
	Σύνολο	115,1	3.134	
Δήμος Εχεδώρου	Διαβατά*	9,0	8.423	πεδινή
	Καλοχώρι	31,9	3.950	πεδινή
	Νέα Μαγνησία	14,8	4.011	πεδινή
	Σινδος*	47,2	7.540	πεδινή
	Σύνολο	102,9	23.924	
Δήμος Καλλιθέας	Μεσαίο	29,9	1.347	μειονεκτική
	Νέα Φιλαδέλφεια	12,6	826	μειονεκτική
	Νεοχωρούδα	27,1	1.979	μειονεκτική
	Πεντάλοφος	29,9	1.944	μειονεκτική
	Σύνολο	99,5	6.096	
Δήμος Κορώνειας	Άγιος Βασίλειος	28,3	1.275	μειονεκτική
	Βασιλούδι	23,0	681	μειονεκτική
	Γερακαρού	17,8	1.293	μειονεκτική
	Λαγκαδίκια	13,6	729	μειονεκτική
	Σύνολο	82,7	3.978	
Δήμος Κουφαλίων	Κουφάλια*	66,6	8.102	πεδινή

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πρόγραμμα	37,4	2.655	μειονεκτική
Σύνολο	104,0	10.757	

<i>ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ</i>	<i>ΔΗΜΟΤΙΚΟ/ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ</i>	<i>ΕΚΤΑΣΗ (km²)</i>	<i>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (στοιχεία 2001 – πραγματικός πληθυσμός)</i>	<i>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ</i>
Δήμος Λαγκαδά	Ανάληψη	29,7	606	μειονεκτική
	Ηράκλειο	9,8	914	πεδινή
	Καβαλλάρι	43,6	1.874	πεδινή
	Κολχικό	45,4	1.959	μειονεκτική
	Λαγκαδάς*	31,8	7.215	πεδινή
	Λαγυνά	13,4	2.409	μειονεκτική
	Περιβολάκι	7,6	841	πεδινή
	Χρυσαιγή	16,0	1.018	μειονεκτική
	Σύνολο	197,3	16.836	
Δήμος Μαδύτου	Απολλωνία	32,7	1.018	μειονεκτική
	Μόδι	22,5	449	μειονεκτική
	Νέα Μάδυτος	34,7	1.989	μειονεκτική
	Σύνολο	89,9	3.456	
Δήμος Μυγδονίας	Δρυμός	42,0	2.487	μειονεκτική
	Λητή	18,9	3.030	μειονεκτική
	Μελισσοχώρι	37,6	1.722	μειονεκτική
	Σύνολο	98,5	7.239	
Δήμος Ρεντίνας	Άνω Σταυρός	19,5	1.315	ορεινή
	Βόλβη	92,8	1.402	μειονεκτική
	Σταυρός	16,5	3.647	μειονεκτική
	Σύνολο	128,8	6.364	
Δήμος Χαλάστρας	Ανατολικό	21,9	2.539	πεδινή
	Χαλάστρα*	95,7	7.298	πεδινή

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

	Σύνολο	117,6	9.837	
Δήμος Χαλκηδόνος	Άδενδρο	37,4	2.283	πεδινή
	Βαλτοχώρι	16,6	314	πεδινή
	Ελεούσα	10,0	562	πεδινή
	Μικρό Μοναστήρι	36,4	2.433	πεδινή
	Παρθένι	7,5	660	πεδινή
	Χαλκηδόνα	21,3	3.749	πεδινή
	Σύνολο	129,2	10.001	
Δήμος Χορτιάτη	Ασβεστοχώρι	34,3	4.789	πεδινή
	Εξοχή	2,6	1.511	πεδινή
	Φίλυρο	15,7	3.620	πεδινή
	Σύνολο	52,6	9.920	

Σύνολο περιοχής παρέμβασης	1.839,2	145.493
Σύνολο Νομού Θεσσαλονίκης (εκτός ΠΣΘ)	3.548,9	257.061
Σύνολο Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (αστικές και αγροτικές περιοχές)	18.549,6	1.871.952
Σύνολο Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (μόνο αγροτικές περιοχές)	13.567,8	458.673

ΠΗΓΗ : Ε.Σ.Υ.Ε., 2001

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ειδικές πληροφορίες για την περιοχή παρέμβασης

ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ/ ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	Πλήττονται από την εφαρμογή της ΚΑΠ*	Υπαγόμενα σε καθεστώς προστασίας Natura
Δήμος Αγίου Αθανασίου	Άγιος Αθανάσιος		√
	Αγχιάλος		
	Βαθύλακκος		
	Γέφυρα		√
	Νέα Μεσημβρία		
	Σύνολο	0	
Δήμος Αγίου Γεωργίου	Ασπροβάλτα		
	Βρασνά		√
	Σύνολο	0	
Δήμος Αξιού	Βραχιά		
	Κύμνα		√
	Νέα Μάλγαρα		√
	Σύνολο	0	
Δήμος Απολλωνίας	Μελισσουργός		
	Νέα Απολλωνία		√
	Νικομηδινό		√
	Περιστερώνας		√
	Στίβος		√
	Σύνολο	√, 0	
Δήμος Ασσήρου	Άσσηρος		
	Κριθιά		
	Σύνολο	√	
Δήμος Εγνατίας	Ευαγγελισμός		√
	Νυμφόπετρα		√
	Προφήτης		√
	Σχολάρι		√
	Σύνολο	√	

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δήμος Εχεδώρου*	Διαβατά		
	Καλοχώρι		✓
	Νέα Μαγνησία		
	Σίνδος		✓
	Σύνολο	0	
Δήμος Καλλιθέας	Μεσαίο		
	Νέα Φιλαδέλφεια		✓
	Νεοχωρούδα		✓
	Πεντάλοφος		
	Σύνολο		
Δήμος Κορώνειας	Άγιος Βασίλειος		✓
	Βασιλούδι		✓
	Γερακαρού		✓
	Λαγκαδίκια		✓
	Σύνολο	✓, 0	
Δήμος Κουφαλίων	Κουφάλια		✓
	Πρόχωμα		✓
	Σύνολο	0	
Δήμος Λαγκαδά	Ανάληψη		✓
	Ηράκλειο		
	Καβαλλάρι		✓
	Κολχικό		✓
	Λαγκαδάς		✓
	Λαγονά		
	Περιβολάκι		
	Χρυσαιγή		
Σύνολο	✓, 0		
Δήμος Μαδύτου	Απολλωνία		✓
	Μόδι		✓
	Νέα Μάδυτος		✓
	Σύνολο	✓, 0	
Δήμος Μυγδονίας	Δρυμός		
	Λητή		
	Μελισσοχώρι		

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	Σύνολο		
Δήμος Ρεντίνας	Ανω Σταυρός		√
	Βόλβη		√
	Σταυρός		√
	Σύνολο	√, 0	
Δήμος Χαλάστρας	Ανατολικό		√
	Χαλάστρα		√
	Σύνολο	0	
Δήμος Χαλκηδόνας	Αδενδρο		
	Βαλτοχώρι		√
	Ελεούσα		√
	Μικρό Μοναστήρι		
	Παρθένι		
	Χαλκηδόνα		
	Σύνολο	√, 0	
Δήμος Χορτιάτη	Ασβεστοχώρι		
	Εξοχή		
	Φίλυρο		
	Σύνολο		

ΠΗΓΗ : ΥΠ.Ε.ΧΩ.ΔΕ., 2008, Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Ν.Α.Θ., 2005

* Σ' αυτούς τους Δήμους καλλιεργούνταν καπνός (√) και καλλιεργείται βαμβάκι (0) (συνολικά στην περιοχή παρέμβασης καλλιεργούνται 12.525 ha βαμβάκι)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : Περιοχές Natura εντός των ορίων της περιοχής παρέμβασης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
GR1220001 (SCI)	ΛΙΜΝΕΣ ΒΟΛΒΗ & ΛΑΓΚΑΔΑ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	266,21
GR1220002 (SCI)	ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ- ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ-ΑΞΙΟΥΠΟΛΗ	155,72
GR1220003 (SCI)	ΣΤΕΝΑ ΡΕΝΤΙΝΑΣ- ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	28,59
GR1220009 (SPA)	ΛΙΜΝΕΣ ΒΟΛΒΗ ΚΑΙ ΛΑΓΚΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΡΕΝΤΙΝΑΣ	154,68
GR1220010 (SPA)	ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ- ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ-ΑΛΥΚΗ ΚΙΤΡΟΥΣ	86,61
GR1230001 (SCI)	ΛΙΜΝΗ ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗ	3,19
GR1230004 (SPA)	ΛΙΜΝΗ ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗ- ΞΗΛΟΚΕΡΑΤΕΑ	4,79
ΣΥΝΟΛΟ		699,79
ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA ΕΝΤΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ*		-227,58
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA		472,21
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		25,7%

ΠΗΓΗ : Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε., 2008

* Υπάρχουν περιοχές NATURA που επικαλύπτονται

1.2.1 Ιστορικά στοιχεία

Η ιστορία της περιοχής του νομού Θεσσαλονίκης εξελίσσεται παράλληλα με αυτήν του ευρύτερου ελλαδικού χώρου.¹⁰

Περιοχή Γαλλικό: Ο Γαλλικός ποταμός, κατά την αρχαιότητα ονομαζόταν Εχέδωρος (έχων δάρα) και αναφέρεται στις πηγές, κύρια για την εκμετάλλευση ψηγμάτων χρυσού που κατέβαζε η κοίτη του.

10 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.(2008) «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης», 86 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περιοχή Αξιού: Η αρχαιολογική έρευνα έφερε στο φως Προϊστορικούς οικισμούς της Νεότερης Εποχής, Αρχαίους τάφους, Ρωμαϊκά κτίσματα και Παλαιοχριστιανικούς χώρους. Η περιοχή κατοικήθηκε από τους Βοττιαίους, τους αρχαίους Μακεδόνες, τους Βαρδαριώτες και τους Τούρκους. Μετά το Μακεδονικό Αγώνα (1912-13), η περιοχή εντάσσεται στο Ελληνικό κράτος. Στις αρχές του 5^{ου} αιώνα π.χ., η Χαλάστρα αναφέρεται ως σημαντικό λιμάνι της περιοχής και ως μια από τις πόλεις που συνέβαλλαν στη δημιουργία της Θεσσαλονίκης από τον Κάσσανδρο το 315 π.χ..

Η περιοχή γύρω από τις λίμνες Κορώνεια και Βόλβη σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές, κατοικούνταν κατά την αρχαιότητα από τους Μύδονες. Αρχαιολογικές ανασκαφές στην περιοχή αποκάλυψαν Προϊστορικούς οικισμούς της Νεολιθικής Εποχής, της Εποχής του Χαλκού και Σιδήρου, που μερικοί συνεχίζονται και στους Ιστορικούς Χρόνους. Ανασκαφικά ευρήματα των Ιστορικών χρόνων έχουμε στη Γερακαρού, Νέα Απολλωνία, Περιστερώνα και Στιβο. Κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους από τη νότια πλευρά της λίμνης περνάει η Εγνατία Οδός. Στα χρόνια του Φιλίππου στην περιοχή αναφέρεται σημαντικό «απποτροφείο» και λέγεται πως στα δάση της περιοχής ζούσαν πολλά άγρια ζώα και ιδιαίτερα ελάφια. Κατά τη Βυζαντινή Εποχή οι θερμές πηγές της λίμνης και οι θεραπευτικές τους ιδιότητες γίνονται αντικείμενο συστηματικής εκμετάλλευσης.

Στην περιοχή αυτή ανήκει και η Ρεντίνα, που ήταν γνωστή από την αρχαιότητα για τη νευραλγική της θέση ως πέρασμα από την Κεντρική στην Ανατολική Μακεδονία. Αναφέρεται από τους αρχαίους συγγραφείς, κατά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο, στις εκστρατείες Αθηναίων και Σπαρτιατών για την κατάκτηση της Αμφίπολης και του χρυσοφόρου Παγγαίου. Ιδιαίτερη ήταν η ανάπτυξη της στα χρόνια των «Παλαιολόγων» ενώ το 1828 έγινε μεγάλη μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων στα Στενά της Ρεντίνας.

1.2.2 Διαχείριση τοπίου – κληρονομιάς

Η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον γιατί συγκεντρώνει ένα μεγάλο αριθμό τοπίων σε μικρή συνολικά έκταση και αυτό δημιουργεί ιδανικές συνθήκες εμπλουτισμού των παρεχόμενων υπηρεσιών αναψυχής. Προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλει ιδιαίτερα και ο τρόπος που τα τοπία αυτά εναλλάσσονται και συνδυάζονται στον χώρο.¹¹

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται προσπάθειες για την αξιοποίηση του τοπίου, με την προστασία του, την διαχείρισή του και την οργάνωση των δραστηριοτήτων δασικής και υπαίθριας αναψυχής που είναι δυνατόν να αναπτυχθούν σε αυτό. Οι προσπάθειες αυτές έχουν προέλθει κυρίως από τη Δασική Υπηρεσία του Νομού Θεσσαλονίκης, αλλά και από άλλους φορείς όπως οι Ο.Τ.Α. της περιοχής. Ήδη σε σημαντικό αριθμό θέσεων έχουν διαμορφωθεί χώροι αναψυχής, έχουν διανοιχτεί μονοπάτια και κατασκευαστεί ξύλινες γέφυρες.

1.2.3 Ιστορικοί – πολιτιστικοί πόροι

Αρχαιολογικοί χώροι στην περιοχή παρέμβασης έχουν βρεθεί στα διοικητικά όρια όλων των Δήμων, παρ' όλα αυτά όμως δεν έχουν τύχει της ανάλογης αξιοποίησης και προβολής, με αποτέλεσμα να παραμένουν άγνωστοι στο ευρύ κοινό.

¹¹ Νομαρχία Θεσσαλονίκης(2007) «προφίλ Θεσσαλονίκης», 6 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της Σίνδου ανακαλύφθηκαν το 1980 περισσότεροι από 100 τάφοι, ορθογώνιοι σε λάκκο, λίθινοι κιβωτιόσχημοι και λίθινες σαρκοφάγοι που περιελάμβαναν αντικείμενα ανεκτίμητης αξίας (Χρυσές Μάσκες, χρυσά αντικείμενα, κοσμήματα και οπλισμός). Μέρος των σημαντικών

αυτών ευρημάτων, εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης σε 62 βιτρίνες, ενώ έντονη είναι η επιθυμία των κατοίκων για ανέγερση τοπικού μουσείου.¹²

Μνημεία των **Βυζαντινών χρόνων** αποτελούν τα ερείπια βυζαντινού κάστρου, του οικισμού και της κινστήρνας στη Ρεντίνα, τα ερείπια του κάστρου στα Βρασνά, ο οχυρωματικός πύργος στον Άγιο Βασίλειο, το Οθωμανικό Λουτρό και τμήματα Οθωμανικών δημοσίων κτιρίων (τζαμί λουτρό και χάνι) στην Απολλωνία, το Οθωμανικό ιαματικό λουτρό στο Λαγκαδά. Επίσης υπάρχουν σημαντικοί **θρησκευτικοί χώροι**, πολλοί από τους οποίους είναι μεταβυζαντινά κτίσματα του 18ου και του 19ου αιώνα και αναφέρονται αναλυτικά σε πίνακα.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον Ι.Ν. της Αγίας Μαρίας στη Ρεντίνα (1869), μονόχωρο ναό με νάρθηκα και ημικυκλική κόγχη ιερού, όπου ο κεντρικός χώρος καλύπτεται με ημισφαιρικό τρούλο χωρίς τύμπανο και η κάλυψη της στέγης γίνεται από σχιστόπλακες και στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου του 1860 (τρικλίτη ξυλόστεγη βασιλική) στο χωριό Βαθύλακος.

Ως προς τα μνημεία των **νεότερων χρόνων** αναφέρεται ότι υπάρχουν οικισμοί που έχουν στο σύνολο τους παραδοσιακά στοιχεία όπως το Μελισσοχώρι, ο Άνω Σταυρός και τα Άνω Βρασνά ενώ σε πολλούς οικισμούς απαντώνται κτίρια με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον όπως στη Γέφυρα του Δήμου Αγίου Αθανασίου το Μουσείο Βαλκανικών Πολέμων, στο Μελισσοχώρι το «Σπίτι της Απελευθέρωσης» (έδρα του Ελληνικού Στρατηγείου κατά τον ελληνοβουλγαρικό πόλεμο) και στη Χρυσανγή η Οικία Υπηρεσίας Εποικισμού Προσφύγων.

Επιπλέον υπάρχουν και άλλα σημαντικά στοιχεία **αρχιτεκτονικής κληρονομιάς**, στενά δεμένα με τη ζωή των κατοίκων του χωριού, όπως νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, αλευρόμυλοι, γεφύρια, κλπ.

Στην περιοχή της Νυμφόπετρας υπάρχει επίσης, ένα **μνημείο της φύσης**, οι «Νυμφόπετρες» απ' όπου πήρε και το όνομά του το σημερινό χωριό. Πρόκειται για μια εντυπωσιακή σειρά από όρθιους βράχους, που κατά τη λαογραφική άποψη πρόκειται για γαμήλια πομπή, με τη νύφη μπροστά, που μια μαγική κατάρα την πέτρωσε ξαφνικά. Μια άλλη μυθολογική εκδοχή είναι ότι πρόκειται για ανθρώπους που μεταμορφώθηκαν σε βράχους, επειδή τόλμησαν να κοιτάζουν τις νύμφες της Λίμνης Βόλβης, ενώ αυτές λούζονταν.

1.2.4 Παραδοσιακά επαγγέλματα

Στην περιοχή εφαρμογής αναπτύχθηκαν κάποια παραδοσιακά επαγγέλματα, όπως η υφαντική, η καρποποιία, η σαγματοποιία, η κατασκευή ηνίων για τα άλογα, η κατασκευή ξύλινων βαρελιών, η κεραμική, κ.α. που τείνουν να εξαφανιστούν λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας και της αλλαγής των καταναλωτικών αναγκών των κατοίκων. Ωστόσο υπάρχουν και τέχνες που μπορούν να συνδεθούν με σύγχρονες δραστηριότητες και παρέχουν τη δυνατότητα και στους νέους να ασχοληθούν με αυτές, όπως η σαγματοποιία και η κεραμική.

12-13 Νομαρχία Θεσσαλονίκης (2007) «προφίλ Θεσσαλονίκης», 8 σελ.

1.2.5 Σύλλογοι / Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Σε όλους τους Δήμους της περιοχής παρέμβασης υπάρχουν και λειτουργούν πολιτιστικοί σύλλογοι, που επιτελούν σημαντικό έργο, διδάσκοντας το χορό, το τραγούδι και την πολιτιστική κληρονομιά στους νέους της περιοχής και οργανώνοντας με τον καλύτερο τρόπο τις τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Γενικά στην περιοχή παρέμβασης δραστηριοποιούνται συνολικά 80 Πολιτιστικοί Σύλλογοι.¹³

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που συνδέονται άλλοτε με παλιά παραδοσιακά έθιμα όπως το έθιμο των «Αναστεναριών» στο Λαγκαδά βασισμένο στην πυροβολία, οι υποδρομίες στη Λητή και στο Δέλτα Αξιού και οι «Αράπηδες στον Προφήτη» άλλοτε με τοπικά αγροτικά προϊόντα, όπως η «γιορτή κρασιού» στην Αγχιάλο, η «γιορτή ριζιού» στα Μάλγαρα, η «γιορτή σαρδέλας» στο Σταυρό, η «γιορτή καρπουζιού» στο Πρόχωμα, άλλοτε με το σύγχρονο πολιτισμό όπως οι πολιτιστικές εκδηλώσεις στα Βρασνά, στο Δρυμό, στο Μελισσοχώρι στη Νέα Μάδυτο, στο Καλοχώρι και άλλοτε αποτελούν τοπικά πανηγύρια προς τιμή των πολιούχων αγίων, προσελκύουν πολλούς επισκέπτες κύρια από τη γύρω περιοχή και από την πόλη της Θεσσαλονίκης.

1.3 Τουριστική ζήτηση

Πριν μία δεκαετία, ο τουρισμός στην περιοχή παρέμβασης αφορούσε μόνο τις παραθαλάσσιες περιοχές του Στρυμωνικού κόλπου και τα ιαματικά λουτρά Λαγκαδά και Απολλωνίας. Τα τελευταία χρόνια όμως με την ευαισθητοποίηση σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος, την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την τάση των κατοίκων των μεγάλων αστικών κέντρων να επιλέγουν την ύπαιθρο για αναψυχή, εμφανίστηκε σημαντική τουριστική κίνηση στις προστατευόμενες περιοχές γύρω από τις λίμνες Κορώνεια – Βόλβη και στο Δέλτα Αξιού αλλά και σε οικισμούς της περιοχής όταν πραγματοποιούνται εκδηλώσεις και πανηγύρια υπερτοπικής σημασίας και γιορτές τοπικών προϊόντων, που αφορούν κύρια μονοήμερες επισκέψεις. Επιπλέον, υπάρχουν και άλλες ειδικές ομάδες τουριστών, πέραν των λουόμενων και των οικοπεριηγητών, όπως είναι οι κυνηγοί, οι μαθητές, οι οινόφιλοι και τα άτομα τρίτης ηλικίας.

Ως προς την πληρότητα, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για τα έτη 2005 και 2006, τους χειμερινούς μήνες είναι πολύ χαμηλή (1-3,5%) ενώ τους θερινούς μήνες φτάνει και στο 62% (στην Ασπροβάλτα).

Ως προς τις ειδικές ομάδες επισκεπτών, για τους λουόμενους αναφέρεται ότι το υδροθεραπευτήριο στη Ν. Απολλωνία λειτουργεί από τον Ιούνιο ως τον Οκτώβριο με μέσο μηνιαίο αριθμό 23.000 – 24.000 λούσεις και στο υδροθεραπευτήριο στο Λαγκαδά που λειτουργεί όλο το χρόνο πραγματοποιούνται γύρω στις 70.000 λούσεις ετησίως.

Για τη ζήτηση από τους οικοπεριηγητές παρουσιάζονται τα στοιχεία των επισκέψεων στα τρία Κέντρα Πληροφόρησης (Στρυμωνικού Κόλπου, Κορώνειας – Βόλβης, Δέλτα Αξιού).

Το Κέντρο Πληροφόρησης για την παράκτια ζώνη του Στρυμωνικού κόλπου και τον κόλπο της Ιερισσού το επισκέπτονται 20-25 σχολεία κάθε χρόνο (κύρια δημοτικά) και πλήθος μεμονωμένων ατόμων που είναι κυρίως τουρίστες κατά τη θερινή περίοδο.¹⁴

Το Κέντρο Πληροφόρησης υγροτόπου Κορώνειας-Βόλβης από το 2005 που λειτουργεί επισκέπτονται κάθε χρόνο όλο και περισσότερα άτομα, που είναι είτε μαθητές σχολείων (κύρια Δημοτικά αλλά και Γυμνάσια, Λύκεια, ΤΕΕ, ΙΕΚ), είτε μέλη άλλων οργανωμένων ομάδων (σπουδαστές, φοιτητές, επιστήμονες, σύλλογοι), είτε μεμονωμένα άτομα (φυσιολάτρες, περιπατητές, κάτοικοι της Θεσσαλονίκης). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το έτος 2008 (Ιανουάριο-Μάιο) επισκέφτηκαν το Κέντρο 55 σχολεία (2.300 άτομα) όλων των βαθμίδων, του Ν. Θεσσαλονίκης αλλά και άλλων νομών της Ελλάδας, μια ομάδα 15 δασκάλων από Βαλκανικές χώρες και διάφοροι σύλλογοι (85 άτομα).

Επιπλέον αναφέρεται ότι στην περιοχή του παραλίμιου δάσους της Απολλωνίας υπάρχει ενδιαφέρον από ολιγομελείς ομάδες ξένων τουριστών για κατασκήνωση στην περιοχή κατά την εαρινή-θερινή-φθινοπωρινή περίοδο.

Την προστατευόμενη περιοχή στο Δέλτα Αξιού και το Κέντρο Πληροφόρησης επισκέπτονται πολλά άτομα, κύρια την άνοιξη με κορύφωση του αριθμού επισκεπτών τον Μάιο, αλλά και το φθινόπωρο. Σύμφωνα με στοιχεία του Φορέα Διαχείρισης, το έτος 2007 επισκέφτηκαν την περιοχή 1.061 άτομα και το έτος 2008 (μέχρι τον Ιούνιο) 2.241 άτομα. Οι επισκέπτες είναι κύρια μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Ν. Θεσσαλονίκης, και λιγότερο μαθητές της δευτεροβάθμιας, φοιτητές, και εκπαιδευτικοί.

Οι κυνηγοί, με βάση στοιχεία των κυνηγετικών συλλόγων της Θεσσαλονίκης, πραγματοποιούν ημερήσιες εξόδους, κατά την περίοδο που επιτρέπεται το κυνήγι (Αύγουστο-Φεβρουάριο), κυρίως τα Σαββατοκύριακα. Κατευθύνονται προς το Χορτιάτη και στην περιοχή βόρεια από τις λίμνες Κορώνεια και Βόλβη.

Οι οινόφιλοι πραγματοποιούν επισκέψεις στα καζάνια της περιοχής παρέμβασης, την περίοδο απόσταξης και παρασκευής του τσίπουρου, για διασκέδαση με γνωστούς και φίλους, στα οινοποιεία της δυτικής υπαίθρου για να γνωρίσουν, να γευτούν και να αγοράσουν τα τοπικά κρασιά αλλά και στην Αγχιάλο στη «γιορτή κρασιού».

Τα άτομα τρίτης ηλικίας, σύμφωνα με στοιχεία των ΚΑΠΗ της Θεσσαλονίκης, πέρα από τη λουτροθεραπεία στα ιαματικά λουτρά πραγματοποιούν συχνά μονοήμερες εξορμήσεις στα μοναστήρια της περιοχής και στο Σταυρό για μπάνιο στη θάλασσα.

Τέλος ομάδες αλλοδαπών Ορθοδόξων Χριστιανών που ακολουθούν την πορεία του Αποστόλου Παύλου διέρχονται και κάνουν στάση στο Βήμα του Αποστόλου Παύλου στην Απολλωνία.

1.3.1 Πόλοι προσέλκυσης επισκεπτών

Η προτεινόμενη περιοχή είναι γνωστή για τις καταγάλανες ακτές του Στρυμωνικού Κόλπου, για το γεωθερμικό πεδίο της Απολλωνίας και του Λαγκαδά, για τις λίμνες Βόλβη και Κορώνεια, για το Δέλτα του Αξιού, για τις σημαντικές φυσικές ομορφιές, τους αρχαιολογικούς χώρους, τα τοπικά προϊόντα, καθώς επίσης και για την εν γένει πολιτιστική κληρονομιά.¹⁵

Η παράκτια ζώνη του Στρυμωνικού Κόλπου, αποτελεί ένα τοπίο ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς αλλά και περιβαλλοντικής αξίας. Κατά μήκος της πανέμορφης ακτογραμμής αναπτύσσονται οργανωμένες και πεντακάθαρες παραλίες, βραβευμένες επί σειρά ετών με το διεθνή θεσμό «Γαλάζιες Σημαίες».

Οι λίμνες Κορώνεια και Βόλβη αποτελούν ενιαίο υδροτοπικό σύστημα (συμπεριλαμβάνεται και ο Ρήχειος ποταμός) ιδιαίτερα σημαντικό ως τόπος διατροφής, αναπαραγωγής, διαχείμασης αλλά και ξεκούρασης κατά τη μετανάστευση πλήθους ειδών πουλιών. Έχουν ενταχθεί στους προστατευόμενους υδροτόπους διεθνούς σημασίας (Σύμβαση Ramsar), στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (Οδηγία 79/409) και στις προς ένταξη περιοχές του δικτύου ΦΥΣΗ 2000 (Οδηγία 92/43) και ορίζονται ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά. Η διαδρομή γύρω από τις λίμνες περιλαμβάνει το παραλίμνιο υγρόφιλο δάσος της Νέας Απολλωνίας, που αποτελεί μοναδικό στο είδος του σχηματισμό στη χώρα, το παραποτάμιο δάσος και το κάστρο της Ρεντίνας, τα υπεραιωνόβια πλατάνια στο Σχολάρι που έχουν κηρυχθεί Μνημεία της Φύσης, τις Νυμφόπετρες που αποτελούν μοναδικούς γεωλογικούς σχηματισμούς, τον οχυρωματικό πύργο στον Άγιο Βασίλειο, τις ιαματικές πηγές της Ν. Απολλωνίας και Λαγκαδά και πλήθος άλλα αξιοθέατα.

Στις δυτικές ακτές του Θερμαϊκού κόλπου βρίσκεται ένας άλλος σημαντικός υγρότοπος, προστατευόμενος από τη Συνθήκη Ramsar και την Κοινοτική Οδηγία 79/409 για την προστασία της ορνιθοπανίδας. Τον πολύτιμο αυτό τόπο συνθέτουν οι εκβολές τεσσάρων ποταμών, του Αξιού, του Λουδία, του Αλιάκμονα και του Γαλλικού και η λιμνοθάλασσα της αλυκής Κίτρους. Στον εκτεταμένο αυτό υγρότοπο έχει αναπτυχθεί με τον καιρό μια εντυπωσιακή ποικιλία από φυτικά είδη (περίπου 500) και φιλοξενούνται πολλά είδη από ζώα (36 είδη ψαριών, 7 αμφιβίων, 15 ερπετών, 215 πτηνών και 17 θηλαστικών).

Επιπλέον πολλά χωριά της προτεινόμενης περιοχής αποτελούν πόλους έλξης επισκεπτών για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που οργανώνουν, όπως ο Λαγκαδάς, το Μελισσοχώρι, η Λητή, για τα τοπικά προϊόντα και για τις γιορτές με αναφορά σε αυτά (Αγχιάλος, Μάλγαρα, Σταυρός, Πρόχωμα).

15 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.(2008) «Αειφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θερμαϊκού» 78 σελ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης φανερώνει την ύπαρξη του ευνοϊκού περιβάλλοντος στην περιοχή παρέμβασης για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα στον τομέα παροχής γενικών υπηρεσιών.

Σε ότι αφορά τον τουρισμό, αν και δεν αποτελεί μέχρι σήμερα κύρια πηγή εισοδήματος και απασχόλησης, ωστόσο λόγω της θέσης της περιοχής σε σχέση με το αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης και λόγω της ύπαρξης σημαντικών τουριστικών πόρων σε αυτήν, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης.

Οι εξελίξεις στη ζήτηση του τουρισμού (ζήτηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αύξηση μικρής διάρκειας παραμονής) ευνοούν την περιοχή παρέμβασης, που μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών. Αυτό βέβαια, μπορεί να επιτευχθεί με την προϋπόθεση ότι θα προσφέρεται ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις για αναψυχή, κυρίως των κατοίκων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης αλλά και διερχομένων. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τη διαφοροποίηση του, την υψηλή του ποιότητα και την αυθεντικότητα του.

Η ανάπτυξη του τουρισμού και η σύνδεση του με τον πρωτογενή τομέα, με το φυσικό χώρο της περιοχής και την πολιτιστική και θρησκευτική παράδοση της, με ταυτόχρονη ενίσχυση των δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, μπορεί μακροπρόθεσμα να διαφοροποιήσει την εικόνα της περιοχής και να τονώσει την ανταγωνιστικότητά της, μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών και την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η νέα τάση του τουρισμού ονομάζεται εναλλακτικός τουρισμός. Η έννοια του εναλλακτικού τουρισμού σχετίζεται με τη μορφή του τουρισμού που ως κύρια χαρακτηριστικά έχει την αναζήτηση της αυθεντικότητας του προορισμού και την επαφή με το φυσικό περιβάλλον μέσα από την προστασία και την αειφόρο ανάπτυξη του, μακριά από τη μαζικότητα που χαρακτηρίζει το σημερινό τουρισμό. Ο εναλλακτικός τουρισμός ωστόσο σχετίζεται επίσης με το κάθε είδος τουρισμού που προκύπτει από τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των τουριστών πέρα από το τετριμμένο τουριστικό προϊόν «ήλιος- παραλία- θάλασσα», αναζητώντας δραστηριότητες κοντά στη φύση, περιπέτειας αλλά και να γνωρίσουν την πολιτιστική ταυτότητα και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής της επαρχίας στοχεύοντας στην ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Η ανάπτυξη αυτή του εναλλακτικού τουρισμού δίνει ώθηση στην τουριστική και οικονομική βελτίωση των προορισμών οι οποίοι τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν μειωμένη ή συγκρατημένη αύξηση στην τουριστική τους κίνηση και στα εισοδήματά τους. Ο εναλλακτικός τουρισμός και η άνθησή του στοχεύει κυρίως στην παράταση της τουριστικής περιόδου με την ανάδειξη προορισμών για όλο το χρόνο δίνοντας έτσι λύση και στο σημαντικότερο ίσως πρόβλημα που χαρακτηρίζει τον ελληνικό τουρισμό, την εποχικότητα, αλλά και στην αναβάθμιση των επαρχιακών και λιγότερο «in» προορισμών.

1.1 Χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός έχει ορισμένα χαρακτηριστικά, τα οποία τον διαφοροποιούν από το μαζικό τουρισμό. Αυτά είναι τα εξής:¹⁶

1. Η υποδοχή γίνεται από μικρής δυναμικότητας τουριστικές μονάδες και όχι από μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες.
 2. Οι φορείς είναι τοπικοί και όχι μεγάλες εταιρείες ξένες στον τόπο.
 3. Οι επιπτώσεις είναι λιγότερο αρνητικές στον τοπικό πληθυσμό και το περιβάλλον και είναι περισσότερες οι πιθανότητες ευνοϊκής αποδοχής από τις τοπικές κοινωνίες
 4. Τα οικονομικά οφέλη παραμένουν στις τοπικές κοινωνίες και δε διαφεύγουν, μέσω των μεγάλων εταιρειών των ξενοδοχειακών μονάδων, έξω από την περιοχή.
- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μιας έρευνας, παρ' όλο που οι ευρωπαίοι διαθέτουν περισσότερο χρόνο για διακοπές, η μέση διάρκεια των αποδράσεών τους μειώνεται, πράγμα που σημαίνει κατακερματισμό των διακοπών τους. Αυτός ο κατακερματισμός των διακοπών, η ποιοτική αύξηση της ζήτησης, η αυξανόμενη διαφοροποίηση των

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

τόπων προορισμού και των αιτιών μετακίνησης , η αύξηση των μικρής διάρκειας διακοπών σε τόπους όχι πολύ μακρινούς από τον τόπο διαμονής , αποτελούν τα στοιχεία που διαμορφώνουν τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Παράλληλα, δίνουν ένα εθνικό χαρακτήρα στον εναλλακτικό τουρισμό , με την έννοια ότι η μεγάλη πλειοψηφία των τουριστών δεν είναι αλλοδαποί αλλά ημεδαποί.

Για την περιφέρεια, ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης διότι:

- Δημιουργεί θέσεις εργασίας
- Συντελεί στη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού
- Ικανοποιεί την ανάγκη των τοπικών κοινωνιών για έξοδο από την απομόνωση και επικοινωνία με τον έξω κόσμο
- Οι δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον από τον τουρισμό είναι μικρότερες ή και ανύπαρκτες

Στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη οι εναλλακτικές μορφές χρησιμοποιούνται στα πλαίσια ενός προγραμματισμού που έχει δύο στόχους: αφενός την προσφορά μεγαλύτερου αριθμού εξειδικευμένων υπηρεσιών που καλύπτουν τη ζήτηση ειδικών ομάδων τουριστών και αφετέρου τη συγκρότηση ενός προτύπου ανάπτυξης που εντάσσεται ισόρροπα στην υπάρχουσα δομή, είτε βελτιώνοντας την προϋπάρχουσα κατάσταση, είτε διαμορφώνοντας μια νέα παραγωγική δομή στον τουριστικό τομέα , όπου θα κυριαρχούν οι υποδομές και οι υπηρεσίες των εναλλακτικών μορφών.

Στόχος είναι η διαμόρφωση μιας υποδομής προσφοράς που θα ανταποκρίνεται σε διαφορετικούς τύπους ζήτησης και θα συμβάλλει στη βασική **αρχή της αειφορίας :** δηλαδή την **ανατροφοδότηση της ανάπτυξης.**

Το πρότυπο της ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού εντοπίζεται κυρίως σε περιοχές της υπαίθρου με πλούσιους περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς πόρους. Σε ορισμένες περιπτώσεις το πρότυπο στηρίζεται στην ανάπτυξη μίας μόνο εναλλακτικής μορφής , ενώ σε άλλες στην ανάπτυξη περισσότερων. Ουσιαστικός στόχος μιας τέτοιας ανάπτυξης είναι η ένταξή της στην κοινωνική παραγωγική δομή της περιοχής με παράλληλη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.¹⁷

16 Σφακιανάκης Μ.(2001) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Εκδόσεις Έλλην, 21-38 σελ.

17 Τσάρτας Π.-Κοκκώσης Χ. (2001)«Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον»Εκδόσεις κριτική,101-104

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ωστόσο, μερικές φορές αυτό το πρότυπο ανάπτυξης αποκτά μαζικά χαρακτηριστικά, με αποτέλεσμα να έχει δυσμενείς επιπτώσεις, ιδιαίτερα σε οικολογικά και κοινωνικά «ευαίσθητες» περιοχές της υπαίθρου, όπου παρατηρείται μια μαζικοποίηση του εναλλακτικού τουρισμού. Άρα είναι δεδομένο ότι και στην περίπτωση αυτού του προτύπου καταγράφεται η ανάγκη για ορθολογικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση και διαχείριση της τουριστικής ανάπτυξης.

1.2. Μορφές εναλλακτικού τουρισμού στον Νομό Θεσσαλονίκης

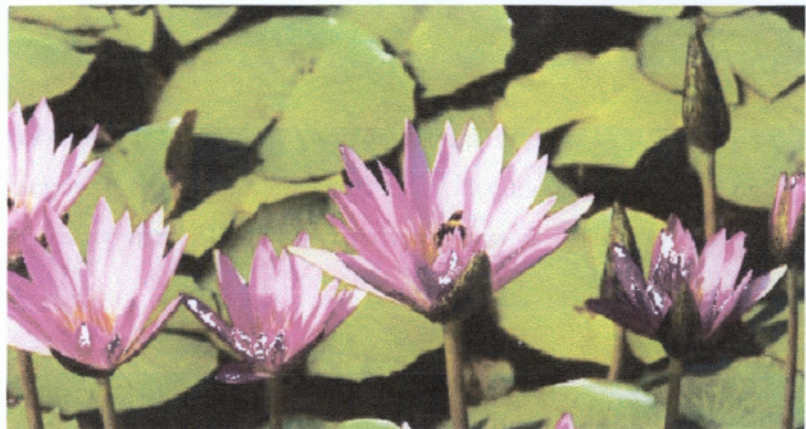
- Οικολογικός τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Αθλητικός τουρισμός
- Θαλάσσιος τουρισμός
- Αρχαιολογικός -Εκπαιδευτικός τουρισμός
- Θρησκευτικός
- Συνεδριακός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας-θερμαλισμός
- Οινοτουρισμός

1.2.1 Οικολογικός Τουρισμός

Η Θεσσαλονίκη διαθέτει πλούσιο και ποικίλο φυσικό περιβάλλον, παρά τη μικρή έκταση παρουσιάζει σπάνια γεωμορφολογία με έντονες αντιθέσεις και πολλές περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας.

Επιβλητικά βουνά, σπήλαια, λίμνες, ποτάμια, βιότοποι εξαιρετικής ομορφιάς, και μοναδικά οικοσυστήματα «προικίζουν» την ελληνική γη με εντυπωσιακά τοπία.

Ο φυσιολάτρης περιηγητής έχει την ευκαιρία:

- να περιπλανηθεί στα αισθητικά δάση ή να εξερευνήσει τους δρυμούς
- να απολαύσει τα υπέροχα μνημεία της φύσης, τα σπήλαια και τους καταρράκτες.
- να παρατηρήσει και να θαυμάσει τα σπάνια είδη πουλιών που φωλιάζουν ή καταφεύγουν στα παράκτια οικοσυστήματα και τους υγρότοπους (βραχώδεις ακτές, αμμώδεις παραλίες, αμμοθίνες, «δέλτα» ποταμών, λίμνες, έλη, αλίπεδα κ.α.)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- να μελετήσει την εξαιρετική ποικιλία της χλωρίδας
- να επισκεφθεί τα θαλάσσια πάρκα
- να συμμετάσχει σε δραστηριότητες extreme sport (κανόε-καγιάκ, rafting, monoraft, hydrospeed, canyonig, ποδήλατο βουνού κ.α.).¹⁸

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξη της ισορροπίας των οικοσυστημάτων.

1.2.2 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, η οποία έχει ως στόχους:

- να συμβάλει, ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού,
- να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης,
- να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Έτσι, ο αγροτουρισμός αποτελεί μια ιδανική πηγή¹⁹ πρόσθετου αγροτικού εισοδήματος, ως παράλληλη αγροτική δραστηριότητα, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τα τοπικά προϊόντα, την τοπική παραγωγή και δημιουργεί νέες θέσεις και προοπτικές απασχόλησης στην ύπαιθρο με αποτέλεσμα είτε να συγκρατεί τον εναπομείναντα πληθυσμό στην ύπαιθρο ή προσελκύει ξανά πληθυσμό στην ύπαιθρο.

18-19 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά...πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση»Εκδόσεις κέρκυρα, 44-55&161&180 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παράλληλα συντελεί στη διάσωση παραδοσιακών δραστηριοτήτων, αναδεικνύει την πολιτιστική κληρονομιά και ταυτότητα του τόπου και προσφέρει στην ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας.

1.2.2.1 *Ενδιαφερόμενοι φορείς*

Από την άποψη αυτή ο αγροτουρισμός ενδιαφέρει κυρίως τους παρακάτω φορείς:

- Παραδοσιακά καταλύματα
- Παραδοσιακά καφενεία και ταβέρνες
- Παραγωγούς και εμπόρους τοπικών προϊόντων
- Συλλόγους (πολιτιστικούς, φυσιολατρικούς, ορειβατικούς κ.λπ.), τοπική αυτοδιοίκηση, σχολεία.
- Τον κάθε κάτοικο και επαγγελματία στον οποίο αναπτύσσεται μία αγροτουριστική δραστηριότητα, γιατί ο αγροτουρισμός δεν είναι υπόθεση μόνο του ξενοδόχου-καταλυματία ή του παραγωγού ή του συνεταιρισμού, είναι ένα πλέγμα δραστηριοτήτων και άρα προϋποθέτει την ενεργοποίηση όλων των κλάδων και των ανθρώπων του χώρου, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της τοπικής κοινωνίας.

Θα πρέπει, επίσης, στο σημείο αυτό να υπογραμμισθεί ότι στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια για αγροτουριστικά προγράμματα, τα οποία, εφόσον αξιοποιηθούν κατάλληλα, μπορεί να αποτελέσουν πραγματικό οξυγόνο για την οικονομία και τους ανθρώπους της υπαίθρου.²⁰

1.2.2.2 *Θετικές επιδράσεις του Αγροτουρισμού*

Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ο αγροτουρισμός στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών, συνοψίζονται στα εξής:

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και κατά συνέπεια συγκράτηση του πληθυσμού στην υπαίθρο. Το πλεονέκτημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντική πληθυσμιακή μείωση και δημογραφική γήρανση. Η δημιουργία των θέσεων αυτών εργασίας είναι καθοριστική για τις ευαίσθητες, από άποψη εργασίας, κοινωνικές ομάδες των νέων και των γυναικών.
- Η δημιουργία υποδομών ήπιας κλίμακας, οι οποίες εναρμονίζονται με το φυσικό περιβάλλον και συμβάλλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των μόνιμων κατοίκων.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Η προώθηση των γεωργικών παραδοσιακών προϊόντων στην αγορά και η αύξηση των εσόδων των ατόμων που ασχολούνται με το γεωργικό τομέα
- Ο αγροτουρισμός αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυνατότητας συνδυασμού της περιφερειακής ανάπτυξης και της προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος. Είναι μια τουριστική δραστηριότητα που δεν δρα ανταγωνιστικά προς τους φυσικούς πόρους. Αντίθετα, συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση τόσο των μόνιμων κατοίκων όσο και των επισκεπτών στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Ο αγροτουρισμός, ως δραστηριότητα, αναπτύσσεται όλες τις εποχές του χρόνου, αμβλύνοντας έτσι το πρόβλημα της τουριστικής εποχικότητας, που ως γνωστόν, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού.²¹

1.2.2.3 Αρνητικές επιπτώσεις του Αγροτουρισμού

Όταν η ανάπτυξη του αγροτουρισμού δεν είναι συμβατή με τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης, έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή, οι επιπτώσεις αναφέρονται:

- Στην άναρχη και υπέρμετρη ανάπτυξή του σε βάρος της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, που προκαλεί υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος των περιοχών.
- Στον κίνδυνο ανάπτυξης του τουρισμού στις αγροτικές περιοχές εις βάρος της αγροτικής ζωής. Στην πράξη έχει παρατηρηθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις εγκαταλείπονται οι αγροτικές εργασίες προς χάριν ενός μεγαλύτερου βραχυχρόνιου τουριστικού κέρδους.
- Στην αλλοίωση του πολιτισμικού χαρακτήρα των αγροτικών περιοχών στις περιπτώσεις που ο αγροτουρισμός ακολουθήσει τα γνωστά αναπτυξιακά τουριστικά "πρότυπα" των περασμένων δεκαετιών²²

20 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά...πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση» Εκδόσεις Κέρκυρα, 9-11 σελ.

21 Φάραση Ι (2009) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού- σχεδιασμός Managment και Marketing», Εκδόσεις Interbooks, 172 σελ

22 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά...πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση», Εκδόσεις Κέρκυρα, 44-55&161&180 σελ.

1.2.3 Ο πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε έναν τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία, κλπ). Συνήθως δεν εμφανίζεται μόνος του, εκτός των περιπτώσεων εκπαιδευτικών εκδρομών σχολείων, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά με κάποιο άλλο είδος τουρισμού, προσφέροντας γνώση και ποικιλία στο τουριστικό προϊόν. Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και δημοφιλέστερα είδη τουρισμού. Από τους περασμένους αιώνες άτομα ή ομάδες περιηγητών, αναζητώντας τη γνώση, την εμπειρία, την προσωπική ανακάλυψη, πραγματοποιούσαν ταξίδια σε τόπους με αρχαιολογικό, ιστορικό, λαογραφικό ή θρησκευτικό ενδιαφέρον, σε μέρη με διαφορετικό πολιτισμό και εθνολογικές ιδιομορφίες. Ο πολιτιστικός τουρισμός προσφέρει ευκαιρίες για πολιτιστική εμπειρία, προσφέρει την περιήγηση στη φυσική, καλλιτεχνική και πνευματική κληρονομιά μιας περιοχής καθώς και στη σημερινή δημιουργία. Επίσης, περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες είτε παθητικές, όπως παρακολούθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων κ.α.), επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, περιηγήσεις σε πολιτιστικές διαδρομές, είτε ενεργητικές όπως εκμάθηση τοπικής μαγειρικής, τέχνης ή συμμετοχή σε λαογραφικές δραστηριότητες. Μια άλλη σημαντική παράμετρος που χαρακτηρίζει αυτή τη μορφή τουρισμού, είναι η στενή και ουσιαστική επαφή που αποκτούν οι επισκέπτες με τον τοπικό πληθυσμό, τα ήθη και τις παραδόσεις του, σε συνδυασμό με τα πολιτιστικά δρώμενα στην περιοχή.²³

1.2.4 Αθλητικός τουρισμός

Από το 1960 ως σήμερα σημειώθηκαν σημαντικές τάσεις εξειδίκευσης και ανάπτυξης στο χώρο του τουρισμού και παράλληλα του αθλητισμού. Οι δυο αυτοί τομείς εξελίχθηκαν στις πιο κερδοφόρες βιομηχανίες του παγκόσμιου οικονομικού στερεώματος. Περίπου την ίδια χρονική περίοδο και συγκεκριμένα μετά το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου αθλητικός τουρισμός με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδυάζει και την αθλητική δραστηριότητα. Ο αθλητικός τουρισμός θεωρείται σύγχρονο φαινόμενο σε

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

αντίφαση με τη διαχρονικά στενή σχέση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Ο λόγος είναι ότι μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να αντιμετωπίζεται ως αυτόφωτο κομμάτι της τουριστικής και της αθλητικής βιομηχανίας αλλά και να αποκτά ακαδημαϊκή οντότητα.

Ο αθλητικός τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα, οι παραγωγοί της τουριστικής βιομηχανίας οι οποίοι ανέκαθεν αναζητούσαν νέους τομείς επέκτασης των δραστηριοτήτων τους διέκριναν νωρίς τα οικονομικά κυρίως οφέλη του αθλητικού τουρισμού και προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις.²⁴

Ως συνέπεια, ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλες δυνατότητες εξέλιξης και από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές.

Πολλοί συγγραφείς ορίζουν την έννοια του αθλητικού τουρισμού ως όλες τις μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή μη λόγους με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας.

Είναι φανερό ότι ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και ευρύ φαινόμενο. Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού υπάρχει η ανάγκη για διευρυμένη υψηλής ποιότητας υποδομής σε διάφορους τομείς υποστήριξης, οι οποίοι είναι το φυσικό περιβάλλον, οι υπηρεσίες, η διασκέδαση, οι μεταφορές, το τεχνητό περιβάλλον, η στέγαση, η πολιτιστική κληρονομιά, οι οργανισμοί και οι κατασκευασμένες διευκολύνσεις²⁵

1.2.5 Θαλάσσιος τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός αναφέρεται στο σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων, που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, αποτελεί μια από τις δυναμικότερες μορφές του σύγχρονου τουρισμού, αφού η σημασία του στις τουριστικές οικονομίες των χωρών που

έχουν τόσο τις φυσικές προϋποθέσεις όσο και τις οικονομικές δυνατότητες να τον αναπτύξουν είναι κυριολεκτικά μεγάλη. Συνήθως αφορά την κολύμβηση και την αναψυχή στην παραλία, αλλά με την εναλλακτική του έννοια εμπεριέχει και λοιπές δραστηριότητες, όπως θαλάσσια σπορ, παρακολούθηση βυθού, κλπ. Η Ελλάδα με τα 15.000 χλμ των ακτών, το πλήθος των νησιών της, τις προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων, το ήπιο κλίμα, τα υψηλά ποσοστά ηλιοφάνειας και το ενδιαφέρον και εναλλασσόμενο τοπίο της, έχει ένα σαφές και αναμφισβήτητο

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

συγκριτικό πλεονέκτημα στο θαλάσσιο τουρισμό. Ως αποτέλεσμα, ο θαλάσσιος τουρισμός έχει αρχίσει να αναπτύσσεται στη χώρα μας από τη 10ετία του 1960, με συνεχώς αυξητικούς ρυθμούς εξέλιξης.

Βασικές υπηρεσίες και υποδομές για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η διαθεσιμότητα καταλυμάτων, εστιατορίων, καφετεριών, ενοικιαζομένων θαλάσσιων σπορ κλπ., σε παραθαλάσσιες η κοντινές περιοχές. Επίσης, λόγω της μαζικότητας του θαλάσσιου τουρισμού στην Ελλάδα, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η ευκολία και η ποιότητα της πρόσβασης (λιμάνια, αεροδρόμια, ποιότητα οδικού δικτύου κ.α.).²⁶

1.2.6 Ο αρχαιολογικός-εκπαιδευτικός τουρισμός

Ανάμεσα στις δεκάδες Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού που μπορούν να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της χώρας μας, ο Αρχαιολογικός και ο Εκπαιδευτικός τουρισμός παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον. Ο πρώτος σχετίζεται με την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, καθώς και με την οργάνωση δικτύου περιπάτων αρχαιολογικών περιοχών, ενώ ο δεύτερος με την επίσκεψη και εκπαίδευση σχολείων κάθε βαθμίδας και ειδικών ομάδων επισκεπτών, σε αρχαιολογικούς χώρους, πολιτισμικά μνημεία, οικοσυστήματα κτλ. Όσο κι αν γίνεται συχνά λόγος για τη συρρίκνωση του αρχαιολογικού τουρισμού, στην πραγματικότητα ο τομέας αυτός αρχίζει μόλις να αναπτύσσεται και μάλιστα με ραγδαίους ρυθμούς, τα τελευταία χρόνια, με τη διεθνή προβολή της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, πριν και κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, να φέρει σημαντικό μερίδιο.

Και οι δύο προαναφερθείσες μορφές αποτελούν αφενός επιμέρους ενότητες μιας γενικότερης μορφής εναλλακτικού τουρισμού που ονομάζεται Πολιτισμικός. Είναι ωστόσο άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους, καθώς δε νοείται αρχαιολογικός τουρισμός που να μην ενέχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα για τον επισκέπτη. Στην Ελλάδα μάλιστα ο αρχαιολογικός τουρισμός είναι, σε ένα πολύ μεγάλο μέρος του, άρρηκτα συνδεδεμένος με την κλασική Ελλάδα, την κλασική παιδεία και το κλασικό ιδεώδες. Πρόκειται για τα στοιχεία που γοήτευσαν τους λαούς των Ελληνιστικών βασιλείων, οι οποίοι κλασίκισαν στην τέχνη τους και έγιναν μανία για τους ρωμαίους, που προσπάθησαν με εμμονή να κάνουν κτήμα τους την κλασική σκέψη, τον τρόπο ζωής και την τέχνη. Αφύπνισαν λαούς και συνειδήσεις κατά την Αναγέννηση, ενέπνευσαν τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό και επανέκαμψαν, με τον Ευρωπαϊκό Νεοκλασικισμό, στην αρχιτεκτονική στα νεότερα χρόνια.²⁷

Τα κύρια χαρακτηριστικά του αρχαιολογικού-εκπαιδευτικού τουρισμού μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1) Βασίζεται στα κατάλοιπα των παλαιότερων πολιτισμών και σε περιοχές με σχετικά ανόθευτα στοιχεία φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, όπου τα κύρια κίνητρα των τουριστών είναι η παρατήρηση και η εκτίμηση του πολιτισμού, καθώς και τα επιστημονικά, εκπαιδευτικά και διερευνητικά τους ενδιαφέροντα.

2) Είναι συνήθως οργανωμένος σε μικρές ομάδες, από εξειδικευμένες επιχειρήσεις και στοχεύει στο να ικανοποιήσει επί μέρους ανάγκες και επιθυμίες ειδικών ομάδων ή κατηγοριών επισκεπτών με κοινά ενδιαφέροντα για την πολιτισμική κληρονομιά ενός τόπου.

3) Έχει σαφώς πολιτισμικό χαρακτήρα και έντονο το στοιχείο της ανάδειξης, της αξιοποίησης και της προστασίας της πολιτιστικής εν γένει και αρχαιολογικής ειδικότερα κληρονομιάς και παράδοσης. Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία, αν λάβει κανείς υπόψη ότι οι περιοχές στις οποίες απευθύνεται ο αρχαιολογικός τουρισμός είναι προφανώς περιοχές με μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, όπως οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς.

23-25 Φάρσαρη Ι.(2009) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού- σχεδιασμός Managment και Marketing» Εκδόσεις Interbooks,147σελ.

26-27 Σφακιανάκης Μ.(2001) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Εκδόσεις Έλλην,84-98σελ.

4) Ενισχύει τη γηγενή πολιτιστική ταυτότητα, προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε όλο το φάσμα της τουριστικής διαδικασίας και συμβάλλει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική της εξύψωση, παρέχοντας εναλλακτική απασχόληση και ευκαιρίες εισοδήματος για τις τοπικές κοινότητες. Παράλληλα παράγει οικονομικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, τους οργανισμούς και τους φορείς διαχείρισης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων πολιτισμικής κληρονομιάς, που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία τους, αυξάνοντας την ευαισθησία των τοπικών κοινωνιών και των τουριστών για τη διατήρηση των πολιτισμικών στοιχείων.

5) Απαιτεί την πολιτιστική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συμπεριφορά όλων των εμπλεκομένων στο τουριστικό «κύκλωμα»: διαχειριστές χώρων και βοηθητικό προσωπικό, φύλακες, κρατικές υπηρεσίες, πολιτικούς, τουριστικούς πράκτορες, ξεναγούς, τουριστικά πρακτορεία, ιδιοκτήτες και υπαλληλικό προσωπικό ξενοδοχείων και εστιατορίων και τοπική κοινωνία, γεγονός που προϋποθέτει την περιβαλλοντική και πολιτισμική αγωγή όλων των παραπάνω. Ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιδράσεις πάνω στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα για πολιτιστική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, μέσα από τις επισκέψεις σε τοπία εξαιρετης αρχαιολογικής αρχιτεκτονικής, ιστορικής, οικολογικής και αισθητικής αξίας.

6) Η εν λόγω αρχαιολογική/εκπαιδευτική δράση φέρει στοιχεία ρυθμιστικά ή αειφορικότητας και αποτελεί μια μορφή τουρισμού, που αναπτύσσεται με τέτοιο τρόπο, ώστε όλη η τουριστική δραστηριότητα –η οποία επικεντρώνεται κατά κάποιο τρόπο σε έναν πόρο πολιτισμικής κληρονομιάς– να μπορεί να συνεχιστεί στο διηνεκές. Είναι φιλικός με τη φύση που περιβάλλει τον άνθρωπο και συμβατός με τοπικά περιβάλλοντα και τοπικές κοινωνίες.²⁸

Κατηγορίες αρχαιολογικού-εκπαιδευτικού τουρισμού

Τρεις είναι οι γενικότερες κατηγορίες του αρχαιολογικού-εκπαιδευτικού τουρισμού:²⁹

1) Τα γενικότερου ενδιαφέροντος προγράμματα που διέρχονται πολλούς προορισμούς, καλύπτουν ευρείας αποδοχής ενδιαφέροντα και αφιερώνουν σχετικά λίγο χρόνο στις αρχαιότητες και τα μνημεία, όπως για παράδειγμα οι κρουαζιέρες και οι πολυήμερες εκδρομές των σχολείων.

2) Τα προγράμματα που αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε συγκεκριμένες μικρές γεωγραφικές περιφέρειες, όπου ο επισκέπτης μπορεί να εμβαθίσει περισσότερο στο γενικότερο πολιτισμό και την παράδοση μιας περιοχής και τέλος, 3) Τα βαρύτερα, εξειδικευμένα προγράμματα, που απευθύνονται μόνο σε μικρές ομάδες με ομοειδές ενδιαφέρον, τα οποία έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενό τους την ενασχόληση με τις αρχαιότητες, την ιστορία και τον πολιτισμό.

Από τις προαναφερθείσες κατηγορίες η 2η και κυρίως η 3η αφορούν ουσιαστικά την εναλλακτική μορφή του αρχαιολογικού-εκπαιδευτικού τουρισμού και σχετίζονται ιδιαίτερα με τον αρχαιολογικό χώρο –και το μουσείο– ως εκπαιδευτικό και τουριστικό προϊόν.

28 Σφακιανάκης Μ.(2001) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Εκδόσεις Έλλην,36σελ.

29 Φάρσαρη Ι.(2009) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού- σχεδιασμός Management και Marketing» Εκδόσεις Interbooks,148

1.2.7 Θρησκευτικός τουρισμός

Θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο εκείνο των τουριστικών δραστηριοτήτων το οποίο επικεντρώνεται γύρω από μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας. Αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες. Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι επιβλητικοί

καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια, με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, με ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και εικόνες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και την στενή και μακράιωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία. Ο θρησκευτικός τουρισμός αφορά κυρίως ευσεβείς περιηγητές, αλλά και θαυμαστές της βυζαντινής τέχνης, οι οποίοι, μέσα από πολιτιστικά οδοιπορικά στον ελληνικό χώρο, έρχονται σε επαφή με την πνευματικότητα της ορθοδοξίας.

κατηγορίες θρησκευτικού τουρισμού :

- Προσκυνητές τουρίστες, στους οποίους επικρατεί το θρησκευτικό κίνητρο. Οι τουρίστες αυτοί επισκέπτονται μία περιοχή αποκλειστικά για την επίσκεψη στο θρησκευτικό χώρο.
- Τουρισμός θρησκευτικής κληρονομιάς, του οποίου οι τουρίστες ταξιδεύουν ομαδικά και συνδυάζουν το ταξίδι τους και με άλλες τουριστικές δραστηριότητες.³⁰

1.2.8 Συνεδριακός τουρισμός

Ως συνεδριακός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων κλπ. Ο συνεδριακός τουρισμός αντιπροσωπεύει μια σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο. Η αγορά αυτή αφορά συνήθως επισκέπτες υψηλού εκπαιδευτικού και οικονομικού επιπέδου, οι οποίοι κινούνται σε καταλύματα υψηλών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν αρκετά χρήματα, αλλά απαιτούν και πολύ υψηλή ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών και προϊόντων³¹.

30 Μοίρα Μυλωνοπούλου Π. (2009) «Θρησκευτικός τουρισμός» Εκδόσεις Interbooks, 56 σελ.

31 Στοιχεία από την ιστοσελίδα: www.nafh.gr πρόσβαση 22/6/2009

Ο χρόνος παραμονής τους στον τουριστικό προορισμό κυμαίνεται συνήθως από 3 έως 5 ημέρες, ενώ υπάρχει η πιθανότητα παράτασης της παραμονής τους για μεγαλύτερο διάστημα, με τη μορφή κάποιων άλλων μορφών τουρισμού. Βασικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση διαδραματίζει η ικανότητα ενός τόπου να προσελκύσει την προσοχή του συνεδριακού επισκέπτη. Η περίοδος αιχμής του συνεδριακού τουρισμού σημειώνεται κυρίως τους μήνες Φεβρουάριο - Μάιο και Σεπτέμβριο - Νοέμβριο, οπότε και συνήθως διοργανώνονται τα περισσότερα συνέδρια, εκθέσεις, κλπ. Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε έναν τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας, κλπ. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών. Για την εξυπηρέτηση αυτών λειτουργούν σήμερα σε ολόκληρη την Ελλάδα αυτοτελή συνεδριακά κέντρα και συνεδριακές εγκαταστάσεις, συνήθως μέσα σε ξενοδοχεία.

1.2.8.1 Θεσσαλονίκη και συνεδριακός τουρισμός

Η Θεσσαλονίκη έχει κάνει βήματα τα τελευταία χρόνια.²² Νέα Συνεδριακά κέντρα, νέα ξενοδοχεία με συνεδριακούς χώρους. Είναι πραγματικότητα ότι την τελευταία επταετία έχουν γίνει σημαντικές ιδιωτικές επενδύσεις στον κλάδο του τουρισμού που αφορούν σε μεγάλο ποσοστό την ίδρυση νέων μονάδων αλλά και τον εκσυγχρονισμό των παλαιότερων. Αποτέλεσμα αυτών των επενδύσεων είναι η βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών της πόλης και μάλιστα με την διατήρηση των τιμών σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένης της υψηλής ανταγωνιστικότητας που έχει δημιουργηθεί. Έτσι αυτή την στιγμή μπορούμε να λέμε με ασφάλεια ότι η Θεσσαλονίκη πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται προκειμένου να διεκδικεί μερίδιο από την διεθνή συνεδριακή αγορά. Δεν φτάνει όμως να έχεις το προϊόν, αλλά και την ζήτηση! Η συνεδριακή ζήτηση δεν είναι αυτή που θα αναλογούσε σε μία πόλη όπως η Θεσσαλονίκη. Έτσι αποδεικνύεται ότι υπάρχει ελλιπής προβολή. Αν και ο συνεδριακός τουρισμός είναι σημαντικής σημασίας μορφή εναλλακτικού τουρισμού για την πολιτεία, δεν έχει αποσπάσει ακόμα συγκεκριμένο ποσοστό από τον προϋπολογισμό της διαφημιστικής καμπάνιας. Ένα σύστημα ενίσχυσης της επικοινωνιακής δράσης των επιχειρήσεων του κλάδου θεωρώ ακόμα ότι θα έδινε ώθηση στην ιδιωτική πρωτοβουλία για την προβολή του Ελληνικού προϊόντος στην διεθνή αγορά.

Από εκεί και έπειτα οι αρμόδιοι φορείς σε συνεννόηση με τον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να θέσουν προτεραιότητα σε δημόσια έργα που επιδρούν ευεργετικά στην τουριστική ανάπτυξη και στην βελτίωση της εικόνας των πόλεων μας. Το γεγονός ότι η Θεσσαλονίκη για πολλές δεκαετίες πρωταγωνιστεί στην επιτυχή φιλοξενία εκθέσεων, συμβάλλει θετικά στην

ανάπτυξή της και την καθιέρωσή της ως συνεδριακή πόλη. Οι προϋποθέσεις υπάρχουν. Η στρατηγικής σημασίας γεωγραφική της θέση σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων στο σύντομο μέλλον θέτουν τις βάσεις για την δεσπόζουσα θέση στα Βαλκάνια. Ασφάλεια, σύγχρονες ξενοδοχειακές υποδομές, ωραίο κλίμα, ιστορία και μνημεία, ψυχαγωγία, γαστρονομία είναι επίσης οι προϋποθέσεις για την επιλογή ενός συνεδριακού προορισμού που η πόλη μας τις προσφέρει γενναιόδωρα. Ωστόσο αποδεικνύεται ότι η σχέση συνεδρίου και έκθεσης είναι κοντινή αλλά και διαφορετική. Αυτή η διαφορά οφείλεται κυρίως στο ότι το προφίλ του συνεδριακού επισκέπτη ως καταναλωτή είναι ιδιαίτερα υψηλό άρα και απαιτητικό. Θα πρέπει λοιπόν η προσπάθεια της αναβάθμισης να συνεχιστεί ακόμα εντονότερα γιατί οι νέοι ευρωπαϊκοί εταίροι προετοιμάζονται ώστε να αποτελέσουν έναν ισχυρό αντίπαλο.

1.2.8.2 Εμπόδια συνεδριακού τουρισμού στον Ν. Θεσσαλονίκης

Σκόπελο συχνά συναντούν οι διοργανωτές με τις αεροπορικές συνδέσεις προς τις ευρωπαϊκές πόλεις. Επίσης όπως ανέφερα και νωρίτερα υπάρχει κενό στην προβολή της χώρας μας. Η παρουσία μας στις διεθνείς συνεδριακές εκθέσεις υπολείπεται σε σύγκριση με άλλων συνεδριακών πόλεων. Παράλληλα η πολιτεία δεν περιορίζει την χρήση του συνεδριακού τίτλου σε υποδομές που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις. Έτσι δεν είναι λίγες οι φορές που ενδιαφερόμενοι διοργανωτές αναφέρουν ότι συνάντησαν δυσκολία στην αναζήτηση και εύρεση ενός κατάλληλου συνεδριακού χώρου λόγω της κατάχρησης τίτλου από διάφορες επιχειρήσεις. Στο internet αλλά και σε άλλους οδηγούς αναζήτησης μπορούν να βρεθούν κτήματα, ταβέρνες και ξενοδοχεία χωρίς σχετικές υποδομές και να προβάλλονται ως συνεδριακοί χώροι. Για να εκτιμήσει κανείς το μέγεθος του προβλήματος πρέπει να αναλογιστεί, τι σύγκριση θα προξενούνταν στον τουρισμό αν οποιοσδήποτε ελεύθερα μπορούσε να τοποθετήσει μία πινακίδα “ξενοδοχείο” έξω από το διαμέρισμά του.

1.2.9 Θερμαλισμός –τουρισμός υγείας

Οι θεραπευτικές ιδιότητες του νερού ήταν γνωστές από πολύ παλιά. Πολλά από τα κέντρα ιαματικού τουρισμού, που βρίσκονται στην Κεντρική Ευρώπη και χρησιμοποιούνται ακόμα και σήμερα, χρονολογούνται από τη Ρωμαϊκή εποχή.

Ο θερμαλισμός αποτελεί μορφή κοινωνικού τουρισμού που έχει ως σκοπό τη

χρησιμοποίηση των ιαματικών πηγών κυρίως για θεραπευτικούς σκοπούς. Ο όρος θερμαλισμός, περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών για τη θεραπεία του ανθρώπινου οργανισμού με τη χρήση των θερμομεταλλικών νερών των ιαματικών πηγών. Επίσης χρησιμοποιείται και ως ισοδύναμος όρος η υδροθεραπεία, η οποία αναγνωρίζεται ως ιατρική θεραπευτική μέθοδος και μπορεί να είναι εσωτερική ή εξωτερική. Η επαναληπτική μορφή της υδροθεραπείας, δεδομένου ότι απαιτείται ένας ορισμένος αριθμός λούσεων, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν σε ορισμένο χρονικό διάστημα, για να ολοκληρωθεί η θεραπεία, και οι πολλές ελεύθερες ώρες, που παρεμβάλλονται μεταξύ των λουτρών, διέθεσαν στον ασθενή πολύ χρόνο και για άλλες δραστηριότητες. Έτσι δημιουργήθηκαν τα **θέρετρα του ιαματικού τουρισμού**, που συνδυάζουν τη θεραπεία με την ψυχαγωγία, καθιστώντας σταδιακά τον **ασθενή και τουρίστα**. Δηλαδή εξέλιξη του θερμαλισμού αποτελεί ο ιαματικός τουρισμός. Τα τελευταία χρόνια έχουμε και την εξέλιξη του ιαματικού τουρισμού προς τον **τουρισμό υγείας**, ο οποίος αποτελεί το σύγχρονο τύπο του θεραπευτικού τουρισμού με τη μεγάλη εξειδίκευση και επέκταση των δραστηριοτήτων, αφού νέες τεχνολογίες προστέθηκαν στα ιαματικά μπάνια.

Ο ιαματικός τουρισμός και ο τουρισμός υγείας αποτελούν δύο εντελώς διαφορετικά πράγματα, έστω και αν έχουν κοινό σκοπό την πρόληψη, την επανάκτηση και τη διατήρηση της υγείας. Έτσι, τα **τουριστικά κέντρα** κατατάσσονται γενικά σε δυο κατηγορίες ανάλογα με το προσφερόμενο προϊόν στο συγκεκριμένο θέρετρο: **α)** στα **κέντρα ιαματικού τουρισμού** και **β)** στα **κέντρα τουρισμού υγείας**. Αν το προϊόν έχει ως σκοπό περισσότερο τη θεραπεία σε περιβάλλον ποιότητας για ξεκούραση και αναψυχή, τότε οι λουτροπόλεις είναι γνωστές ως κέντρα ιαματικού τουρισμού. Αν όμως το θέρετρο διαθέτει όλες τις εγκαταστάσεις και έχει αναπτύξει και επεκτείνει τις δραστηριότητες του, ώστε το προσφερόμενο προϊόν εκτός της θεραπείας να έχει σκοπό περισσότερο την ξεκούραση-αναψυχή, τότε έχουμε τα κέντρα τουρισμού υγείας. Ο τουρισμός υγείας περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με την υγεία, όπως τον ιατρικό έλεγχο, την ειδική διαιτητική, τις βοτανοθεραπείες, τη γυμναστική, τις ειδικές θεραπείες, όπως αντικαπνιστική, θεραπεία κατά του άγχους, αισθητική κλπ. Και περιλαμβάνει δυο τμήματα: **α)** τη **θεραπεία του σώματος**, που έχει ως βάση ιατρικές μεθόδους στα πλαίσια μια θεραπευτικής και προληπτικής διάστασης της υγείας όπως ο θερμαλισμός (με το νερό), η κλιματοθεραπεία (με τον αέρα) και η σπηλαιοθεραπεία (εντός των σπηλαίων), **β)** και το τμήμα επανάκτησης της καλής φυσικής κατάστασης του οργανισμού, της αναζωογόνησης και της συντήρησης της σωματικής και ψυχικής κατάστασης του ατόμου. Δηλαδή με την έννοια **διακοπές και υγεία**.

Επομένως, τα τουριστικά αυτά κέντρα διαφέρουν μόνο στη μορφή του προσφερόμενου τελικού προϊόντος, δηλαδή **θεραπεία ή ξεκούραση**. Όλα προσφέρουν προϊόντα των οποίων τα βασικά τους συστατικά προέρχονται από φυσικές πηγές και οι φροντίδες που δέχονται οι επισκέπτες γίνονται σε συνδυασμό με την απόλαυση και ψυχαγωγία ποιότητας (διατροφής, μουσική, κλπ) σε ατμόσφαιρα ενός καλού ξενοδοχείου και όχι νοσοκομείου.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στην περιοχή μελέτης το σύνολο των επισκεπτών οι οποίοι φθάνουν στην περιοχή, και ενδιαφέρονται για δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, αφορούν στις κατηγορίες των οικοτουριστών και των ατόμων τρίτης ηλικίας, οι οποίοι επιλέγουν τον πολιτιστικό τουρισμό και τις επισκέψεις στα ιαματικά λουτρά.³³

1.2.10 Οινοτουρισμός

Οινοτουρισμός είναι το είδος του τουρισμού αυτού που ασκείται κατά την επίσκεψη οινοπαραγωγών περιοχών, κτημάτων και οινοποιητικών μονάδων με σκοπό να συνδυασθεί η ευχαρίστηση της γευσιγνωσίας των προϊόντων της αμπέλου με τη μελέτη- εξοικείωση με τον τοπικό τρόπο ζωής, τις συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα, το αγροτικό περιβάλλον και τις παραδόσεις. Τα τελευταία χρόνια ο ελληνικός οινοτουρισμός αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς εμπλέκοντας όχι μόνο τους παραγωγούς και καταναλωτές οίνου, αλλά ολόκληρο το σύστημα της τοπικής οικονομίας. Τον ελληνικό οινοτουρισμό συνθέτουν η αισθητική αμπελώνων και το ήπιο κλίμα τους, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η επαφή με τη φύση, η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης γύρω από το αμπέλι και το κρασί, η δυνατότητα γευσιγνωσίας και αγοράς οίνων από την πηγή, τα αξιοθέατα, τα αρχαιολογικά μνημεία και λαογραφικά στοιχεία, οι ασχολίες των κατοίκων της υπαίθρου και η τοπική γαστρονομία. 34Επειδή το καλό κρασί από την αρχαιότητα αποτελούσε τον «καταλύτη» για τη δημιουργία δημοσίων σχέσεων, η ανάπτυξη του οινοτουρισμού μπορεί να αποτελέσει τη βάση ή, καλύτερα, το «δούρειο ίππο» για τη διεύθυνση σε νέες τουριστικές αγορές.³⁴

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι μοχλός ανάπτυξης για τις τοπικές κοινωνίες οι φορείς που συμμετέχουν είναι κυρίως τοπικοί άρα κάθε θετική ή αρνητική επίδραση έχει κόστος στη τοπικό πληθυσμό, κάθε περιοχή δεν έχει τις ίδιες μορφές τουρισμού και αυτό γιατί τα χαρακτηριστικά κάθε τόπου ποικίλουν ανά γλωρίδα-πανίδα, μορφολογία εδάφους, ήθη –έθιμα κ.α. Η περιοχή παρέμβασης της Θεσσαλονίκης λόγω της ποικιλομορφίας της, του εξαιρετικού κλίματος, της πολιτιστικής της κληρονομιάς και σε συνδυασμό με τις κατάλληλες υποδομές μπορεί να παρουσιάσει μεγάλη ανάπτυξη στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και να δώσει μεγάλη ώθηση στις τοπικές κοινωνίες.

33 GOVERPLAN A.E. (2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης», 14 σελ.

34 έντυπο υλικό ANEΘ A.E.(2008) «Οδοιπορικό στα χωριά της Θεσσαλονίκης», Θεσσαλονίκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.1 ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου ενός ατόμου που έχει ανάγκη από ξεκούραση και διασκέδαση είναι πολύ σημαντικός στο σύνολο της τουριστικής τοπικής αγοράς και διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες:

- Στον τουρισμό περιήγησης όπου ο τουρίστας παρουσιάζει γεωγραφική κινητικότητα και μετακινείται τον περισσότερο χρόνο των διακοπών του από χώρα σε χώρα.
- Σε τουρισμό διαμονής που παραμένει στο ίδιο μέρος σε όλη την διάρκεια των διακοπών του.
- Σε τουρισμό μικτού χαρακτήρα που περιλαμβάνει τα δύο παραπάνω.

Το πρότυπο αυτού του είδους τουρισμού κυριαρχεί στο παγκόσμιο τουρισμό μετά το 1970 και συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη πολλών περιοχών και κρατών του κόσμου Βασικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξης του είναι :

- I. Οι εκτεταμένες και οργανωμένες υπηρεσίες που προσφέρει
- II. Η καθοριστική παρουσία του πρότυπου στην παραγωγική δομή της περιοχής που έχει ως αποτέλεσμα το σύνολο των υπόλοιπων κλάδων να εξαρτώνται σταδιακά από τον τουρισμό
- III. Οι συχνά δυσμενείς επιπτώσεις της ανάπτυξης του στη τοπική κοινωνία ,στην οικονομία και στο περιβάλλον.

Ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα η οποία υπήρχε από τα προ Χριστού χρόνια. Μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου το τουριστικό φαινόμενο σημείωσε μια ιδιαίτερη άνθηση. Από το 1950 έως το 1980 τα τουριστικά μεγέθη εικοσαπλασιάστηκαν και ο τουρισμός εξελίχθηκε σε μια ανεξέλεγκτη βιομηχανία παίρνοντας το όνομα μαζικός τουρισμός .

Ο μαζικός τουρισμός παρέχει ένα καθ' όλα ευκαταφρόνητο όγκο ξένου συναλλάγματος στις χώρες υποδοχής και παράλληλα ας μην παραβλέψουμε το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι αρέσκονται στο ρεύμα του μαζικού τουρισμού , στο γεγονός ότι δεν χρειάζεται οι ίδιοι να φροντίσουν τις λεπτομέρειες του ταξιδιού τους να βρουν το κατάλυμα τους και να καταναλώσουν ένα πακέτο υπηρεσιών χωρίς να χρειαστεί να μιλήσουν κάποια ξένη γλώσσα ,θα μείνουν σε άνετα ξενοδοχεία θα τρώνε φαγητά που γνωρίζουν και τέλος θα ξοδέψουν πολύ λίγα χρήματα προκειμένου να αποκτήσουν αυτό το πακέτο. ³⁵

35 Υγουμενάκης Ν. (1999)«Τουριστική πολιτική» Εκδόσεις Interbooks,105 σελ.

Ο μαζικός τουρισμός υπάρχει όχι όταν ο αριθμός των τουριστών αυξάνεται αλλά όταν οι τουρίστες ανισοκατανέμονται στο χρόνο και στο τόπο. Από το 1970 ομάδες ανθρώπων όπως ερευνητές τουρισμού, οικολόγοι και περιβαλλοντικές οργανώσεις άρχισαν να αναζητούν μορφές τουρισμού οι οποίες να είναι φιλικές και ήπιες προς το περιβάλλον αλλά και πιο ανθρωποκεντρικές, οι οποίες στο σύνολο τους συγκροτούν το λεγόμενο εναλλακτικό τουρισμό.

Η οικονομική ανάπτυξη στον 19ο και 20ο αιώνα έδωσε την ευκαιρία σε μεγάλο αριθμό πολιτών να κάνουν ταξίδια σε περιοχές εκτός του τόπου κατοικίας τους με σκοπό να γνωρίσουν την ιστορία, την παράδοση και τον τρόπο ζωής των άλλων περιοχών ή άλλων λαών. Όμως ο τουρισμός τα τέλη του 19ου και το πρώτο μέσο του 20ου αιώνα ήταν διαφορετικός σε σύγκριση με τον τουρισμό της σημερινής εποχής της παγκοσμιοποίησης. Διότι τότε δεν υπήρχε μαζικός τουρισμός παρά μόνο μετακινήσεις λίγων, μορφωμένων κυρίως ατόμων και με εισόδημα που ξεπερνούσε το μέσο εισόδημα των εργαζομένων. Στην εποχή μας όμως και κυρίως από το 1980 και μετά είμαστε μάρτυρες μιας τουριστικής έκρηξης, αφού οι μετακινούμενοι επισκέπτες αυξάνονται και πληθύνονται και κατακυριεύουν τη γη. Χαρακτηριστικό είναι ότι μόνο σε ένα χρόνο το 2000 πραγματοποιήθηκαν τουριστικές μετακινήσεις 698 εκατομμυρίων ατόμων. Από το στοιχείο αυτό καθώς και από άλλα στοιχεία που έχει δημοσιεύσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (Π.Ο.Τ), γίνεται φανερό ότι ο τουρισμός δημιούργησε τον μεγαλύτερο κλάδο υπηρεσιών στον κόσμο. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου υπολογίζει ότι ο διεθνής τουρισμός αύξησε τα εισοδήματα του κλάδου μεταξύ του 1975 και του 2000 με ρυθμούς κατά 35% μεγαλύτερους απ' ότι η παγκόσμια οικονομία συνολικά. Στον τουρισμό επίσης οφείλεται περισσότερο από 40% των παγκόσμιων εξαγωγών και του 8% στις υπηρεσίες και το εμπόριο συνυπολογιζόμενων αθροιστικά. Ο τουρισμός έτσι, ξεπερνά κατά πολύ σε οικονομική ανάπτυξη κλάδους όπως αυτούς των τροφίμων, της κλωστοϋφαντουργίας και των χημικών προϊόντων. Όσον αφορά τις θέσεις εργασίας τα τελευταία 25 χρόνια, τόσο για εργαζόμενους που έχουν άμεση σχέση με τουριστικές υπηρεσίες όσο και για τις θέσεις που δημιουργούνται για να εξυπηρετήσουν έμμεσα τουριστικές ανάγκες (όπως κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων) σύμφωνα επί της με στοιχεία του ΠΟΤ δημιουργήθηκαν 200 εκατομμύρια θέσεις ή το 8% του παγκόσμιου οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ότι το 2000 η τουριστική βιομηχανία είχε έσοδα 3,6 τρισεκατομμύρια δολάρια ή το 11% του παγκόσμιου ΑΕΠ με βάση επίσης στοιχεία του (Π.Ο.Τ.). Και να φαντασθεί κανείς ότι στα πιο πάνω δεν περιλαμβάνονται στοιχεία από τις εσωτερικές τουριστικές μετακινήσεις. Για παράδειγμα το 1990 ο εσωτερικός τουρισμός ανερχόταν σε 75 εκατομμύρια μετακινήσεις. Από τα στοιχεία αυτά εύκολα μπορούμε να καταλάβουμε γιατί ο τουρισμός κατατάσσεται στους πέντε σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας σε 83 κράτη του πλανήτη.³⁶

36 Τσάρτας Π.-Κοκκώσης Χ. (2001) «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον» Εκδόσεις κριτική, 132 σελ.

Βέβαια ο ρόλος του τουρισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης είναι πολλαπλός και όχι μόνο οικονομικός. Μαζί με τη μετακίνηση ατόμων μετακινούνται και συνήθειες ζωής, διατροφής, αθλητισμού και πολιτισμού. Διαμορφώνονται και διαδίδονται αξίες και αρετές. Και αυτό δεν γίνεται μόνο προς τη μία κατεύθυνση, αλλά και προς την άλλη. Δεν είναι τυχαίο ότι στη Βόρεια Ευρώπη μαζί με τα πρώτα κύματα τουρισμού προς τον μεσογειακό νότο έκαναν την εμφάνισή τους και τα εστιατόρια με μεσογειακή διατροφή, άρχισε να ακούγεται μουσική απ' αυτές τις χώρες, να διαδίδονται οι χοροί και οι πολιτισμικές τους παραδόσεις. Τα τελευταία όμως είκοσι χρόνια παρατηρείται έντονα μια νέα τάση στον τουρισμό που είναι η αναζήτηση απόμακρων εξωτικών προορισμών που οι τουριστικές επιχειρήσεις ονόμασαν «οικοτουρισμό». Σε πολλά μέρη του κόσμου κυρίως σε ορεινές περιοχές με όμορφα αισθητικά τοπία και άθικτη ακόμα φύση, εκατομμύρια επισκέπτες αναζητούν την περιπέτεια και την αυθεντική επαφή με το βουνό και τα άλλα φυσικά οικοσυστήματα (ποτάμια, λίμνες, φαράγγια, βράχια κ.α). Η ταχύτερη αυτή τουριστική ανάπτυξη δυστυχώς πραγματοποιήθηκε με μοναδικό κριτήριο την αύξηση του συναλλάγματος και την αποκόμιση κερδών κυρίως για λίγες μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις. Αποτέλεσμα αυτής της ανάπτυξης ήταν οι έντονες πιέσεις που δέχθηκαν και δέχονται οι περιοχές υποδοχής τουριστών, τα φυσικά τους οικοσυστήματα και η κοινωνική τους συνοχή, αλλά και οι πιέσεις από τον ανταγωνισμό που δέχονται οι μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις.³⁷

2.2 Σχέση Εναλλακτικού τουρισμού με τον Μαζικό τουρισμό

Η φιλοσοφία του εναλλακτικού τουρισμού συνοψίζεται στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και των πόρων του τουριστικού προορισμού, στην ικανοποίηση των αναγκών του ντόπιου πληθυσμού και στη δυνατότητα των χωρών στις οποίες υπάρχουν οι τουριστικοί προορισμοί να παίρνουν αυτές τις αποφάσεις της τουριστικής τους ανάπτυξης, σύμφωνα με τις δικές τους τουριστικές πολιτικές και όχι με αυτές των τουριστικών επιχειρηματιών. Υποστηρίζεται σαφώς ότι ο εναλλακτικός τουρισμός δεν μπορεί να αποκαταστήσει την κλασική μορφή του κυρίαρχου μοντέλου του μαζικού τουρισμού εξαιτίας των πολυποίκλων φαινομένων που συνδέονται με αυτόν. Είναι αφελές να αποζητάμε την απόρριψη του μαζικού τουρισμού και να ξεχνάμε ότι η ύπαρξη ενός τουριστικού φαινομένου, η τουριστική του υπόσταση και η θεώρηση μιας χώρας στην παγκόσμια τουριστική αγορά είναι αποτέλεσμα της επικράτησης της ως μοντέλο προορισμού του μαζικού τουρισμού. Η Θεσσαλονίκη υφίσταται στην παγκόσμια τουριστική αγορά σαν ανταγωνιστικός τουριστικός προορισμός εξαιτίας του μαζικού τουρισμού και του κυρίαρχου μοντέλου που έχει αναπτύξει. Η απόρριψη του μαζικού τουρισμού δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να είναι η ολοκληρωμένη πολιτική μιας χώρας. Ο Εναλλακτικός τουρισμός στοχεύει σε ένα διαφορετικό ή εξειδικευμένο target group, μπορεί να κινηθεί παράλληλα στην αναπτυξιακή διαδικασία και πολιτική, να επηρεάσει και να επιδράσει στην ζητούμενη ποιότητα είτε προς τους καταναλωτές είτε προς την ισχύουσα παρεχόμενη ποιότητα του μαζικού τουρισμού, να αφυπνίσει οικολογικές συνειδήσεις, να προλάβει καταστροφές στους πόρους, δεν θα ήταν όμως ρεαλιστικό να αναζητάμε την διαγραφή του μαζικού τουρισμού από τον τουριστικό οικονομικό χάρτη.

37-38 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά... πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση», Εκδόσεις Κέρκυρα, 154 σελ.

Στους προορισμούς του μαζικού τουρισμού, όπου επικρατεί υποβαθμισμένο, φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, καθώς και το ύφος των προσφερόμενων οργανωμένων εκδρομών (που προβάλλουν μια πλαστή εικόνα του πολιτισμού και τον τόπο κατασκευασμένη από τα διαφημιστικά φυλλάδια), άρχισαν να δέχονται κριτική και να φτάνουν στο όριο του κύκλου ζωής τους.³⁸

2.3 Τουρισμός και Περιβάλλον.

Το περιβάλλον το οποίο στις βασικότερες του εκφάνσεις είναι το φυσικό, το πολιτιστικό και το δομημένο, αποτελεί το βασικό συστατικό του τουρισμού με άμεση σύνδεση στα ποιοτικά του στοιχεία προσδιορίζοντας τις μορφές του και επηρεάζοντας την ανταγωνιστικότητα του.

Έρευνες για τα κίνητρα επιλογής τουριστικών προορισμών των χωρών της Μεσογείου δείχνουν ότι τα περιβαλλοντικά στοιχεία όπως το κλίμα, ο ήλιος, η θάλασσα, οι παραλίες και το επίπεδο των υπηρεσιών κατέχουν κυρίαρχη θέση μεταξύ των προτιμήσεων των υποψηφίων επισκεπτών μιας χώρας.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα κυριαρχούν σήμερα στους τουριστικούς προορισμούς των χωρών της Μεσογείου οι οποίες δέχονται μαζικό τουρισμό λόγω της υπερμεγέθυνσης της τουριστικής ανάπτυξης πέραν των ορίων της φέρουσας ικανότητας του τουριστικού τόπου.

Η υπερμεγέθυνση και η φέρουσα ικανότητα, είναι δύο έννοιες κλειδιά για τη σχέση τουρισμού και περιβάλλοντος.³⁹

2.4 Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον.

Η ραγδαία τουριστική ανάπτυξη μετά το 1950 σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας ήταν άναρχη, αυθαίρετη, απρογραμματίστη και ο τουρισμός έγινε μέσο εκμετάλλευσης του ανθρώπου, του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Μπροστά σε αυτή την αρνητική εξέλιξη υπήρξε μια έντονη αντίδραση σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (1980), της Διάσκεψης του Ρίου για το Περιβάλλον (1992), της Agenda 21 για την ταξιδιωτική και τουριστική βιομηχανία για μια περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη (η οποία ενσωματώθηκε στη Συνθήκη του Μάαστριχ) και του Παγκόσμιου Κώδικα Δεοντολογίας για τον Τουρισμό (1999), δεσμεύουν και την Ελλάδα, να θεσπίσει αρχές βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα υποχρεώνει την παγκόσμια κοινότητα, η οποία εμπλέκεται με την τουριστική ανάπτυξη, να προστατεύει το περιβάλλον.

Οι εμπλεκόμενοι με την τουριστική πολιτική αναγνωρίζουν ότι μια υγιής τουριστική βιομηχανία εξαρτάται από ένα υγιές περιβάλλον και προτείνουν μια τουριστική ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού συμβατή με το περιβάλλον σε μια προσπάθεια να αμβλύνουν τις επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού, να διευρύνουν την τουριστική περίοδο και να δημιουργήσουν νέα τουριστικά προϊόντα, τα οποία να ανταποκρίνονται στην τουριστική ζήτηση και να επηρεάζονται λιγότερο από τις διεθνείς συγκυρίες.⁴⁰

39 – 40 Τσάρτας Π.-Κοκκώσης Χ.(2001) «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον» Εκδόσεις κριτική.219 σελ.

Οι ισορροπημένες σχέσεις τουριστικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος εκτός των ανωτέρω διακηρύξεων και συμφωνιών, οι οποίες δεσμεύουν την Ελλάδα, εξασφαλίζονται και από ένα ευρύ νομικό πλαίσιο κανόνων οι οποίοι ρυθμίζουν σε εθνικό επίπεδο θέματα περιβάλλοντος και ειδικότερα το θέμα της προστασίας του.

Το Σύνταγμα της Ελλάδας στο άρθρο 24 αναφέρει ότι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους, το οποίο πρέπει να παίρνει τα αναγκαία προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα. Ειδική αναφορά γίνεται για την προστασία των δασών, των μνημείων, των παραδοσιακών περιοχών, των θεμάτων χωροταξίας και πολεοδομίας.

Για την εφαρμογή αυτής της συνταγματικής επιταγής έχουν εκδοθεί ειδικοί νόμοι, όπως:

- Ν. 0998 / 79, ο οικιστικός νόμος.
- Ν. 1337 / 83, περί αιγιαλού και παραλίας.
- Ν. 1650 / 86, για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Ν. 1650 / 86, για την προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων.
- Π.Δ. 55 / 98, για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Ν. 2742 / 99, για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την αειφόρο ανάπτυξη.

Όλο αυτό το νομικό πλέγμα καλύπτει και τον τουρισμό, στο βαθμό που οι τουριστικές δραστηριότητες σχετίζονται με το περιβάλλον, αλλά όχι προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.⁴¹

2.5 Μέτρα εξισορρόπησης τουρισμού και περιβάλλοντος.

Για να υπάρξει μια σχέση ισορροπίας μεταξύ τουρισμού και περιβάλλοντος με στόχο την αειφόρο τουριστική ανάπτυξη πρέπει να θεσπισθούν ειδικές πολιτικές και να ληφθούν ορισμένα μέτρα όπως:

- Για κάθε τουριστική περιοχή πρέπει να προσδιορίσουμε την τουριστική φέρουσα ικανότητα, η οποία αποτελεί βασικό εργαλείο για την τουριστική της ανάπτυξη κατά τρόπο ώστε να είναι συμβατή με τα στοιχεία του περιβάλλοντος της.
- Στις χωροταξικές μελέτες και ιδιαίτερα σε εκείνες οι οποίες καθορίζουν τη χρήση γης για τουριστικές υποδομές, πρέπει να τηρούνται οι αναγκαίες ισορροπίες ανάμεσα στον τουρισμό και στο περιβάλλον στα όρια της τουριστικής φέρουσας ικανότητας του τόπου.
- Να δημιουργηθούν ειδικές τουριστικές υποδομές, να αναδειχθούν και να προβληθούν τα πολιτιστικά και οικολογικά στοιχεία κάθε τόπου, τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού συμβατών με το περιβάλλον.
- Τα αναπτυξιακά κίνητρα τα οποία θεσπίζονται για την ανάπτυξη του τουρισμού και άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, να λαμβάνουν υπόψη τις ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την ίδρυση ή την επέκταση των αντιστοίχων εγκαταστάσεων.
- Η περιβαλλοντική αγωγή να αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο και να καλύψει ολόκληρο τον πληθυσμό, ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές, όπου τα στοιχεία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν την πρώτη ύλη του προϊόντος που παράγουν και διαθέτουν. Πρέπει να γίνει συνείδηση σε αυτούς οι οποίοι εμπλέκονται άμεσα στις δραστηριότητες του τουριστικού τομέα ότι, η διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στο περιβάλλον και την τουριστική ανάπτυξη είναι ανάγκη επιβίωσης των τουριστικών επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε αυτές.⁴²

41-42 Τσάρτας Π. -Κοκκόσης Χ. (2001) «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον» Εκδόσεις κριτική.

2.6 Αρνητικές συνέπειες του μαζικού τουρισμού στις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες

Η τουριστική ανάπτυξη με τη μορφή που τη γνωρίσαμε τα τελευταία 30 χρόνια δημιούργησε μεγάλα προβλήματα στις περιοχές που «αναπτύχθηκαν» τουριστικά και στις χώρες (αναπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες) που υιοθέτησαν αυτό το μοντέλο ανάπτυξης του μαζικού συμβατικού τουρισμού.

Κατ' αρχήν τα οικονομικά οφέλη αυτού του τρόπου τουριστικής ανάπτυξης είναι ελάχιστα για τις περιοχές που αποτελούν τουριστικούς προορισμούς. Τη μερίδα του λέοντος από τα έσοδα κερδίζουν οι «tour operators» ή οι επιχειρήσεις που οργανώνουν τις μετακινήσεις των τουριστών.

Στην πλειοψηφία τους οι επιχειρήσεις αυτές δεν βρίσκονται στις περιοχές υποδοχής, αλλά στις χώρες από όπου προέρχονται οι τουρίστες. Παράλληλα οι μεγάλες τουριστικές κυρίως ξενοδοχειακές μονάδες παρέχουν οι ίδιες όλες σχεδόν τις υπηρεσίες (φαγητό, ποτά, καταστήματα για ψώνια, ψυχαγωγία κ.α.) με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα κέρδη για τις τοπικές επιχειρήσεις. Επίσης ένα άλλο μέρος των εσόδων από τον τουρισμό διοχετεύεται σε εισαγόμενα προϊόντα και εμπορεύματα σε βάρος των πολιτών.

Εκτός όμως από αυτά οι μεγάλοι «tour operators» και οι αλυσίδες των ξενοδοχείων πιέζουν για πολύ χαμηλές τιμές πράγμα το οποίο πετυχαίνουν σε βάρος των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων με τεράστιο κόστος στο φυσικό περιβάλλον.

Σε πολλές περιπτώσεις καταργείται το 40ωρο εργασίας την εβδομάδα, ενώ δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα των εργαζομένων για διακοπές και δεν υπάρχουν κατώτατα όρια μισθών. Απουσιάζουν κανόνες για την προστασία της εργασίας ενώ σε πολλές χώρες αναπτυσσόμενες αλλά και ανεπτυγμένες η ανασφάλιστη εργασία του παιδιού έχει γίνει κανόνας⁴³

Και ενώ τα οικονομικά οφέλη για τις χώρες αυτές είναι μικρά, οι αρνητικές επιπτώσεις από τον τουρισμό είναι μεγάλες:

- Καταστροφές στο περιβάλλον ιδιαίτερα στις ακτές και τα δάση από καταπατήσεις μεγάλων εκτάσεων και ανοικοδόμηση ξενοδοχειακών μονάδων και άλλων εγκαταστάσεων
- Μόλυνση του περιβάλλοντος από τη μεγάλη χρήση του ΙΧ αυτοκινήτου και του αεροπλάνου. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Π.Ο.Τ το 60% των τουριστικών μετακινήσεων στις βιομηχανικές χώρες γίνεται με ΙΧ ενώ οι πτήσεις των αεροπλάνων (τακτικές ή τσάρτερ) συνεχώς αυξάνουν.
- Υπερβολική σπατάλη νερού για πισίνες και γκαζόν ακόμη και σε ορεινές περιοχές ή νησιά με λίγες βροχοπτώσεις.

43 Υγουμενάκης Ν.(1999) «Τουριστική πολιτική» Εκδόσεις Interbooks, 178 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Ρύπανση του αέρα, του εδάφους και των υδάτων από τους χιλιάδες τουρίστες που κατακλύζουν τις περιοχές.
- Σπατάλη ενέργειας και φυσικών πόρων.
- Παρατηρείται υποβάθμιση των κοινωνικών και πολιτιστικών δομών καθώς και οικονομική υποβάθμιση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού, τα οποία εξαιτίας της απώλειας των παραδοσιακών πηγών εισοδημάτων μεταναστεύουν στις πόλεις και τις περιοχές με τις μεγάλες τουριστικές μονάδες.
- Επιπτώσεις όμως υπάρχουν και στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των τουριστικών περιοχών: Τα παραδοσιακά επαγγέλματα (γεωργία, ή κτηνοτροφία και μικρή βιοτεχνία) εγκαταλείπονται λόγω της δυνατότητας των κατοίκων να ασχοληθούν με τουριστικά επαγγέλματα.
- Τέλος η αλλαγή των συνθηκών ζωής του εγχώριου πληθυσμού σε συνδυασμό με τη μαζική «εισβολή» τουριστών οδηγεί επίσης στην αλλοίωση της πολιτικής ταυτότητας, των ηθών, των εθίμων των διαπροσωπικών και κοινωνικών σχέσεων των κατοίκων των τουριστικών περιοχών.

Εκτός από τις πιο πάνω συνέπειες από το μαζικό κερδοσκοπικό τουρισμό, θα πρέπει να τονίσουμε και τις συνέπειες που άρχισαν να διαφαίνονται από τον λεγόμενο «οικοτουρισμό».

Στο όνομα λοιπόν του οικοτουρισμού αναδιαρθρώνονται ολόκληρες περιοχές κοντά ή μέσα σε ελκυστικά φυσικά τοπία. Οι τοπικοί πληθυσμοί στερούνται τη γη και τα προϊόντα τους και όχι σπάνια διώχνονται με τη βία από τις περιοχές που ζουν για πολλούς αιώνες. Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται από αυτόν τον τουρισμό δεν μπορούν να αναπληρώσουν τις βιοτικές ανάγκες των χωριών αφού συνήθως απασχολούνται λίγοι άνθρωποι και μάλιστα με εξειδικευμένες γνώσεις για τις λεγόμενες εναλλακτικές δραστηριότητες.

Από μια τέτοια τουριστική «ανάπτυξη» κανείς δεν μπορεί να είναι ευχαριστημένος:

- Οι επισκέπτες βιώνουν ένα μαζικό «αγελαίο» τουρισμό σε κορεσμένες τουριστικές περιοχές ή στα τουριστικά «γκέτο» των τεράστιων ξενοδοχειακών μονάδων όπου συνειδητοποιούν ότι αντιμετωπίζονται κυρίως σαν συνάλλαγμα.
- Οι μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις του συνθλιβονται κάτω από την πίεση του συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού.
- Οι τουριστικές περιοχές και οι πληθυσμοί τους υφίστανται τις αρνητικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις.

2.7 Ο βιώσιμος τουρισμός είναι εφικτός

Η ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών και στη τουριστική νομοθεσία και στην οργάνωση και το σχεδιασμό από την πλευρά των τουριστικών επιχειρήσεων αλλά και στη νοοτροπία των ίδιων των τουριστών έχει γίνει πλέον φανερή. Βάση για τις διαρθρωτικές αλλαγές μπορεί να αποτελέσει το

άρθρο 28 του Πέμπτου Σχεδίου Δράσης της ΕΕ για την «Προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη» όπου ο τουρισμός επαναπροσδιορίζεται ως εξής:

«Ο τουρισμός είναι σπουδαίο στοιχείο της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και αντανακλά τις νομιμοποιημένες εμπνεύσεις του κάθε ατόμου να χαρεί νέα μέρη, να αφομοιώσει διαφορετικές κουλτούρες και να επωφεληθεί από διάφορες δραστηριότητες.⁴⁴

Μπορεί να αποτελέσει ένα καλό παράδειγμα θεμελιώδους σύνθεσης ανάμεσα στην οικονομική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος, αν σχεδιασθεί σωστά. Ο σεβασμός προς τη φύση και το περιβάλλον, ιδιαίτερα των παράκτιων και ορεινών περιοχών μπορεί να κάνει τον τουρισμό ταυτόχρονα επικερδή και μακροχρόνιο.

Με βάση αυτόν τον προσδιορισμό διαμορφώνεται ένα νέο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης, ο βιώσιμος τουρισμός που βρίσκεται στον αντίποδα του σημερινού ξεπερασμένου και επικίνδυνου για την κοινωνία και τη φύση μοντέλου του μαζικού συμβατικού τουρισμού.

Ο νέος αυτός τουρισμός δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ισόρροπη και ήπια οικονομική ανάπτυξη, χωρίς τον κίνδυνο της επιβολής τουριστικού μονοπωλίου και τη συνακόλουθη υποβάθμιση ή και εξαφάνιση των υπόλοιπων οικονομικών δραστηριοτήτων (γεωργίας, κτηνοτροφίας κ.α).

Παράλληλα μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων και γενικότερα του περιβάλλοντος των τουριστικών περιοχών καθώς και στη διαφύλαξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.⁴⁵

44 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά... πώς να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση» Εκδόσεις Κέρκυρα, 150 σελ.

45 Σφακιανάκης Μ. (2001) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Εκδόσεις Έλλην, 39 σελ.

2.8 Στόχοι και ρυθμίσεις για τον εναλλακτικό τουρισμό

Αυτού του είδους ο τουρισμός, ο βιώσιμος δηλαδή τουρισμός, όπως προσδιορίζεται στο Πέμπτο Σχέδιο Δράσεως της ΕΕ στοχεύει.⁴⁶

α) Στη διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στη φύση και στις τουριστικές δραστηριότητες με πρώτη προτεραιότητα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την πραγματική του αξιοποίηση για αναψυχή και ευχαρίστηση και των τουριστών αλλά και των τοπικών πληθυσμών.

β) Στην οικονομική αναβάθμιση των φτωχότερων περιοχών με την ενίσχυση παραδοσιακών επαγγελμάτων και εισαγωγή νέων με στόχο την αύξηση των θέσεων εργασίας.

γ) Στη μείωση ή και εξάλειψη της τάσης για εγκατάλειψη από τους κατοίκους των χωριών και των κωμοπόλεων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα.

δ) Στην βελτίωση του τρόπου ζωής στις παραδοσιακές κοινωνίες και σε μια νέα και πιο δημιουργική σχέση ανάμεσα στους κατοίκους με το χώρο διαμονής τους.

Για να υλοποιηθούν βέβαια οι πιο πάνω στόχοι είναι ανάγκη να θεσμοθετηθούν ρυθμίσεις όπως:⁴⁷

1. Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας (δήμοι, κοινότητες, επαγγελματίες, σύλλογοι).
2. Κριτήρια για τις χρήσεις γης με σαφή διαχωρισμό σε ζώνες (απόλυτη προστασία, αγροτική χρήση, οικιστική χρήση κ.α)
3. Ρυθμίσεις για την προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων.
4. Όρια στον αριθμό των διαθέσιμων κρεβατιών στις τουριστικές περιοχές, ανάλογα με τον αριθμό των μόνιμων κατοίκων.
5. Μέτρα για την προβολή της ιστορίας του πολιτισμού και της παράδοσης καθώς και την προστασία και ανάδειξη των ιστορικών μνημείων.

46 **Φάραση Ι.** (2009) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού- σχεδιασμός Management και Marketing», Εκδόσεις Interbooks, 193 σελ.

47 **Τσάρτας Π.-Κοκκώσης Χ.** (2001) «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον» Εκδόσεις κριτική. 108 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

6. Όρια στην κατανάλωση ενέργειας και κίνητρα για τη χρήση και εναλλακτικών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ιδιαίτερα μέτρα απαιτούνται για τη χρήση του νερού.
7. Μέτρα για την ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς (τραίνων, λεωφορείων, πλοίων) και για αποθάρρυνση στη χρήση του ΙΧ καθώς και των αεροπλάνων για μικρές αποστάσεις.
8. Κίνητρα για την ανάπτυξη των θέσεων εργασίας και απασχόλησης των τοπικών πληθυσμών με ταυτόχρονη εξασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Ιδιαίτερη έμφαση να δοθεί στην εργασία των γυναικών και των παιδιών.
9. Εκπαίδευση και ενημέρωση με ειδικά σεμινάρια των απασχολούμενων άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό για τη φιλοσοφία και τους στόχους της βιωσιμότητας.
10. Ενημέρωση των επισκεπτών για τα ιστορικά οικολογικά και άλλα στοιχεία των περιοχών που επισκέπτονται καθώς και για τους ενδεδειγμένους τρόπους συμπεριφοράς που να δείχνουν σεβασμό στον τρόπο ζωής, τις αξίες και τις πεποιθήσεις των τοπικών πληθυσμών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η σημερινή εποχή, ως αποτέλεσμα σημαντικών διεθνών εξελίξεων και διαρθρωτικών αλλαγών στο μηχανισμό της κοινωνίας, της οικονομίας και γενικά σε κύριους τομείς, χαρακτηρίζεται από την έντονη αλλαγή στο τρόπο ζωής των ανθρώπων. Ένας από τους τομείς που δέχτηκε τις συνέπειες των αλλαγών αυτών είναι ο τουρισμός. Πιο συγκεκριμένα τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια μετάβαση από το μαζικό, συμβατικό τουριστικό μοντέλο προς ειδικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Στον τουριστικό τομέα αναπτύχθηκε ο λεγόμενος Εναλλακτικός ή Ήπιος τουρισμός, οι μορφές του οποίου είναι προστατευτικές και φιλικές προς το περιβάλλον. Ξαφνικά λοιπόν, παρατηρείται μια ραγδαία ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού ενώ αντίθετα ο μαζικός τουρισμός, ο οποίος κατηγορείται για τις δυσμενείς περιβαλλοντικές του επιπτώσεις μειώνεται ή τουλάχιστον καταβάλλονται προσπάθειες να μειωθεί ή να ακολουθήσει ηπιότερες τακτικές. Το φυσικό περιβάλλον έχει υποστεί πολλά πλήγματα από την άναρχη και ανεξέλεγκτη οικονομική ανάπτυξη αλλά και από την υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα την δημιουργία των σημερινών περιβαλλοντικών προβλημάτων που απειλούν όχι μόνο την ανθρώπινη ζωή αλλά την ζωή του πλανήτη μας. Τα προβλήματα αυτά αφύπνισαν μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού, που αποφάσισε να κινητοποιηθεί και να λάβει μέτρα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο Τουρισμός δεν είναι υπόθεση μόνο της Πολιτείας, αλλά και της Αυτοδιοίκησης, των φορέων του τουρισμού, κάθε πολίτη ξεχωριστά. Ο τουρισμός είναι η μοναδική μορφή οικονομικής δραστηριότητας που έχει τοπική ταυτότητα». Ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης όχι απλώς είναι σημαντικός αλλά καθοριστικός καθώς ακόμη και το καλύτερο ξενοδοχείο δεν μπορεί να εξισορροπήσει την κακή εντύπωση που αφήνουν τα σκουπίδια στους δρόμους ή στις παραλίες. Η τουριστική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε συγκεκριμένους τόπους με ιδιαίτερες απαιτήσεις και ανάγκες, τις οποίες η αυτοδιοίκηση είναι σε θέση να γνωρίζει καλύτερα από την κεντρική εξουσία π.χ η καθαριότητα και η αισθητική η έλλειψη της οποίας σε κάποιες περιπτώσεις αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα παράπονα ξένων επισκεπτών στη χώρα μας, είναι ένα θέμα που οφείλει να διαχειριστεί η τοπική αυτοδιοίκηση το ίδιο ισχύει και για τα θέματα της ευταξίας, ηχορύπανσης κλπ.

3.1 ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- ❖ Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης
- ❖ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού(Διεύθυνση Ιαματικών Πηγών)
- ❖ Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- ❖ Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (ΠΥΤ)Κεντρικής Μακεδονίας
- ❖ Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης
- ❖ Αναπτυξιακή Εταιρία Θεσσαλονίκης(ΑΝΕΘ)
- ❖ Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού
- ❖ Σύνδεσμος Δήμων & Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας
- ❖ Επιχειρηματικοί /Επαγγελματικοί φορείς

3.1.2 Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης

το Υπουργείο τουριστικής Ανάπτυξης αποτελεί το κύριο φορέα ο οποίος έχει την ευθύνη της τουριστικής Ανάπτυξης της χώρας με βάση τις κατευθύνσεις της γενικής κυβερνητικής πολιτικής. Στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης περιλαμβάνονται τα εξής:⁴⁸

- Ο προγραμματισμός και η χάραξη της πολιτικής της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας στο πλαίσιο της γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής και ο συντονισμός, εποπτεία και παρακολούθηση της εφαρμογής της.
- Η διαμόρφωση και προώθηση των αναγκαίων θεσμικών και λοιπών ρυθμίσεων και ο σχεδιασμός των απαιτούμενων μέτρων εφαρμογής.
- Η έρευνα και μελέτη των επιπτώσεων του τουρισμού στην εθνική οικονομία και στην κοινωνική ζωή της χώρας καθώς και των όρων του ανταγωνισμού στη διεθνή αγορά
- Ο σχεδιασμός του προγράμματος τουριστικής προβολής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
- Η παροχή κατευθύνσεων για την μελέτη και την κατάρτιση προγραμμάτων τουριστικής υποδομής και ανάπτυξης.
- Η προώθηση Ελληνικών θέσεων στον τομέα τουρισμού στα αρμόδια όργανα της ευρωπαϊκής ένωσης και τους άλλους διεθνείς οργανισμούς για την εξασφάλιση κοινοτικών πόρων
- Η συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία για την εναρμόνιση των ποιοτικών που επηρεάζουν τον τουρισμό, για τη εξασφάλιση κοινοτικών πόρων και τον συντονισμό των δράσεων με σκοπό την υποβοήθηση της τουριστικής ανάπτυξης και την βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού της χώρας.
- Η συνεργασία με τα κατά περίπτωση αρμόδια υπουργεία ΟΤΑ και άλλους φορείς για την αντιμετώπιση ευρύτερων θεμάτων τουρισμού.
- Η ανάπτυξη διεθνών σχέσεων και συνεργασιών με σκοπό την προώθηση του τουριστικού προϊόντος.
- Ο συντονισμός και εποπτεία λειτουργίας των γραφείων εξωτερικού.

48 GOVERPLAN A.E.(2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης» 32 σελ.

3.1.3 Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)

Ο ΕΟΤ αποτελεί τον φορέα προώθησης και υλοποίησης της τουριστικής πολιτικής με στόχο την τουριστική ανάπτυξη της χώρας ως εκτελεστικός βραχίονας του Υπουργείου Τουριστικής ανάπτυξης. Στις αρμοδιότητες του ΕΟΤ περιλαμβάνονται:

- Η οργάνωση και ανάπτυξη του τουρισμού με την αξιοποίηση των υφισταμένων δυνατοτήτων της χώρας.
- Η υποβολή προτάσεων στο Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης για την χάραξη της τουριστικής πολιτικής
- Η εκτέλεση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της χώρας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
- Η μέριμνα για τα προώθηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος ,μέσω συμμετοχής σε εκθέσεις ,συνέδρια και λοιπές εκδηλώσεις.
- Η χορήγηση αδειών σε τουριστικές επιχειρήσεις .
- Η εποπτεία και ο έλεγχος, των τουριστικών επιχειρήσεων και της τουριστικής αγοράς γενικότερα.
- Ο συντονισμός των ενεργειών των συναρμόδιων φορέων για την εξυπηρέτηση των τουριστικών σκοπών.
- Η κατασκευή και εκμετάλλευση κάθε κατηγορίας τουριστικών εγκαταστάσεων.
- Η ενίσχυση των δημόσιων υπηρεσιών και των ΟΤΑ για την εξυπηρέτηση των στόχων του ΕΟΤ.
- Η ανάληψη κάθε άλλης δραστηριότητας που αποβλέπει στην οργάνωση ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού όπως:

Η συνεργασία με τις συλλογικές οργανώσεις τουριστικών επιχειρήσεων ,τους ΟΤΑ και τους οργανισμούς του Δημοσίου για την επεξεργασία, σχεδίαση και εφαρμογή κοινών και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων διαφημιστικής προβολής της χώρας, των τουριστικών περιοχών και των σύγχρονων μορφών τουρισμού.

Σχετικά με τον ιαματικό τουρισμό, Κεντρική Υπηρεσία του ΕΟΤ προβλέπεται η Διεύθυνση Ιαματικών Πηγών με τις εξής αρμοδιότητες:

- Σύνταξη προγραμμάτων ανάπτυξης των ιαματικών φυσικών πόρων και ιαματικών πηγών και μέριμνα για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων αξιοποίησης τους με την θέσπιση επενδυτικών κινήτρων ανάπτυξης των ιαματικών φυσικών πόρων.
- Μέριμνα για την έκδοση των διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που προβλέπονται από το νόμο και αναφέρονται στους ιαματικούς πόρους και στις ιαματικές πηγές.⁴⁹

49 GOVERPLAN A.E. (2008)«Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης», 33 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα για την τιμολογιακή πολιτική χρήσης ιαματικού φυσικού πόρου και την πολιτική είσπραξης από τα υδροθεραπευτήρια και εν γένει καταλύματα ιαματικού τουρισμού.
- Ανάλυση των απαιτούμενων ενεργειών για την αναγνώριση ή την άρση της αναγνώρισης των ιαματικών φυσικών πόρων και των ιαματικών πηγών καθώς και για την προστασία τους.
- Τήρηση του μητρώου ιαματικών φυσικών πόρων και των ιαματικών πηγών.
- Εισήγηση της πολιτικής διαχείρισης των ιαματικών φυσικών πόρων.
- Εισήγηση για τα νομοθετικά, διοικητικά και κανονιστικά μέτρα για την επίτευξη των σκοπών του νόμου 3498/2006 για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού .
- Μέριμνα για την οργάνωση συνεδρίων ,ημερίδων ,συμποσίων και εκθέσεων που στοχεύουν στην προβολή και προώθηση αξιοποίησης των ιαματικών φυσικών πόρων της χώρας και την προέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων .
- Εισήγηση μέτρων για την δημιουργία εξειδικευμένου προσωπικού προσφοράς υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού και την εξασφάλιση της δια βίου συνεχούς εκπαίδευσης του ως άνω προσωπικού.
- Εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της επιτροπής προστασίας ιαματικών φυσικών πόρων (άρθρο 10 του Νόμου 3498/2006 για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού)
- Επιμέλεια για την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων καθώς και παραχωρήσεων κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 12 του Νόμου 3498/2006 για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού και συγκεκριμένα για τις απαλλοτριώσεις –παραχωρήσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και αειφορία των αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων.

3.1.4 Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η Περιφέρει Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί μια αυτοτελή ενιαία διοικητική μονάδα αποκέντρωσης της κρατικής διοίκησης με αρμοδιότητες σχεδιασμού ,προγραμματισμού ,συντονισμού κα εφαρμογής των πολιτικών για την οικονομική , κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Κεντρικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα των Νομών:⁵⁰

- Θεσσαλονίκης
- Σερρών
- Κιλκίς
- Πέλλας
- Ημαθίας
- Πιερίας
- Χαλκιδικής

Σκοπός της περιφέρειας είναι η οικονομική ,κοινωνική πολιτιστική ανάπτυξη της Κεντρικής Μακεδονίας μέσα από το σχεδιασμό ,προγραμματισμό ,συντονισμό κα εφαρμογή πολιτικών βασισμένα στη γενική κυβερνητική πολιτική. Στις αρμοδιότητες της Περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας που σχετίζονται με τον τουρισμό περιλαμβάνονται οι εξής :⁵¹

- Η διαχείριση θεμάτων του κοινοτικού πλαισίου στήριξης της 4^{ης} προγραμματικής περιόδου και της επενδυτικής πολιτικής .

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Η αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται στο πλαίσιο του ισχύοντος αναπτυξιακού νόμου.
- Η σύνταξη προτάσεων για την διαμόρφωση της περιφερειακής πολιτικής .
- Η εξειδίκευση κατευθίσεων της αναπτυξιακής πολιτικής στο επίπεδο της περιφέρειας.
- Η καταρτίσει , μέριμνα για την έγκριση και παρακολούθηση της εκτέλεσης ετησίων προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων Περιφερειακού επιπέδου.
- Η διαχείριση καταστάσεων έκτατων αναγκών.
- Η διαχείριση υδάτινων πόρων της περιφέρειας.
- Η διαμόρφωση της περιφερειακής πολιτικής σε θέματα τουρισμού και η παρακολούθηση των προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης ,η εφαρμογή μέτρων τουριστικής πολιτικής ,η προβολή τουριστικού προϊόντος κλπ
- Η διαχείριση θεμάτων υγείας και πρόνοιας της περιφέρειας.
- Ο προγραμματισμός της περιφερειακής πολιτικής για την κατασκευή δημοσίων έργων , ο έλεγχος κατασκευής έργων και ο έλεγχος συντήρησης των έργων.
- Ο προσδιορισμός και η επιτήρηση της περιβαλλοντικής και χωροταξικής πολιτικής και ο συντονισμός ενεργειών για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων (τουριστικές εγκαταστάσεις, κύρια καταλύματα ,οργανωμένες κατασκηνώσεις ως 200 κλίνες)
- Η ευθύνη για θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού όπως η παροχή οδηγιών πολεοδομικής νομοθεσίας στις διευθύνσεις πολεοδομιών, στα πολεοδομικά γραφεία Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και στους Δήμους της περιφέρειας κεντρικής Μακεδονίας.
- Η επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων έγκρισης , τροποποίησης , επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων πόλεων και παραλιακών οικισμών , περιοχών ευρύτερου φυσικού κάλλους ,περιοχών προστατευόμενων.
- Η τροποποίηση και έγκριση Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ), Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) και σχεδίων Χωροταξικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης(ΣΧΟΟΑΠ)
- Η εποπτεία και λήψη αναγκαίων μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Νομαρχίας της έδρας της Περιφέρειας.⁵¹

50 Στοιχεία από την ιστοσελίδα: www.rcm.gr πρόσβαση 27/5/2009

51 GOVERPLAN A.E.(2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης» 35 σελ.

3.1.5 Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (ΠΥΤ)Κεντρικής Μακεδονίας

Η Περιφερειακή υπηρεσία Τουρισμού Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί την Περιφερειακή υπηρεσία του ΕΟΤ με αντικείμενο την υλοποίηση της εθνικής τουριστικής πολιτικής σε ότι αφορά την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και η οργάνωση και ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού στην εν λόγω Περιφέρεια. Στις αρμοδιότητες της ΠΥΤ περιλαμβάνονται οι εξής:⁵²

- Η χορήγηση αδειών και ειδικού σήματος λειτουργίας σε τουριστικές επιχειρήσεις των Νομών της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
- Η επιθεώρηση, ο έλεγχος και η επιβολή διοικητικών κυρώσεων στις τουριστικές επιχειρήσεις.
- Η ενίσχυση δημοσίων υπηρεσιών ΟΤΑ των οποίων οι ενέργειες αποβλέπουν στην προώθηση ενεργειών του ΕΟΤ.
- Η παροχή οδηγιών κατευθύνσεων και πληροφοριών σε τουριστικές επιχειρήσεις και σε ασκούντες τουριστικά επαγγέλματα.

3.1.6 Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης

Αρμοδιότητες σε σχέση με τον τουρισμό προβλέπονται για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης. Πιο συγκεκριμένα στις υπηρεσίες της προβλέπονται η Διεύθυνση Παιδείας ,Αθλητισμού, Τουρισμού, Πολιτισμού στην οποία ανήκει το τμήμα Τουρισμού –Πολιτισμού με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁵³

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή τουριστικών Προγραμμάτων οικοτουρισμού , αγροτουρισμού, θαλάσσιου και χειμερινού, συνεδριακού κ.λ.π. τουρισμού.
- Η συγκρότηση της επιτροπής τουριστικής προβολής.
- Η προβολή και προώθηση της τουριστικής Παραγωγής του Νομού.
- Η καταγραφή των στοιχείων που συγκροτούν την πολιτιστική πραγματικότητα στο Νομό, με την δημιουργία της ανάλογης τράπεζας πληροφοριών.
- Η στήριξη των προγραμμάτων των πολιτιστικών φορέων του Νομού και των Οργανισμών Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ο συντονισμός δράσεων των πολιτιστικών φορέων του Νομού.
- Η ενίσχυση και παραπέρα υποβοήθηση εναλλακτικής εκπαίδευσης σε θέματα πολιτισμού στα σχολεία του Νομού.

52 GOVERPLAN A.E. (2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης» 37 σελ.

53Νομαρχιακή Επιχείρηση Θεσσαλονίκης A.E. (2008) «Γύρω από τις λίμνες» 19 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Η υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων τοπικής και υπερτοπικής σημασίας.
- Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών με χώρες του εξωτερικού.
- Η εκπόνηση επιστημονικών προγραμμάτων στις χώρες που ανασαίνει ακόμα ο ελληνισμός.
- Η εποπτεία εκδόσεων (βιβλία και λοιπά ντοκουμέντα)
- Η χορήγηση άδειας για ίδρυση ειδικής κατηγορίας κινηματογράφων αυτοκίνητων και ο έλεγχος από τεχνική άποψη των κτιρίων η χώρων για χρήση υπαίθριων κινηματογράφων. η ίδρυση και λειτουργία ερασιτεχνικών σχολών , καθώς και ο κτιριολογικός έλεγχος των σχολών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και των μουσικών Εκπαιδευτηρίων.
- Η χορήγηση δωρεάν βιβλίων σε βιβλιοθήκες και η επιχορήγηση πολιτιστικών φορέων αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού.
- Η ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.
- Η σίσιφιξη σχέσεων της Ν.Α. με τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες αποδημικές οργανώσεις , που εκπροσωπούν πανελλαδικά ή διεθνώς όλους τους απόδημους , που έχουν γεννηθεί ή κατάγονται από τον Νομό.
- Η συνεργασία με τις πιο πάνω οργανώσεις για την κοινή οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων ,με σκοπό την διατήρηση των παραδόσεων και της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και την διάδοση αυτών στους νέους, που γεννιούνται και ζουν σε άλλες περιοχές ,για την ανάληψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών εκ μέρους των απόδημων ,την υποβοήθηση της επανεγκατάστασης τους στο Νομό και για την αξιοποίηση εξειδικευμένων απόδημων επιστημόνων.
- Η στήριξη παλιννοστούντων στις διαδικασίες ένταξης και η συνεύρεσης με τα συλλογικά τους όργανα σε πολιτιστικές δραστηριότητες και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής.

Παράλληλα η Ν.Α. Θεσσαλονίκης έχει προχωρήσει στην σύσταση και λειτουργία του οργανισμού τουριστικής προβολής και μάρκετινγκ για την υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων και στόχων.

3.1.7 Αναπτυξιακή Εταιρία Θεσσαλονίκης (ΑΝΕΘ)

Η Αναπτυξιακή εταιρία Θεσσαλονίκης είναι φορέας κινητοποίησης του ενδογενούς δυναμικού του Νομού και συντονισμού διαχείρισης αναπτυξιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο αυτό βασικές προτεραιότητες και άξονες δράσης της εταιρίας αποτελούν :

- Ο αναπτυξιακός σχεδιασμών των αγροτικών περιοχών του Νομού.
- Η προώθηση και διαχείριση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της περιοχής.
- Η ανάληψη πρωτοβουλιών σε θέματα προστασίας και διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η στήριξη των φορέων της Αυτοδιοίκησης στον αναπτυξιακό τους ρόλο.
- Η παροχή πληροφόρησης και τεχνικής στήριξης στους φορείς και τους κατοίκους της υπαίθρου.
- Η υποστήριξη ,κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής και η διευκόλυνση της ένταξης του στην αγορά εργασίας.⁵⁴

54 GOVERPLAN A.E. (2008)«Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης», 38 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3.1.8 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού

κάθε οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού ,αποτελούν τον τοπικό φορέα που συγκεντρώνει αρμοδιότητες στο πλαίσιο της εκπλήρωσης του τριπλού του ρόλου, είναι:⁵⁵

- Του πολιτιστικού ρόλου (πολιτιστική εκπροσώπηση ακόμα και στα μικρά χωριά)
- Του διοικητικού ρόλο (παροχή επαρκών υπηρεσιών στους πολίτες)
- Του αναπτυξιακού ρόλου (συμμετοχή στις διαδικασίες της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης)

Στις γενικές αρμοδιότητες των Δήμων περιλαμβάνονται:

- Η συμμετοχή σε διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης
- Η συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου.
- Η συμβολή στην βελτίωση της εικόνας του Δήμου σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω:

-της συντήρησης και λειτουργίας εσωτερικών δικτύων ύδρευσης .

-τη συντήρηση του δικτύου αποχέτευσης

-τη συντήρηση δημοτικών οδών ,γεφυρών , πλατειών και κοινόχρηστων χώρων.

-την εφαρμογή πολιτιστικών ,ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και την συντήρηση και λειτουργία αντίστοιχών εγκαταστάσεων

-την βελτίωση της πρόσβασης σε κάθε περιοχή(συγκοινωνίες, ρύθμιση κυκλοφορίας, στάθμευσης.

-την μέριμνα για την καθαριότητα και την αποκομιδή απορριμμάτων.

3.1.9 Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών

Σκοπός του Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας είναι η μέριμνα για την αξιοποίηση και γενικά την βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των λουτροπόλεων της χώρας, καθώς και η εκμετάλλευση αυτών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. σημαντικά σημεία δράσης του Συνδέσμου είναι:⁵⁶

- Οι εκπαιδεύσεις επιστημόνων διαφόρων ειδικοτήτων για την αξιοποίηση των θερμομεταλλικών νερών.
- Τα διεθνή συνέδρια θερμομεταλλικών νερών και η ανάπτυξη λουτροπόλεων.
- Η παγκόσμια συνδιάσκεψη για τον Ελληνικό Ιαματικό τουρισμό
- Τα συνέδρια υδροθεραπείας
- Οι ημερίδες ανάπτυξης

Επιπλέον, η λειτουργία του Συνδέσμου συνέβαλλε σημαντικά στην επεξεργασία του σχεδίου για τον Θερμαλισμό και των ιαματικό τουρισμό, αλλά και στις εκδόσεις του οδηγού ιαματικών πηγών.

55 Κ.Ε.Α.Κ.Ε. «Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013 (Δ' Κ.Π.Σ.), Ιανουάριος 2006

56 GOVERPLAN Α.Ε. (2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας – Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης» 39 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3.1.10 Επιχειρηματικοί / Επαγγελματικοί φορείς

Στους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον τουρισμό και ειδικότερα τον θερμαλισμό στην περιοχή μελέτης περιλαμβάνεται και η Ένωση Ξενοδοχείων Νομού της Θεσσαλονίκης. Ειδικότερα, ο φορέας αυτός συμβάλει στην τουριστική ανάπτυξη του Νομού και της περιοχής μελέτης συμμετέχοντας στη διαμόρφωση, παροχή και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος (υπηρεσίες διαμονής) καθώς και στην προβολή και προώθηση του κλάδου (εκθέσεις συνέδρια κ.λ.π.), προωθώντας παράλληλα τα συμφέροντα του κλάδου.⁵⁷

3.2 Σημασία των τοπικών κοινωνιών για την ανάπτυξη του τουρισμού

Η τουριστική εμπειρία σε μια περιοχή, δεν μπορεί να μεταφερθεί σε κάποια άλλη.

Υπό αυτό το πρίσμα, η συμβολή των τοπικών κοινωνιών, των ιδιαιτεροτήτων τους, των ηθών και των εθίμων τους είναι εξαιρετικά σημαντική.

Εξίσου σημαντικό είναι και το φυσικό περιβάλλον κάθε περιοχής, η ευαισθησία των φυσικών της πόρων, τα τοπικά προϊόντα, τα οποία αναδεικνύουμε μέσα από την διαφημιστική καμπάνια μας. Έχει δρομολογηθεί η δημιουργία τουριστικών χαρτών για τις περιφέρειες της χώρας, με στόχο να εντοπιστούν και να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες για κάθε μια περιοχή ξεχωριστά, μέσα από το διάλογο και τη συνεργασία της Πολιτείας, της Αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων του τουρισμού. Επιπλέον, αν δεν αναπτύσσονται ουσιαστικές, ισχυρές και αποτελεσματικές σχέσεις μεταξύ της Αυτοδιοίκησης και των ουσιαστικών τοπικών της εταιρών –τοπικών επιχειρήσεων, κοινωνικών οργανώσεων και άλλων οργανισμών του δημόσιου-ιδιωτικού τομέα η αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να ηγηθεί με επιτυχία της τοπικής κοινωνίας. Ενώ με την προσέγγιση της ενδυνάμωσης των σχέσεων με τους άλλους εταίρους (παράγοντες) που δραστηριοποιούνται στην τοπική κοινωνία μπορεί να αναγνωριστεί ως η ηγεμονεύουσα δύναμη στη περιοχή,⁵⁸

57 Στέλλα Α. (Ιούλιος 2005) «Επιχειρήστε αγροτουριστικά...πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση» Εκδόσεις Κέρκυρα, 142-143 σελ.

58 Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (ΚΕΔΚΕ Μάρτιος 2008) «η πρόκληση μιας νέας μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», 46 -62 σελ.

3.3 Συνεργασία του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης με την Αυτοδιοίκηση

Η συνεργασία του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης με την Αυτοδιοίκηση είναι συνεχής και στενή, ιδιαίτερα κατά την τουριστική περίοδο, όσο αφορά τους ελέγχους και άλλα ζητήματα της τουριστικής καθημερινότητας.

Έχει συμφωνηθεί με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης, η σύσταση επιτροπής, στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι των δύο υπουργείων, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των φορέων των ξενοδόχων.⁵⁹

Μια επιτροπή που αντιμετωπίζει τα προβλήματα που αφορούν τα ξενοδοχεία και εμπίπτουν στη συναρμοδιότητα των δύο υπουργείων καθώς και άλλα θέματα που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση και σχετίζονται με τα ξενοδοχεία και το τουριστικό προϊόν.

Ο τουρισμός είναι ένας τομέας που βασίζεται στη διυπουργικότητα γιατί δεν είναι μονοσήμαντος και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες η ανάπτυξη του ενδυναμώνετε από το διάλογο, τη συνεργασία και την επικοινωνία. Όσο για τα κονδύλια το 80% της 4η προγραμματικής περιόδου προβλέπεται για την ανάπτυξη της περιφέρειας. Ακόμη υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και των Δήμων, αφού πλέον το Υπουργείο και ο ΕΟΤ χρηματοδοτούν το 50% του συνόλου της διαφημιστικής εκστρατείας κάθε νομαρχίας, με στενή συνεργασία, προκειμένου να υπάρχει η ίδια διαφημιστική εικόνα με το κεντρικό μήνυμα του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι τοπικοί φορείς έχουν αρμοδιότητες όταν φυσικά το επιτρέπει η Κεντρική Διοίκηση , ο ρόλος τους είναι καίριος και χρήσιμος δεδομένου ότι τα εκλεγμένα μέλη γνωρίζουν καλύτερα τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες των περιοχών τους, για μια πετυχημένη πολιτική βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης καλός ή κακός η επιτυχία κρίνεται στην προσπάθεια τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα φτάνει να συνεργάζονται με κοινούς στόχους

Για την επίτευξη των στόχων υπάρχουν **τέσσερις δραστηριότητες :**

- 1) Να καθοριστούν οι ζώνες ανάπτυξης στις μορφές του τουρισμού
- 2) Να βελτιωθούν οι δημόσιες –ιδιωτικές υποδομές
- 3) Να βελτιωθεί το επίπεδο υπηρεσιών
- 4) Προβολή-διαφήμιση

59 Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΚΕ Μάρτιος 2008) «η πρόκληση μιας νέας μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», 46-62 σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα προγράμματα LEADER II και LEADER+ και ΟΠΑΑΧ είναι πλέον σημαντικός αναπτυξιακός μοχλός της ορεινής υπαίθρου λόγω της τόνωσης της ντόπιας επιχειρηματικότητας σε περιοχές όπου μια δεκαετία πριν οι υποδομές ήταν σχεδόν ανύπαρκτες. Κλείνοντας θα αναφερθώ σε ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα των κατοίκων του Δήμου Βερτίσκου οι οποίοι μέσω του προγράμματος LEADER και με δική τους εθελοντική εργασία και προσπάθεια κατάφεραν να αναδείξουν τον τόπο τους βελτιώνοντας μόνοι τους τις δημόσιες υποδομές(ίδρυση Λαογραφικού μουσείου) τους και προβάλλοντας τα ήθη –έθιμα αλλά και τα παραδοσιακά τους προϊόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4.1 Μ.Ο.Π. ΚΑΙ Α' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1986 -1994)

Από τον πρώτο κιόλας χρόνο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι περιφέρειες της χώρας επωφελήθηκαν από σημαντικές εισροές κοινοτικών πόρων. Σταθμός, όμως, για τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσαν τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.)** που ξεκίνησαν το 1986 και ολοκληρώθηκαν το 1993 και θεωρούνται από πολλούς ως η αφετηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής. Τα Μ.Ο.Π. έθεσαν για πρώτη φορά το στόχο υλοποίησης μίας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης προσπάθειας για την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μέσω πολυετών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Με τα Μ.Ο.Π. προωθήθηκε η χρηματοδότηση σχεδίων ενταγμένων σε συνολικά περιφερειακά προγράμματα, τα οποία διαμορφώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν από τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες. Στην Ελλάδα καταρτίστηκαν 7 Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα: Κρήτης, Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου, Νήσων Αιγαίου Πελάγους, Ανατολικής Κεντρικής Ελλάδος, Αττικής και τέλος ένα θεματικό, το Μ.Ο.Π. Πληροφορικής. Η αρχική περίοδος εφαρμογής των Μ.Ο.Π. ήταν η περίοδος 1984-1989, αλλά επεκτάθηκε μέχρι το 1993.

Η αναπτυξιακή στρατηγική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα από το 1984 μέχρι το 1993 (που καλύπτει τόσο τα ΜΟΠ όσο και το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) χαρακτηρίστηκε κυρίως από τη μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική αυτή στήριζε την οικονομική δραστηριότητα και διευκόλυνε τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις αγροτικές και περιμετρικές περιοχές. Αναβάθμισε το επαρχιακό δίκτυο μεταφορών και ενίσχυσε τον εκσυγχρονισμό των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και την ίδρυση ξενοδοχείων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πολλές περιοχές.

Η περίοδος αυτή συνέπεσε με ένα σημαντικό ορόσημο για την αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το 1988 αποφασίστηκε η ριζική μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων που οδήγησε στον συντονισμό των πολιτικών των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων που μέχρι τότε παρέμεναν ανεξάρτητες. Η μεταρρύθμιση αυτή προέβλεπε σταδιακή αύξηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων μέχρι τον διπλασιασμό τους την περίοδο 1987-1993. Προέβλεπε επίσης ότι η ευθύνη για το προγραμματισμό και για την υλοποίηση των αναπτυξιακών δράσεων και προγραμμάτων, που συγχρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μοιράζεται ανάμεσα στις εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.⁶¹

4.2 Β ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1994-1999)

Η περίοδος 1994-1999 χαρακτηρίστηκε από μεγαλύτερη έμφαση σε έργα υποδομής εθνικής σημασίας που ενισχύουν την εξωστρέφεια της οικονομίας και τη γενικότερη διασύνδεση της χώρας με το εξωτερικό. Χωρίς να εγκαταλείπεται η εφαρμογή μέτρων ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας, δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων και με κύριο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα.⁶¹

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι η προετοιμασία της χώρας για την ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και η υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη την χώρα: Οδικοί άξονες (ΠΑΘΕ, Εγνατία Οδός), λιμενικά έργα, εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Σιδηροδρομικού Δικτύου, μετρό της Αθήνας, ενεργειακά έργα (αιολικά πάρκα, φυσικό αέριο), τηλεπικοινωνίες, νοσοκομεία, κ.ο.κ. Κατά την περίοδο εφαρμογής του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών καθώς και η συμβολή του ίδιου του Β' Κ.Π.Σ., δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας η οποία συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2000-2006. Την εφαρμογή του Β' Κ.Π.Σ. δυσχέρανε, όμως, μία σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μία αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων. Παράλληλα, όμως, προέκυψαν πολύτιμες εμπειρίες που υπέδειξαν την ανάγκη ένταξης της προσπάθειας ώστε να ικανοποιηθούν οι ποιοτικές και ποσοτικές απαιτήσεις αυτής της εμβέλειας παρεμβάσεων.⁶²

4.3 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 (Γ'ΚΠΣ) αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Πρόκειται για ένα φιλόδοξο πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες και μελλοντικές συνθήκες ανταγωνισμού που θα αντιμετωπίσει η Ελλάδα στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον και της επιτρέπει να ολοκληρώσει όλα εκείνα τα έργα και τις παρεμβάσεις που είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξή της.

Το Γ'ΚΠΣ είναι το προϊόν της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η Ελληνική Κυβέρνηση και οι Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην Ελλάδα το χρονικό διάστημα 2000-2006. Καταρτίστηκε με βάση το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης που υποβλήθηκε από την Ελλάδα στην Ε.Ε.

Το κείμενο του ΚΠΣ υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 2000 (Ε2000 3405/28-11-2000) και αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2004 (Ε2004 2412/3-12-04), τον Δεκέμβριο του 2005 (Ε2005 4788 τελικό /12-12-05) και τον Δεκέμβριο του 2006 (Ε2006 6419 τελικό 7-12-06). Περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:⁶³

- Τους άξονες προτεραιότητας για τη δράση των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων
- Την συνοπτική περιγραφή των επιχειρησιακών προγραμμάτων με τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης που προσδιορίζει για κάθε άξονα και για κάθε έτος το ποσό των συνολικών κονδυλίων που προβλέπονται
- Τις διατάξεις εφαρμογής του Γ'ΚΠΣ

62-63 Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.3kps.gr πρόσβαση 27/5/2009

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οι στόχοι - προτεραιότητες του ΚΠΣ 2000-2006 εστιάζονται σε επενδύσεις στο φυσικό, ανθρώπινο και γνωστικό κεφάλαιο, που μπορούν να συμβάλουν⁶⁴ περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην εμβάθυνση της ανάπτυξης στην Ελλάδα:

1. Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης.
2. Ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών (οδικές, σιδηροδρομικές, αστικές μεταφορές, αερολιμένες, λιμένες, συνδυασμένες μεταφορές και εμπορευματικά κέντρα, ασφάλεια).
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με στόχο την αιεφόρο ανάπτυξη (περιλαμβάνει τους τομείς Μεταποίησης και Υπηρεσιών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Τουρισμού, Ενέργειας – Φυσικών Πόρων).
4. Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία.
5. Ποιότητα ζωής (παρεμβάσεις που αφορούν στο περιβάλλον και στη φυσική κληρονομιά, στον πολιτισμό και στον τομέα της υγείας – πρόνοιας).
6. Κοινωνία της πληροφορίας (παρεμβάσεις που αφορούν τομείς όπως εκπαίδευση, πολιτισμό, δημόσια διοίκηση, υγεία και πρόνοια, περιβάλλον, απασχόληση, ψηφιακή οικονομία, επικοινωνίες).
7. Περιφερειακή ανάπτυξη (με στόχο την μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης).⁶⁵

Για την επίτευξη των στόχων του ΚΠΣ 2000-2006 καταρτίστηκαν και υλοποιούνται 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων

- τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές
- τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 διοικητικές περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων για την περίοδο 2000-2006
- και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική βοήθεια» που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

64-65 Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.3kps.gr πρόσβαση 27/5/2009

4.4 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Εκτός από την εφαρμογή τομεακών προγραμμάτων, κάθε ελληνική περιφέρεια αποτελεί αντικείμενο ενός περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος το οποίο αξιοποιεί όλα τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα(ΠΕΠ) είναι:

- ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας
- ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας
- ΠΕΠ Ηπείρου
- ΠΕΠ Θεσσαλίας
- ΠΕΠ Ιονίων Νήσων
- ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
- ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας
- ΠΕΠ Αττικής
- ΠΕΠ Πελοποννήσου
- ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
- ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου
- ΠΕΠ Κρήτης

Το κοινό τους σημείο είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και τοπικών αρχών να εφαρμόσουν ένα πλήρες φάσμα δράσεων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν όχι μόνο έργα υποδομής αλλά και την στήριξη της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας, των ανθρώπινων πόρων και της δημιουργίας τοπικών θέσεων εργασίας ή και ακόμα της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Οι δράσεις προς όφελος των απομονωμένων, νησιωτικών ή ορεινών περιοχών θα συμβάλουν στη μείωση των εσωτερικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.⁶⁶

4.5 ΟΠΑΑΧ

Τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) βασίζονται σε ένα συνολικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό και έχουν στόχους τη μείωση της απομόνωσης του ορεινού χώρου, τη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, τη στήριξη της ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, την ανάδειξη και αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των περιοχών αυτών και τη δημιουργία βιώσιμων συνθηκών για τους τοπικούς πληθυσμούς. Τα Ο.Π.Α.Α.Χ. βασίζονται σε **Επιχειρησιακά Σχέδια (ΟΠΑΑΧ ΕΠΑΑ-ΑΥ, ΟΠΑΑΧ ΠΕΠ)** τα οποία εκπονήθηκαν για τις περιοχές αυτές και ενισχύουν ιδιωτικές επενδύσεις και δημόσιες τεχνικές και κοινωνικές υποδομές.⁶⁷

⁶⁶ Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.rcm.gr πρόσβαση 27/5/2009

⁶⁷ Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.aneth.gr πρόσβαση 18/9/2008

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Συγκεκριμένα περιλαμβάνουν και χρηματοδοτούν υποδομές για τον αγροτικό τομέα, παρεμβάσεις αναβάθμισης των οικισμών και του φυσικού περιβάλλοντος, δράσεις βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των δεξιοτήτων τους καθώς και ενισχύσεις σε ιδιώτες (γεωργούς και μη) για επενδύσεις στον αγροτικό τομέα, αλλά και εκτός αυτού και επιτέλεσαν υποστηρικτικές δράσεις για την ανάδειξη των περιοχών παρέμβασης. Τα ΟΠΑΑΧ εφαρμόζονται σε επιλεγμένες περιοχές οι οποίες είναι ορεινές και μειονεκτικές, εμφανίζουν προβλήματα συγκράτησης του πληθυσμού τους, χαρακτηρίζονται από το σημαντικό ρόλο της αγροτικής παραγωγής στην τοπική οικονομία και έχουν σημαντικές ελλείψεις σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές. Τα ΟΠΑΑΧ χρηματοδοτούνται από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου ΕΠΑΑ-ΑΥ 2000-2006»** του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας από το **ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006**.

Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, συνολικά σε οχτώ (8) περιοχές εφαρμόζονται τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου" του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κεντρικής Μακεδονίας.

Οι περιοχές αυτές είναι

A. Με χρηματοδότηση από το ΕΠΑΑ-ΑΥ

- Η περιοχή Κερκίνης (ΑΝΤΕΝΑ Ν. ΣΕΡΡΩΝ)
- Η περιοχή όρους Πάικου (ΑΝΤΕΝΕΣ Ν. ΠΕΛΛΑΣ, ΚΙΛΚΙΣ)

B. Με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

- Η περιοχή ορεινού όγκου Χολομώντα-Ομβριανού (ΑΝΤΕΝΕΣ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
- Η περιοχή ορεινών όγκων Κερδυλλίων-Κρουσίων (ΑΝΤΕΝΕΣ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΚΙΛΚΙΣ)
- Η περιοχή όρους Ανατολικού Βερμίου (ΑΝΤΕΝΑ Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ)
- Η περιοχή ορεινού όγκου Δυτικού Παγγαίου (ΑΝΤΕΝΑ Ν. ΣΕΡΡΩΝ)
- Η περιοχή Βόρα-Βεγορίτιδας (ΑΝΤΕΝΑ Ν. ΠΕΛΛΑΣ)⁶⁸

68 Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.aneth.gr πρόσβαση 18/9/2008

4.6 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα τομεακά προγράμματα αφορούν βασικούς τομείς της Οικονομικής και Κοινωνικής ζωής όπως:

- Εκπαίδευση - Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και βελτίωση των υποδομών.
- Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση - Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο με στόχο την πρόληψη της ανεργίας και τη διευκόλυνση της επαγγελματικής επανένταξης μέσα από εξατομικευμένη προσέγγιση. Ποιοτική κατάρτιση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και ένταξη των μειονεκτούντων ομάδων
- Δρόμοι, λιμάνια, αστική ανάπτυξη και
- Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες

Τα δύο αυτά προγράμματα έχουν στόχο την ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, τη μείωση των επιπτώσεων από την περιφερειακή της θέση στην Ε.Ε. και το μεγαλύτερο άνοιγμά της προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, καθώς και τον περιορισμό της κυκλοφοριακής συμφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον.

- Ανταγωνιστικότητα - Ποικίλες ενισχύσεις για τις επιχειρήσεις (κυρίως τις μικρομεσαίες) και για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων, κυρίως χάρη σε νέες μορφές χρηματοδότησης, βελτίωση της τουριστικής προσφοράς, επέκταση του ενεργειακού δικτύου και διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών.
- Αγροτική ανάπτυξη - Ενισχύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, στις δραστηριότητες μεταποίησης και διάθεσης στην αγορά με στόχο τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων. Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας χάρη σε ολοκληρωμένες δράσεις τοπικής ανάπτυξης.
- Αλιεία - Εκσυγχρονισμός του στόλου και του εξοπλισμού και εξορθολογισμός της παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των αλιευτικών πόρων και του περιβάλλοντος.
- Περιβάλλον - Διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πόρων. Προσαρμογή στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε ότι αφορά το πόσιμο νερό, τα λύματα και τα απόβλητα. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και παιδεία.
- Πολιτισμός - Αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού.
- Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια - Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών υγείας, κατάρτιση του προσωπικού, μεταρρύθμιση του τομέα της πνευματικής υγείας.
- Κοινωνία της Πληροφορίας - Προώθηση των τεχνολογιών της πληροφορίας στις δημόσιες υπηρεσίες, τα σχολεία, τις τοπικές εταρείες παροχής υπηρεσιών και ανάπτυξη των συνδέσεων υψηλής ταχύτητας.⁶⁹

69 Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.3kps.gr πρόσβαση 27/5/2009

4.7 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. συγχρηματοδοτούν, εκτός από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 48 έως 51 του Κανονισμού 1260/99 (περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία) και μετά από κοινοποίηση προς ενημέρωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή εγκρίνει κατευθύνσεις που περιγράφουν, για κάθε πρωτοβουλία, τους στόχους, το πεδίο εφαρμογής και τις ενδεδειγμένες διατάξεις εφαρμογής. Οι κατευθύνσεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000 - 2006 είναι :

- EQUAL: διεθνική συνεργασία για την προώθηση νέων πρακτικών καταπολέμησης των πάσης φύσεως διακρίσεων και των ανισοτήτων στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας
- LEADER+: ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεργασίας ομάδων τοπικής δράσης
- URBAN II: οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των πόλεων και των συνοικιών που αντιμετωπίζουν κρίση, ώστε να προωθηθεί η βιώσιμη αστική ανάπτυξη.
- INTERREG III: διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία που αποβλέπει στην τόνωση της ανάπτυξης και σε ισόρροπη και αρμονική διευθέτηση του ευρωπαϊκού εδάφους

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για την Ελλάδα ανέρχεται σε 1,44 δις ευρώ, εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκατ. ευρώ.

Το πεδίο εφαρμογής κάθε κοινοτικής πρωτοβουλίας που χρηματοδοτείται από ένα μόνο Διαρθρωτικό Ταμείο (το INTERREG III και το URBAN II από το ΕΤΠΑ, το EQUAL από το ΕΚΤ και το LEADER+ από το ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού) μπορεί να διευρυνθεί ώστε να περιλαμβάνει όλα τα προβλεπόμενα μέτρα. Τα επιλέξιμα μέτρα για κάθε κοινοτική πρωτοβουλία ορίζονται στους Προσανατολισμούς της Επιτροπής.

4.7.1 LEADER I

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER είναι πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης που τέθηκε σε εφαρμογή από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από το 1991, σαν μια πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της δημογραφικής κατάρρευσης, της ανεργίας και των χαμηλών αγροτικών εισοδημάτων των πιο απομονωμένων περιοχών της Ευρωπαϊκής Υπαίθρου.⁷⁰

70 Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.aneth.gr πρόσβαση 18/9/2008

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημαντικές παράμετροι που χαρακτηρίζουν την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER είναι :

- Η καινοτομία
- Η επιδεικτικότητα
- Η μεταφορά τεχνογνωσίας
- Η προώθηση της τοπικής ενδογενούς ανάπτυξης με την δημιουργία "Ομάδων Τοπικής Δράσης" που διαχειρίζονται τα τοπικά προγράμματα
- Η προσέγγιση "από τα κάτω προς τα πάνω" στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων.
 - Διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος: 1992 - 1996
 - Περιοχή εφαρμογής: Όλος ο Ν. Θεσσαλονίκης εκτός του πολεοδομικού συγκροτήματος

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την υλοποίηση του προγράμματος LEADER I στην ύπαιθρο του Νομού Θεσσαλονίκης καταρτίσθηκε μετά από πολύμηνη συνεργασία των ενδιαφερομένων φορέων της περιοχής.

Ήταν ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο που λάμβανε υπόψη τις τοπικές συνθήκες και δυνατότητες, καθώς και τις ιδιαίτερες ανάγκες του Νομού.

Οι στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος ήταν :

- η εξασφάλιση της βιωσιμότητας της περιοχής μέσω :
 - του εκσυγχρονισμού και του επαναπροσανατολισμού των τομέων της πρωτογενούς παραγωγής
 - της διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας στην κατεύθυνση της δημιουργίας νέων πηγών συμπληρωματικού εισοδήματος
- η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού
- η διατήρηση, αξιοποίηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος ως βασικού συντελεστή ανάπτυξης

Το επιχειρησιακό σχέδιο περιελάμβανε 94 έργα συνολικού προϋπολογισμού 2,3 δισ. δρχ. περίπου και ήταν διαιρεμένο σε 7 μέτρα.⁷¹

Συνολικό Κόστος	2.343.443.724 δρχ.
Δημόσια Δαπάνη	1.578.208.183 δρχ.
Κοινοτική Συμμετοχή	1.031.500.000 δρχ.
Εθνική Συμμετοχή	381.500.000 δρχ.
Ιδία Συμμετοχή	765.235.541 δρχ.

- Μέτρο 1 : τεχνική υποστήριξη
- Μέτρο 2 : Επαγγελματική κατάρτιση
- Μέτρο 3 : Αγροτουρισμός
- Μέτρο 4 : Μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- Μέτρο 5 : Αγροτικές δραστηριότητες
- Μέτρο 6 : Άλλες δράσεις
- Μέτρο 7 : Λειτουργία

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέτρο 1: τεχνική υποστήριξη

Συνολικός Προϋπολογισμός : 64.194.576 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 44.936.202 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 19.258.374 δρχ.

Μέτρο 2 : Επαγγελματική κατάρτιση

Συνολικός Προϋπολογισμός : 50.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 34.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 16.000.000 δρχ.

Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει 4 προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης :

- Κατάρτιση νέων γεωργών σε μορφές παραγωγής με βιολογικές μεθόδους
- Κατάρτιση οστρακοκαλλιεργητών σε διαχείριση μονάδων οστρακοκαλλιέργειας
- Κατάρτιση στελεχών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Συνεταιρισμών σε θέματα τοπικού προγραμματισμού
- Κατάρτιση νέων σε κεραμική - ξυλογλυπτική

Μέτρο 3 : Αγροτουρισμός

Συνολικός Προϋπολογισμός : 762.998.680 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 486.618.739 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 276.379.941 δρχ.

Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει 37 έργα για την ανάπτυξη του τουρισμού με παράλληλη προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος. Επιδιώκεται συνολικά η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ήπιου τουρισμού και συνακόλουθα ο συνδυασμός των πάγιων δραστηριοτήτων των κατοίκων με νέες συμπληρωματικές δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα προωθούνται :

- Ανάδειξη βιοτόπων και άλλων περιοχών φυσικού κάλλους
- Ανάπτυξη υποδομών για την ερασιτεχνική αλιεία
- Προβολή και αξιοποίηση παραδοσιακών κτιρίων - ανάδειξη αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
- Δημιουργία τοπικών υπηρεσιών τουρισμού (γραφεία, εκδόσεις, καταλύματα)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στο μέτρο αυτό περιλαμβάνονται μελέτες και υποβοηθητικές έρευνες για την υλοποίηση του Προγράμματος και συγκεκριμένα :

- Εκπόνηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων για την περιοχή της πεδιάδας Θεσσαλονίκης
- Μελέτες περιβαλλοντικών συνθηκών
- Έρευνες αγοράς για προϊόντα θερμοκηπίου και οστρακοκαλλιέργειας
- Μελέτη εμπορευματοποίησης οστρακοειδών

Μέτρο 4 : Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Συνολικός Προϋπολογισμός : 227.813.389 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 124.774.414 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 103.038.975 δρχ.

Περιλαμβάνονται 13 έργα ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που λειτουργούν στην ύπαιθρο του Νομού.

Επιδιώκεται να υποστηριχθεί ο εκσυγχρονισμός παραδοσιακών δραστηριοτήτων που υφίστανται πίεση στις νέες οικονομικές παραγωγικές συνθήκες.

Συγκεκριμένα ενισχύονται :

- Εργαστήρια κεραμικής
- Ξυλουργικά εργαστήρια
- Τυπογραφεία
- Εργαστήρια επισκευής και κατασκευής γεωργικών εργαλείων και μηχανημάτων
- Εργαστήρια κατασκευής ξυλουργικών μηχανημάτων

Μέτρο 5 : Αγροτικές δραστηριότητες

Συνολικός Προϋπολογισμός : 697.926.937 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 446.040.305 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 251.886.632 δρχ.

Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει 28 έργα και ενέργειες και υποδιαιρείται σε ομάδες ενεργειών για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την τοπική αλιεία.

Συνολικά προωθούνται νέες μέθοδοι παραγωγής και επιτόπου εμπορευματοποίησης τοπικών προϊόντων.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω δραστηριότητες :

- Βελτίωση της κτηνοτροφικής παραγωγής με χρήση πληροφορικής
- Δημιουργία πρότυπης μονάδας αγελαδοτροφίας και κέντρου επιμόρφωσης
- Δημιουργία πρότυπης μονάδας συλλογής γόνου και καλλιέργειας στρειδιών
- Δημιουργία πρότυπης μονάδας τυποποίησης και συσκευασίας προϊόντων υδατοκαλλιέργειας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Δημιουργία διαλογητηρίων και ψυγείων για τα αγροτικά προϊόντα
- Δημιουργία ιχθυοσκαλών στις λίμνες Βόλβης και Αγίου Βασιλείου

Μέτρο 6 : Άλλες δράσεις

Μέτρο 7 : Λειτουργία

Συνολικός Προϋπολογισμός : 171.750.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 171.750.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 0 δρχ.

Στόχος του Μέτρου ήταν η διασφάλιση της αναγκαίας τεχνικής στήριξης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, την παρακολούθηση και υποστήριξη των προωθούμενων επενδύσεων και γενικότερα την ομαλή και αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος.

4.7.2 LEADER II

Περιοχή εφαρμογής της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II στο Νομό Θεσσαλονίκης αποτελούν οι ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του Νομού, με συνολική έκταση 2.673 km² και πληθυσμό 107.000 κατοίκους (απογραφή 1991). Η περιοχή περιλαμβάνει 18 Καποδιστριακούς Δήμους και έχει μέση πυκνότητα πληθυσμού 40 κατοίκους/ km².

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 1.523 εκ. δρχ., από τα οποία η Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική και Εθνική Συμμετοχή) είναι 1.107 εκ. δρχ. και τα υπόλοιπα 404 εκ. δρχ. είναι η ίδια συμμετοχή των δικαιούχων του προγράμματος. Το leader II είναι υποδιαιρούμενο σε τέσσερις άξονες .72

Μέτρο 1:τεχνική υποστήριξη

Συνολικός Προϋπολογισμός : 222.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 219.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 3.000.000 δρχ.

Στόχος του Μέτρου είναι η διασφάλιση της αναγκαίας τεχνικής στήριξης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, την παρακολούθηση και υποστήριξη των προωθούμενων επενδύσεων και γενικότερα την ομαλή και αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος.

Από τις πιστώσεις του Μέτρου αυτού χρηματοδοτούνται:

- όλες οι αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες (προσωπικό, γενικές λειτουργικές δαπάνες, αναλώσιμα, μετακινήσεις, δημοσιεύσεις, ενέργειες ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού) της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)
- καθώς και η προμήθεια αναγκαίου εξοπλισμού για την παρακολούθηση υλοποίησης του προγράμματος.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέτρο 2 : Επαγγελματική κατάρτιση

Συνολικός Προϋπολογισμός : 115.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 107.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 8.000.000 δρχ.

Στόχος του Μέτρου είναι η κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού και ειδικότερα των δικαιούχων του προγράμματος, σε θέματα που συνδέονται άμεσα με τους γενικούς στόχους του προγράμματος με έμφαση στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επενδύσεων αλλά και τον προσανατολισμό σε πρακτικές και δράσεις αιεφόρου ανάπτυξης.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει 4 δράσεις κατάρτισης:

- Κατάρτιση γεωργών σε νέες βιολογικές καλλιέργειες
- Κατάρτιση στελεχών νέων Δήμων και στελεχών Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ) σε θέματα διαχείρισης και ανάπτυξης ορεινών όγκων
- Καταρτίσεις στελεχών Ο.Τ.Δ., φορέων της Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε θέματα οργάνωσης και διαχείρισης προγραμμάτων τοπικής αγροτικής ανάπτυξης
- Κατάρτιση επενδυτών LEADER II στην οργάνωση διοίκηση επιχειρήσεων, προώθηση εμπορία προϊόντων

Μέτρο 3 : Αγροτουρισμός

Συνολικός Προϋπολογισμός : 191.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 115.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 76.000.000 δρχ.

Στόχος του μέτρου με την ενίσχυση των αγροτουριστικών επενδύσεων ,την ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων και την ενίσχυση ενεργειών προβολής- προώθησης των νέων τουριστικών προϊόντων, είναι η προσέλκυση μόνιμου ρεύματος επισκεπτών στις ορεινές κυρίως περιοχές του Νομού Θεσσαλονίκης

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- Κατασκηνωτικά κέντρα
- Προβολή - προώθηση τουριστικού προϊόντος

Συγκεκριμένα:

Στο πλαίσιο της δράσης "Εναλλακτικές μορφές τουρισμού" χρηματοδοτούνται:

- Η ανακαίνιση χώρου αναψυχής στα λουτρά Ν.Απολλωνίας
- Η δημιουργία δύο μονάδων υποτουρισμού (Αδάμ και Λευκοχώρι) καθώς και η δημιουργία υποδομών για την επέκταση των δραστηριοτήτων υφιστάμενης μονάδας ιππικού τουρισμού (Αδάμ)
- Η κατασκευή ορεινού καταφυγίου στη θέση Προφήτη Ηλία Σκεπαστού

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Η ανάπτυξη υπαίθριας αναψυχής και αεραθλητισμού στον Προφήτη Ηλία Βασιλικών
- Η δημιουργία ποδηλατόδρομου βουνού στο Βερτίσκο

Στο πλαίσιο της δράσης "Κατασκηνωτικά κέντρα" χρηματοδοτείται:

- Ο εκσυγχρονισμός υποδομής κατασκηνωτικού κέντρου στο Δημοτικό Διαμέρισμα Βερτίσκου

Στο πλαίσιο της δράσης "Προβολή - προώθηση τουριστικού προϊόντος" χρηματοδοτούνται:

- Η δημιουργία διακοινοτικού δικτύου τουριστικής πολιτιστικής ανάπτυξης στην περιοχή του Στρυμονικού κόλπου

- Η διαμόρφωση χώρου υποδοχής και ενημέρωσης επισκεπτών λίμνης Μαυρούδας

Μέτρο 4 : Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Συνολικός Προϋπολογισμός : 272.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 163.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 109.000.000 δρχ.

Στόχος του Μέτρου είναι η ενίσχυση νέων τοπικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας υφιστάμενων επιχειρήσεων και συνακόλουθα η αναθέρμανση της τοπικής βιοτεχνικής δραστηριότητας, η δημιουργία νέων και η διατήρηση υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Εκσυγχρονισμός-επέκταση μονάδων οικοτεχνίας , χειροτεχνίας
- Εκσυγχρονισμός επέκταση βιοτεχνιών , μικρών επιχειρήσεων

Συγκεκριμένα:

Στο πλαίσιο της δράσης "Εκσυγχρονισμός-επέκταση μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας" χρηματοδοτείται

- Ο εκσυγχρονισμός παραδοσιακού εργαστηρίου σαγματοποιίας στα Βασιλικά

Στο πλαίσιο της δράσης "Εκσυγχρονισμός επέκταση βιοτεχνιών , μικρών επιχειρήσεων" χρηματοδοτούνται τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια:

- Εκσυγχρονισμός βιοτεχνίας κοπής & επεξεργασίας μαρμάρου στο Σταυρό
- Ενίσχυση 2 μονάδων παραγωγής ενδυμάτων φασόν, στο Δρυμό και την Απολλωνία.
- Εκσυγχρονισμός μονάδας εμφάνισης φωτογραφιών στο Σοχό.
- Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού από 2 μονάδες παραγωγής επίπλων, στην Άσσηρο και την Απολλωνία.
- Επέκταση -εκσυγχρονισμός μονάδας παραγωγής υλικών συσκευασίας, στη Νεοχωρούδα.
- Εκσυγχρονισμό βιοτεχνίας κατασκευής μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου, με την προμήθεια νέου μηχανολογικού εξοπλισμού, στη Νεοχωρούδα.

Μέτρο 5 : Αξιοποίηση επιτόπου και εμπορία της γεωργικής και δασοκομικής παραγωγής καθώς και εκείνης της τοπικής αλιείας

Συνολικός Προϋπολογισμός : 362.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 208.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 155.000.000 δρχ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στόχοι του Μέτρου είναι η τυποποίηση , η ποιοτική αναβάθμιση και η διαφοροποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής , η αύξηση της προστιθέμενης αξίας της , η ενίσχυση δραστηριοτήτων διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικής πανίδας, ο τεχνικός εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων καθώς και η συμβολή στην προβολή και προώθηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Τύπου 866/90 ,Γάλα και γαλακτοκομικά
- Τύπου 866/90, Μέλι και σιτηρά
- Αξιοποίησης φυτικής παραγωγής
- Παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού
- Επενδύσεων παραγωγής ειδών διατροφής
- Αξιοποίηση υποπροϊόντων γεωργικής & κτηνοτροφικής παραγωγής
- Εκτροφεία
- Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώλησης, προβολή, προώθηση

Συγκεκριμένα:

Στο πλαίσιο της δράσης "Δράσεις τύπου 866/90, Γάλα και γαλακτοκομικά" χρηματοδοτούνται:

- 2 επιχειρήσεις παραγωγής τυροκομικών προϊόντων στο Σοχό και το Κρουνέρι Σοχού.

Στο πλαίσιο της δράσης "Δράσεις τύπου 866/90, Μέλι και σιτηρά" χρηματοδοτείται:

- μια επένδυση για την επεξεργασία και τυποποίηση μελισσοκομικών προϊόντων, στο Σοχό.

Στο πλαίσιο της δράσης "Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής" χρηματοδοτείται:

- μία επένδυση για τη βελτίωση υποδομής παραγωγής φρούτων δάσους, στην Όσσα.

Στο πλαίσιο της δράσης "Παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού" χρηματοδοτείται:

- η δημιουργία πρότυπης μονάδας θερμοκηπίου στους Ταγαράδες.

Στο πλαίσιο της δράσης "Επενδύσεις παραγωγής ειδών διατροφής" χρηματοδοτούνται τέσσερις επενδύσεις στον τομέα της παραγωγής ειδών διατροφής :

- 2 εργαστήρια παρασκευής παραδοσιακών τροφίμων, στο Σοχό και τα Πετροκέρασα.

- Εργαστήριο παρασκευής παραδοσιακού γλυκού " Ισλί" ,στο Μελισσοχώρι.

- Επέκταση μονάδας παραγωγής και εμφιάλωσης χυμών με την προμήθεια εξοπλισμού εμφιάλωσης ζυδιού με αρωματικά βότανα, στην Περιστερά.

Στο πλαίσιο της δράσης "Αξιοποίηση υποπροϊόντων γεωργικής & κτηνοτροφικής παραγωγής" χρηματοδοτούνται οι παρακάτω επενδύσεις :

- Ενίσχυση κτηνοτροφικής μονάδας για τη διαχείριση αποβλήτων με τη μέθοδο της υγρής κομποστοποίησης , στο Ζαγκλιβέρι

- Δημιουργία μονάδας επεξεργασίας δερμάτων στο Αρδαμέρι

Στο πλαίσιο της δράσης "Εκτροφεία" χρηματοδοτούνται:

- 2 εκτροφεία λαγών στο Σοχό και τη Νέα Απολλωνία

- Τον εκσυγχρονισμό και καθετοποίηση παραγωγής μονάδας εκτροφής ορτυκίων, στον Εξάλοφο.

Στο πλαίσιο της δράσης "Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώλησης, προβολή, προώθηση" χρηματοδοτείται:

- Η δημιουργία υποδομής για την προώθηση προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας αγροκτήματος στην Όσσα. - Εκσυγχρονισμός 3 μηχανουργιών στο Καβαλάρι και την Περιστερά.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέτρο 6 : Διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και του περιβάλλοντος χώρου

Συνολικός Προϋπολογισμός : 345.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 271.000.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 73.000.000 δρχ.

Στόχοι του Μέτρου είναι η ανάδειξη τοπίων ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, η διατήρηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, η ανάδειξη οικισμών ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος , προκειμένου να συμβάλλουν στην αύξηση του ρεύματος επισκεπτών της περιοχής.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Ανάπλαση, αξιοποίηση και ανάδειξη τοπίων
- Ανάπλαση, ανάδειξη & αξιοποίηση ιστορικών & παραδοσιακών οικισμών
- Αναπαλαίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση ιστορικών και παραδοσιακών κτιρίων
- Διαδρομές, προσβάσεις, γεφύρια
- Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων & εκδηλώσεων ανάδειξης & διατήρησης τοπικής κληρονομιάς
- Χώροι εξυπηρέτησης επισκεπτών
- Ευαισθητοποίηση πληθυσμού -προβολή

Στο πλαίσιο της δράσης "Ανάπλαση, αξιοποίηση και ανάδειξη τοπίων" χρηματοδοτούνται 10 δράσεις ανάδειξης φυσικού περιβάλλοντος με δημιουργία χώρων αναψυχής στις περιοχές :

- Φράγματος Εκτροπής Αξιού στη Γέφυρα
- Αγίου Γιάννη Ασκού
- Προφήτη Ηλία-Πλατανιών Τριλόφου
- Ν. Μεσήμβριας
- Αγίας Τριάδας Φιλαδελφείου
- Πλατανιών Βόλβης
- Μεσσαίου
- Καλλιθέας Πενταλόφου
- Πλατανότοπου Ν.Απολλωνίας
- Καλλιθέας Κουφαλίων

Στο πλαίσιο της δράσης "Ανάπλαση, ανάδειξη & αξιοποίηση ιστορικών & παραδοσιακών οικισμών" χρηματοδοτούνται δράσεις:

- Έργα ανάπλασης σε 4 παραδοσιακούς οικισμούς και συγκεκριμένα του Άνω Σταυρού, του Ασκού, του Αδάμ και των Πετροκέρασων
- Ανάπλαση -ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς στη θέση Αρχαία Λητή

Στο πλαίσιο της δράσης "Αναπαλαίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση ιστορικών και παραδοσιακών κτιρίων" χρηματοδοτείται:

- Η ανάπλαση παλαιού κοινοτικού καταστήματος Βαθύλακου και η μετατροπή του σε πολιτιστικό κέντρο- βιβλιοθήκη .

Στο πλαίσιο της δράσης "Διαδρομές, προσβάσεις, γεφύρια" χρηματοδοτείται:

- Η ανάπλαση και ανάδειξη βυζαντινής λίθινης γέφυρας στο Ζαγκλιβέρι.

Στο πλαίσιο της δράσης "Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων & εκδηλώσεων ανάδειξης &

διατήρησης τοπικής κληρονομιάς" χρηματοδοτούνται 3 ενέργειες προβολής πολιτιστικών στοιχείων :

- Συστηματοποίηση και προβολή πολιτιστικών στοιχείων περιοχής Στρυμονικού κόλπου.
- Οργάνωση και προβολή της γιορτής της Λιπαριάς στη Βόλβη
- Δίκτυο πολιτιστικών εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας "Εβδομάδα Γεύσης", στην Άσσηρο και το

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Λαχανά

Στο πλαίσιο της δράσης "Χώροι εξυπηρέτησης επισκεπτών" χρηματοδοτούνται:

- Η δημιουργία κέντρου αναμυχής & εστίασης στη θέση Άγιος Χριστόφορος όρους Βερτίσκου Σοχού.
- Η συμπλήρωση εγκαταστάσεων τουριστικού περιπτέρου Πολυδενδρίου Εξαλόφου

Στο πλαίσιο της δράσης "Ευαισθητοποίηση πληθυσμού -προβολή" χρηματοδοτείται:

- Η προμήθεια εξοπλισμού του περιβαλλοντικού κέντρου του Βερτίσκου.

Σκέλος Γ : Διακρατική συνεργασία

Συνολικός Προϋπολογισμός : 16.000.000 δρχ.

Δημόσια Δαπάνη : 11.300.000 δρχ.

Ίδια Συμμετοχή : 4.700.000 δρχ.

Στο πλαίσιο του σκέλους αυτού της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II, η ANEΘ συνεργάστηκε με 2 φορείς από την περιοχή Valle del Crati (Καλαβρία, Κάτω Ιταλία) και Meetjesland (Φλαμανδική περιοχή Βελγίου).

Το Σχέδιο Διακρατικής Συνεργασίας είχε τίτλο:

- Παραδοσιακά Φαγητά Γιορτών σε Συνάρτηση με τα Τοπικά Προϊόντα και Έθιμα"

Το σχέδιο περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έκδοση ενός κοινού βιβλίου παραδοσιακής μαγειρικής
- Ενέργειες προβολής (διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων, πραγματοποίηση ημερίδας προβολής, δημιουργία σελίδας στο internet)

Η ANEΘ κατά την υλοποίηση του σχεδίου είχε αναλάβει το ρόλο του συντονιστή του σχεδίου.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4.7.3 LEADER +

Στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών που ανακοινώθηκαν από την Επιτροπή (Ε.Ε./C139/18.5.2000) καταρτίστηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ (Ε.Π. Κ.Π. LEADER+) στη Χώρα μας, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με την αριθ. Ε(2001)3562/19.11.2001 απόφαση της.

Η Πρωτοβουλία LEADER+ διαφέρει σε σχέση με τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ως προς την προσέγγιση και το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία σχεδιασμού και τον τρόπο υλοποίησης.

Η βασικότερη διαφοροποίηση της LEADER+ σε σχέση με τις παραπάνω παρεμβάσεις είναι η "πilotική εφαρμογή".

Στο πλαίσιο αυτό η Πρωτοβουλία:

- ενθαρρύνει τις υποδειγματικές τοπικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης
- στηρίζει δράσεις καινοτόμου, υποδειγματικού και μεταβιβάσιμου χαρακτήρα, οι οποίες παρουσιάζουν τις νέες οδούς που μπορεί να ακολουθήσει η αγροτική ανάπτυξη
- στηρίζει τις ανταλλαγές εμπειριών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας μέσω συστηματικής και μόνιμης δικτύωσης και συνεργασιών.

4.8.3.1 Οικονομικά στοιχεία Εθνικού Προγράμματος LEADER+

Το Πρόγραμμα LEADER+ συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π) και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως εξής:⁷³

Συνολικό Κόστος	392.614.443 €
Δημόσια Δαπάνη	251.182.221 €
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ-Π)	182.900.000 €
Εθνική Συμμετοχή (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	68.282.221 €
Ιδία Συμμετοχή	141.432.222 €

⁷³ Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.aneth.gr πρόσβαση 18/9/2008

ΣΤΟΧΟΙ

Το Εθνικό Πρόγραμμα LEADER+ υιοθετεί 2 Γενικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

1ος ΣΤΟΧΟΣ:

Η Ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών.

Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών. Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση των περιοχών εφαρμογής με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, ώστε να αμβλυνθούν τα μειονεκτήματα τους και να μειωθούν οι ανισότητες που παρατηρούνται στην ποιότητα ζωής μεταξύ των κατοίκων των ορεινών και μη ορεινών περιοχών.

2ος ΣΤΟΧΟΣ:

Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για ανάπτυξη, διατήρηση και ενίσχυση ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές.

Ειδικόί στόχοι του Εθνικού Προγράμματος LEADER+

Η επίτευξη των προαναφερθέντων γενικών στόχων θα επιδιωχθεί μέσω των ακόλουθων ειδικών στόχων:

Σε ό,τι αφορά τον πρώτο γενικό αναπτυξιακό στόχο:

- Διαφοροποίηση του οικονομικού περιβάλλοντος για τη διατήρηση και βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των περιοχών παρέμβασης.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών σε νέους, γυναίκες και σε ομάδες κοινωνικού αποκλεισμού.
- Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για τη διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Βελτίωση των υπηρεσιών και της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων με την αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και τη χρήση ειδικών αναπτυξιακών τεχνικών.
- Ενίσχυση της τοπικής εταιρικής σχέσης.

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο γενικό αναπτυξιακό στόχο:

- Ενδυνάμωση των διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων της τοπικής οικονομίας.
- Χρήση νέας τεχνολογίας για την καλύτερη πρόσβαση των προϊόντων στην αγορά.
- Ενίσχυση της ικανότητας δικτύωσης και συνεργασιών.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το εθνικό πρόγραμμα LEADER+ αρθρώνεται γύρω από 4 σκέλη, τα οποία συνιστούν τους Άξονες Προτεραιότητας του προγράμματος.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: "Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές ανάπτυξης"

Αφορά στο βασικό άξονα προτεραιότητας, που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στο πρόγραμμα (90% της κοινοτικής συνδρομής) και είναι απαραίτητο να περιλαμβάνεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: "Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών"

Ο άξονας αυτός συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης μεταξύ των περιοχών εφαρμογής. Ένα σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER+, μπορεί να περιλαμβάνει προτάσεις συνεργασιών, με στόχο είτε την επίτευξη της απαιτούμενης κρίσιμης μάζας για τη βιωσιμότητα ενός σχεδίου συνεργασίας, είτε την αναζήτηση συμπληρωματικότητας, πάντοτε όμως με βάση συγκεκριμένο, σαφές και πλήρες σχέδιο δράσης, το οποίο εντάσσεται στη γενική στρατηγική του τοπικού προγράμματος. Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα στο πρόγραμμα ανέρχεται στο 4% της κοινοτικής συνδρομής.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: "Δικτύωση"

Αφορά στη στήριξη της λειτουργίας του Ελληνικού Δικτύου LEADER και στη στήριξη του σχεδίου δράσης της Μονάδας Εμφύχωσης Δικτύου LEADER (Μ.Ε.Δ.) Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα στο πρόγραμμα ανέρχεται στο 1% της κοινοτικής συνδρομής.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: "Διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση του Προγράμματος"

Ο άξονας αυτός έχει στόχο την υποστήριξη υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος, ώστε η Υπηρεσία Διαχείρισης να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τους Κανονισμούς, όπως on-going και ex-post αξιολόγηση, συντονισμός προγραμμάτων, Φορέων και πράξεων, συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης κ.λ.π. Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα στο πρόγραμμα ανέρχεται στο 5% της κοινοτικής συνδρομής.

Κάθε Άξονας Προτεραιότητας εξυπηρετείται από Μέτρα και κάθε Μέτρο από Δράσεις, οι οποίες εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα έργα που συνδράμουν στους γενικούς και ειδικούς στόχους.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Αναλυτική παρουσίαση του Γ^{ου} Άξονα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1:
"ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μέτρο 1.1:	Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)	
Κατηγορία Πράξης	1.1.1	Στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)
	1.1.2	Ευαίσθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού.
	1.1.3	Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων.
	1.1.4	Εξοπλισμός-μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)
Μέτρο 1.2:	Ενισχύσεις σε επενδύσεις-Στήριξη στην επιχειρηματικότητα	
Κατηγορία Πράξης	1.2.1	Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης
	1.2.1.1	Δημιουργία και βελτίωση των υποδομών διανυκτέρευσης για τη συμπλήρωση δυναμικότητας της περιοχής.
	1.2.1.2	Δημιουργία και βελτίωση των υποδομών εστίασης για τη συμπλήρωση της δυναμικότητας περιοχής.
	1.2.1.3	Ανάπτυξη αγροτουρισμού (επισκέψιμα αγροκτήματα με πρόβλεψη υποδομής διανυκτέρευσης).
	1.2.1.4	Ανάπτυξη εναλλακτικών και ειδικών μορφών αγροτικού τουρισμού (ιαματικός, ορει κατασκηνωτικός, κλπ.).
	1.2.1.5	Τοπικά κέντρα οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού.
	1.2.1.6	Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για τη εξυπηρέτηση του αγροτικού τουρισμού (παραδοσ καφενεεία, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης επισκεπτών, κλπ.).
	1.2.1.7	Βελτιώσεις επιχειρήσεων αγροτικού τουρισμού για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης δικτύωσης.
	1.2.2	Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας
	1.2.2.1	Βιοτεχνικές μονάδες (οικοτεχνία, χειροτεχνία, παραγωγή ειδών παραδοσιακής τέχνης, κλπ.).
1.2.2.2	Επιχειρηματική αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων.	
1.2.2.3	Επιχειρήσεις μεταποίησης-τυποποίησης προϊόντων φυτικής παραγωγής.	
1.2.2.4	Επιχειρήσεις μεταποίησης-τυποποίησης προϊόντων ζωικής παραγωγής.	
1.2.2.5	Επιχειρήσεις αξιοποίησης αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών σε πρωτότυπες εφαρμογές.	
1.2.2.6	Επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση.	
1.2.2.7	Αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών και χώρων (πατητήρια, κελάρια, επισκέψιμα οινοποιεία).	

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

	1.2.2.8	Εκτροφεία θηραμάτων και γουνοφόρων ζώων.
	1.2.2.9	Επιχειρήσεις αξιοποίησης ήπιων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εκτός πρωτογενούς παραγωγής.
	1.2.2.10	Βελτίωση επιχειρήσεων κυρίως προς την κατεύθυνση προστασίας περιβάλλοντος.
	1.2.2.11	Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής εξυπηρέτησης (παιδικόι σταθμοί, κλπ.).
	1.2.2.12	Βελτίωση επιχειρήσεων για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης.
Κατηγορία Πράξης	1.2.3	Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομιακή και διατομιακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών
	1.2.3.1	Εγκατάσταση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας (ISO και HACCP).
	1.2.3.2	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων (clusters).
	1.2.3.3	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης για τις ΜΜΕ (π.χ. website).
Μέτρο 1.3:		Υποστηρικτικές ενέργειες
Κατηγορία Πράξης	1.3.1	Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση ανθρώπινου δυναμικού.
	1.3.2	Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης.
	1.3.3	Ενέργειες προώθησης-προβολής.
Μέτρο 1.4:		Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
Κατηγορία Πράξης	1.4.1	Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος
	1.4.1.1	Ανάδειξη και προστασία περιοχών φυσικού κάλλους, τοπίων και περιοχών NATURA 2000.
	1.4.1.2	Συστήματα προστασίας περιβάλλοντος.
	1.4.1.3	Βελτίωση καταφυγίων.
	1.4.1.4	Διαδρομές πρόσβασης, μονοπάτια, γεφύρια.
Κατηγορία Πράξης	1.4.2	Δράσεις για την αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και την ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου
	1.4.2.1	Οικιστική αναβάθμιση περιοχών (οικισμών, γειτονιών, κλπ.) με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, σε εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου οικιστικής ανάπτυξης.
	1.4.2.2	Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων αγροτικής κληρονομιάς.
	1.4.2.3	Μουσεία αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
	1.4.2.4	Κέντρα πολιτιστικών και λοιπών δραστηριοτήτων.
	1.4.2.5	Σήμανση αξιοθέατων, μνημείων, μονοπατιών-χαρτογραφήσεις.
Κατηγορία Πράξης	1.4.3	Δράσεις για την ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς

ΠΗΓΗ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Αναλυτική παρουσίαση του 2^{ου} Άξονα

**ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2:
" ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ"**

Μέτρο 2.1:	Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοπική -διαπεριφερειακή συνεργασία	
Κατηγορία Πράξης	2.1.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού
	2.1.2	Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας
	2.1.3	Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας
	2.1.4	Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς
μέτρο 2.2:	Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών: διακρατική συνεργασία	
Κατηγορία Πράξης	2.2.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού
	2.2.2	Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας
	2.2.3	Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας
	2.2.4	Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστική κληρονομιάς

ΠΗΓΗ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Αναλυτική παρουσίαση του 3^{ου} Άξονα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: "ΔΙΚΤΥΩΣΗ"

Μέτρο 3.1:	Ελληνικό Δίκτυο LEADER+	
Κατηγορία Πράξης	3.1.1	Ελληνικό δίκτυο LEADER+
	3.1.2	Λειτουργικές δαπάνες δικτύωσης
	3.1.3	Σύνοδοι δικτύου
Μέτρο 3.2:	Μονάδας Εμφύχωσης Δικτύου LEADER (Μ.Ε.Δ.)	
Κατηγορία Πράξης	3.2.1	Ενέργειες διάδοσης
	3.2.2	Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τις Ομάδες Τοπικής Δράσης, τ Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. και την Επιτροπή Παρακολούθησης.
	3.2.3	Βάση πληροφοριών και τηλεματικό σύστημα.

ΠΗΓΗ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Αναλυτική παρουσίαση του 4^{ου} Άξονα

**ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4:
"ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ-ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ"**

Μέτρο 4.1:		Μονάδας Εμφύχωσης Δικτύου LEADER (Μ.Ε.Δ.)
Κατηγορία Πράξης	4.1.1	Πράξεις για τη διαχείριση και θέση σε εφαρμογή του προγράμματος.
	4.1.2	Πράξεις εκπόνησης μελετών και εμπειρογνομοσινών.
	4.1.3	Πράξεις πληροφόρησης και δημοσιότητας.
	4.1.4	Λοιπές πράξεις τεχνικής βοήθειας.

ΠΗΓΗ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.

4.8 ΕΣΠΑ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013.

Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «...εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου».

Για τη διαμόρφωση του ΕΣΠΑ 2007-2013 ως εγγράφου προγραμματισμού, αξιοποιήθηκαν εισροές από ένα σημαντικό αριθμό προτάσεων που υπεβλήθησαν στο Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, κατευθύνσεων - πολιτικών επιλογών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και ποσοτικών δεδομένων και μελετών. Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005, με τις οποίες διασφαλίστηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της ΕΕ, καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ. Επιπλέον, τα κυριότερα έγγραφα της ΕΕ που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβώνας και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των βασικών στρατηγικών επιλογών-προτεραιοτήτων, καθώς συνιστούν κεντρικές μακροπρόθεσμες επιλογές για

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις οποίες κλήθηκε να συμβάλει και η αναπτυξιακή πολιτική του νέου ΕΣΠΑ.⁷⁴

Βάσει των ανωτέρω, η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα:⁷⁵

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,
- στο επίπεδο των θεματικών (5) και χωρικών (3) προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- στο επίπεδο των Γενικών Στόχων (17), στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

Το πλαίσιο χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στη βάση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2005 και των προδιαγραφών - περιορισμών των νέων Κανονισμών και προέκυψε με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες ανά τομέα και Περιφέρεια στην επόμενη περίοδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου και τις απαιτήσεις για δράσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Οι βασικές αρχές που διέπουν το πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης & ελέγχου των ΕΠ της περιόδου 2007-2013 αποτέλεσαν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης και αποτυπώθηκαν σε κείμενα θέσεων των συμμετεχόντων φορέων. Συμπληρώθηκαν από τα πορίσματα συστηματικής ανάλυσης των απαιτήσεων των νέων Κανονισμών της ΕΕ (Γραμματεία σχεδιασμού του ΕΣΠΑ, ΜΟΔ ΑΕ, ΔΑ ΚΠΣ/ΕΥΣ) και σχετικής μελέτης που εκπονήθηκε για το ΥΠΟΙΟ με θέμα τη «Βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του ΚΠΣ 2000 – 2006, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής και στην προσαρμογή αυτών για την περίοδο 2007 – 2013».⁷⁶

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4.8.1 Υλοποίηση του ΕΣΠΑ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσω Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσω Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Οι φορείς που αναλαμβάνουν τις αρμοδιότητες διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 προσδιορίζονται στο Ν.3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013».

Στον ίδιο νόμο προσδιορίζονται οι κανονιστικές αποφάσεις με τις οποίες εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες και η οργανωτική δομή των εμπλεκόμενων αρχών, καθορίζονται οι ειδικότερες ρυθμίσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου καθώς και μια σειρά μέτρων που στόχο έχουν τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης κατά την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.⁷⁷

Εθνική Αρχή Συντονισμού

Η Εθνική Αρχή Συντονισμού είναι⁷⁸ η αρχή που συντονίζει τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και καθοδηγεί τις διαχειριστικές αρχές με στόχο την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Ως Εθνική Αρχή Συντονισμού ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιφερειακής Πολιτικής και Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Η Εθνική Αρχή Συντονισμού έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ) σύμφωνα με το άρθρο 58 του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ε.Ε. συμπλήρωσε 52 χρόνια ζωής, εν τούτοις ένας από τους πλέον σημαντικούς μηχανισμούς της ενοποιητικής διαδικασίας ο κοινοτικός προϋπολογισμός, εξελίσσεται αργά και δεν επιτελεί τον σκοπό του με επάρκεια. Ο κοινοτικός προϋπολογισμός θα πρέπει να αποτελέσει θέμα συζήτησης στις τοπικές κοινωνίες. Το ύψος του, οι στόχοι τους οποίους εξυπηρετεί, η κατανομή των πόρων και των δαπανών μεταξύ διαφόρων πολιτικών, αλλά και μεταξύ των κρατών μελών, ταυτόχρονα απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια και συμμετοχή σ' όλη την διάρκεια κατάρτισης και εκτέλεσης του κοινοτικού προϋπολογισμού.

⁷⁴ έως ⁷⁸ Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.espa.gr πρόσβαση 13/4/2009

5 ΕΡΓΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

5.1 Αποτίμηση αποτελεσμάτων Β΄ΚΑΙ Γ΄ ΚΠΣ

Κατά την διάρκεια της 2ης Προγραμματικής Περιόδου οι παρεμβάσεις⁷⁹ στον αγροτικό χώρο δεν περιορίστηκαν αποκλειστικά στην στήριξη των προϊόντων αλλά είχαν και διαρθρωτικό χαρακτήρα. Πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, κατασκευές και βελτιώσεις αρδευτικών δικτύων και γενικά των αγροτικών υποδομών, μετεγκατάσταση πτηνοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και βελτίωση εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων, έργα προστασίας της αλιευτικής παραγωγής έργα συντήρησης στις δασικές εκτάσεις, αξιοποίηση των φυσικών πόρων του περιβάλλοντος και επενδύσεις αγροτικού τουρισμού.

Σημαντικές παρεμβάσεις στην ύπαιθρο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας προέκυψαν και από τη εφαρμογή της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II στο πλαίσιο της οποίας υλοποιήθηκαν προγράμματα σε όλους τους Νομούς της Περιφέρειας. Τα έργα αφορούσαν κυρίως τρεις βασικές κατηγορίες παρεμβάσεων : καταλύματα άλλες αγροτουριστικές μονάδες και αξιοποίηση αγροτικών και δασικών προϊόντων .

Σημαντικό αποτέλεσμα από την εφαρμογή της LEADER αποτέλεσε και η σύσταση των Αναπτυξιακών Εταιριών –ΟΤΔ στην Περιφέρεια.

Οι διαρθρωτικές παρεμβάσεις εκσυγχρόνισαν εν μέρει τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, δημιούργησαν θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο, είτε σε αγροτικές είτε σε συμπληρωματικές δραστηριότητες, όμως δεν πέτυχαν αποτελεσματικά τους προβλεπόμενους άμεσους διαρθρωτικούς στόχους (αναδιάρθρωση των κλάδων παραγωγής, βελτίωση της ποιότητας παραγωγής κλπ) ούτε παρήγαγαν τα αναμενόμενα συνθετικά αποτελέσματα ώστε να συμβάλλουν στην μείωση της ανεργίας, στην βελτίωση ποιότητας ζωής και την συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές περιοχές. Πρέπει να αναφερθεί ότι στο τέλος της 2^{ης} Προγραμματικής περιόδου παρέμειναν έντονες αποκλίσεις μεταξύ των Νομών της Περιφέρειας και μεταξύ των ορεινών και πεδινών τμημάτων.

Η πολιτική για την Αγροτική Ανάπτυξη στην 3^η Προγραμματική Περίοδο 2000-2006, βασίζεται τόσο στις παραδοσιακές τομεακές παρεμβάσεις που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Οι διαρθρωτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στη συνολική ανασυγκρότηση της υπαίθρου εντάσσονται και χρηματοδοτούνται από τα εξής προγράμματα:

- ❖ Το επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη –Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000-2006

79 Αναπτυξιακή Ν. Θεσσαλονίκης (2008)«Προφίλ Ν. Θεσσαλονίκης», 19σελ.

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

- ❖ Τα Ολοκληρωμένα προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού χώρου που υλοποιούνται για πρώτη φορά στο Γ΄ ΚΠΣ
- ❖ Το έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης 2000-2006
- ❖ Την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER +
- ❖ Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006
- ❖ Το επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας 2000-2006»
- ❖ Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και για την Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κ. Μακεδονίας και ειδικά από τον άξονα 4 «Αγροτική Ανάπτυξη» και τον άξονα 6 «Ανάπτυξη του ορεινού χώρου», των εσωτερικών ζωνών και των μειονεκτικών/προβληματικών περιοχών» του ΠΕΠ

5.2 Έργα ΟΠΑΑΧ Στο Νομό Θεσσαλονίκης

Πίνακας 8 :Αναλυτική παρουσίαση έργων ΟΠΑΑΧ

Α/Α	ΜΕΤΡΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
1	6.07.2.2	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΛΑΜΩΤΟΥ "ΚΥΨΕΛΗ"	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΛΥΚΙΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΚΑΛΑΜΩΤΟΥ.	Δ.Δ.Καλαμωτού
2	6.07.2.2	ΒΑΜΒΑΤΗΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙΟΥ	Δ.Δ.Ζαγκλιβερίου
3	6.05.2.2	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΙΝΔΟΙΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ "ΑΚΥΛΙΝΕΙΑ"	Δ.Δ.Ζαγκλιβερίου
4	6.07.2.1	ΜΠΟΥΡΒΑΝΗΣ ΘΩΜΑΣ	ΙΔΡΥΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ ΣΤΟ ΛΙΒΑΔΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΙΤΛΟΣ "ΑΛΛΟΤΙΝΟ"	Δ.Δ.Λιβαδίου
5	6.07.2.1	ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	Δ.Δ.Αγίου Αντωνίου
6	6.07.2.1	ΦΡΑΓΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ ΣΤΑ	Δ.Δ.Πετροκεράσων

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

			ΠΕΤΡΟΚΕΡΑΣΑ	
7	6.07.2.1	ΦΙΓΚΙΩΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ ΣΕ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΤΙΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΕΤΡΟΚΕΡΑΣΩΝ	Δ.Δ.Πετροκεράσων
8	6.05.1	ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ HACCP ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ	Δ.Δ.Αγίου Αντωνίου
9	6.07.2.2	ΓΚΟΥΛΟΥΣΙΟΣ ΝΕΣΤΩΡΑΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ - ΕΚΘΕΣΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΝ ΚΑΙ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΔΑΜ	Δ.Δ.Αδάμ
10	6.07.2.1	ΤΣΙΟΥΚΑΡΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	Δ.Δ.Ζαγκλιβερίου
11	6.02	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΕΔΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΑΛΑΤΩΝ	Δ.Δ.Αρδαμερίου
12	6.06	ΓΟΥΛΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΟΨΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΕΓΗΣ ΔΙΟΡΟΦΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ	Δ.Δ.Περιστεράς
13	6.06	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δ.Δ.Περιστεράς
14	6.07.2.2	ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	Δ.Δ.Αγίου Αντωνίου
15	6.05.2.2	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΙΒΑΔΙΩΤΩΝ	ΓΙΟΡΤΗ ΚΑΣΤΑΝΟΥ	Δ.Δ.Λιβαδίου

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ				
16	6.07.2.1	ΑΦΟΙ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ Ο.Ε.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ	Δ.Δ.Περιστέρας
17	6.07.2.1	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ ΣΤΟ ΛΕΥΚΟΧΩΡΙ	Δ.Δ.Λευκοχωρίου
18	6.07.2.2	ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΟ ΗΔΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΑ ΦΟΡΕΑ ΝΕΑΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΟΓΚΩΝ ΚΕΡΔΥΛΛΙΩΝ - ΚΡΟΥΣΙΩΝ	Δ.Δ.Καρτεράων
19	6.05.2.2	Δ Ε Τ Α. ΔΗΜΟΥ ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ	ΕΥΡΙΠΙΔΕΙΑ	Δ.Δ.Αρεθούσας
20	6.07.2.1	ΚΕΜΑΝΕΤΖΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ ΣΤΟΝ ΑΣΚΟ	Δ.Δ.Ασκού
21	6.07.2.1	ΚΥΔΩΝΙΕΣ Α.Ε.	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ	Δ.Δ.Λαχανά
22	6.05.2.2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΕΠΙΑΣΤΟΥ "ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ"	Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΠΑΜΠΩΣ	Δ.Δ.Σκεπαστού
23	6.05.2.2	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΣΣΑΙΩΝ "Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΑΝΝΑ"	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΣΣΑΙΩΝ "Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΑΝΝΑ"	Δ.Δ.Όσσης
24	6.05.2.1	ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ	Δ.Δ.Αρεθούσας

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

		ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΟΜΑΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ "ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ"	
25	6.05.2.2	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Δ. ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ	ΓΙΟΡΤΗ ΡΙΓΑΝΗΣ	Δ.Δ.Αρεθούσης
26	6.05.2.2	ΔΗΜΟΣ ΣΟΧΟΥ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΣΟΧΟΥ	Δ.Δ.Σοχού
27	6.05.2.2	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΣΣΑΙΩΝ "Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΑΝΑ"	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΙΟΥΝΙΟΣ - ΓΙΟΡΤΗ ΚΕΡΑΣΙΟΥ	Δ.Δ.Όσσης
28	6.06	ΜΑΥΡΑΤΖΑ ΑΝΟΙΞΙΑ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΟΨΕΩΝ	Δ.Δ.Βερτίσκου
29	6.07.2.1	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΥΧΩΡΟΥ ΑΘΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	Δ.Δ.Λευκοχωρίου
30	6.07.2.1	ΝΩΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	Δ.Δ.Ευλοπόλεως
31	6.07.2.2	Α.ΠΟΥΛΙΟΣ - Ε. ΠΟΥΛΙΟΣ Ο.Ε.	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗΣ ΞΥΛΩΝ ΠΑΓΩΤΟΥ	Δ.Δ.Εξαλόφου
32	6.07.2.1	ΜΑΝΑΣΗ ΙΟΥΛΙΑΝΗ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΦΕ - ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ ΣΤΟ ΛΕΥΚΟΧΩΡΙ	Δ.Δ.Λευκοχωρίου
33	6.06	ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ & ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δ.Δ.Βερτίσκου
34	6.06	ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δ.Δ.Βερτίσκου
35	6.06	ΒΑΡΣΑΜΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δ.Δ.Όσσης
36	6.06	ΒΑΡΣΑΜΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δ.Δ.Όσσης
37	6.05.2.1	ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	Δ.Δ.Αρεθούσης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

		ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΟΜΑΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ "ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ"	
38	6.07.2.1	ΜΠΑΜΠΑΤΖΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΟΕΣΑ	Δ.Δ.Οσσης
39	6.07.2.2	ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕ Δ.Τ. "ΕΥΛΟ ΤΕΧΝΗΜΑ" ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΥΞΗΣΕΙ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	Δ.Δ.Καρτερών
40	6.07.2.2	ΟΒΑΧ Ο.Ε.	ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΨΗΦΙΔΩΤΩΝ	Δ.Δ.Ασκού
41	6.03	ΔΗΜΟΣ ΛΑΧΑΝΑ Ν ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΑΣΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΟΣ	Δ.Δ.Ξυλοπόλεως
42	6.05.1	ΑΓΡΟΤΙΚΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	Ανάπτυξη και Πιστοποίηση Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της παραγωγής Μήλων και Αχλαδιών της Εταιρίας "ΑΓΡΟΤΙΚΗ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ"	Δ.Δ.Λευκοχωρίου
43	6.05.1	ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	Δ.Δ.Κρυονερίου

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

		ΔΕΝΔΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΟΧΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΟ 2-1 ΚΑΙ ΑΓΡΟ 2-2 ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΟΧΟΥ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	
44	6.02	ΜΠΑΜΠΑΤΖΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΟΣΣΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δ.Δ. Όσσης
45	6.07.2.1	ΓΚΟΥΝΤΑ ΣΟΦΙΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ - ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΥ	Δ.Δ. Καρτερών
46	6.07.2.1	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΛΙΚΝΟ	Δ.Δ. Λευκοχωρίου
47	6.07.2.1	ΚΩΤΕΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΓΝΑΝΤΙ"	Δ.Δ. Λευκοχωρίου
48	6.01	ΚΑΡΥΠΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ ΞΗΡΩΝ ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	Δ.Δ. Κρυονερίου
49	6.07.2.1	Ρ. ΚΑΛΙΕΡΗ - Κ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ Ο.Ε.	ΙΔΡΥΣΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΣΕ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΜΟΝΑΔΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ	Δ.Δ. Σοχού

ΠΗΓΗ: Αναπτυξιακή Ν. Θεσσαλονίκης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

5.3 ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πίνακας 9: Αναλυτική παρουσίαση έργων LEADER

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΚΗΡ
1.2.1.1	Δημιουργία παραδοσιακού ξενώνα τύπου ξενοδοχείου κλασσικού τύπου στην περιοχή του Άνω Σταυρού	Άνω Σταυρός	439.969,07	219.984,53	2 ^η
1.2.1.1	Δημιουργία παραδοσιακού καταλύματος τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων στα Βρασνά	Βρασνά	412.528,38	206.264,21	2 ^η
1.2.1.1	Δημιουργία οκτώ (8) ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων, κατηγορίας 4 κλειδιών και των απαιτούμενων βοηθητικών χώρων για τη λειτουργία της υποδομής διανυκτέρευσης, στο Δ.Δ. Περιστεράς, του Δήμου Βασιλικών, του Νομού Θεσσαλονίκης	Περιστερά	439.223,51	219.611,39	2 ^η
2.1.1.	Δημιουργία παραδοσιακών καταλυμάτων «4 κλειδιών» στα Λουτρά Νέας Απολλωνίας	Λουτρά Απολλωνίας	440.000,00	220.000,00	4 ^η
2.1.2	Ίδρυση παραδοσιακής ταβέρνας στο Δρυμό	Δρυμός	300.000,00	150.000,00	1 ^η
2.1.2	Ανακατασκευή-Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής παραδοσιακού κέντρου εστίασης στα Πετροκέρασα	Πετροκέρασα	239.601,12	119.800,50	1 ^η
2.1.2	Μετατροπή υφιστάμενου κτίσματος σε κέντρο εστίασης	Βρασνά	211.634,16	105.817,08	1 ^η

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	(παραδοσιακή ταβέρνα) στα Βρασνά Ν. Θεσσαλονίκης				
1.2.1.2	Κατασκευή παραδοσιακής μακεδονίτικης ταβέρνας στο Λευκοχώρι Δήμου Λαχανά, Νομού Θεσσαλονίκης	Λευκοχώρι	440.000,00	220.000,00	2 ^η
1.2.1.2	Δημιουργία κέντρου εστίασης παραδοσιακής γαστρονομίας εντός βιολογικού αγροκτήματος στην περιοχή της Όσσας	Όσσα	248.349,00	124.174,50	2 ^η
1.2.1.2	Ίδρυση εστιατορίου με εσωτερικό και εξωτερικό χώρο εστίασης	Λαχανάς	379.822,00	189.911,00	4 ^η
1.2.1.2	Δημιουργία παραδοσιακής ταβέρνας στο Δήμο Σοχού	Σοχός	329.750,40	164.875,20	4 ^η
1.2.1.3	Εκσυγχρονισμός αγροτουριστικού αγροκτήματος και δημιουργία χώρου εστίασης	Λευκοχώρι	434.251,75	217.125,89	1 ^η
1.2.1.4	Ανάδειξη – αναβάθμιση λουτρόπολης Απολλωνίας	Ν. Απολλωνία	300.000,00	150.000,00	3 ^η
1.2.1.4	Δημιουργία μονάδας υποτουρισμού και χώρου εστίασης	Λιβάδι	394.921,04	197.460,52	4 ^η
1.2.1.7	Αρχιτεκτονικές επεμβάσεις σε συγκρότημα επιπλωμένων διαμερισμάτων και αναψυκτηρίου	Λιβάδι	169.820,92	84.910,46	3 ^η
1.2.1.7	Εκσυγχρονισμός και βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, περιβάλλοντος χώρου και εξοπλισμού υφιστάμενου καφεζυθοποιητοπολείου	Μελισσοχώρι	150.006,85	75.003,43	3 ^η
1.2.1.7	Ανακαίνιση για την αναβάθμιση ενοικιαζόμενων δωματίων «2 κλειδιών» σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα «4 κλειδιών».	Απολλωνία	439.150,00	219.575,00	3 ^η
1.2.2.1	Δημιουργία νέου εργαστηρίου αργυροχρυσοχοΐας	Δρυμός	102.821,13	51.410,58	3 ^η
1.2.2.3	Ίδρυση συσκευαστηρίου-ψυγείου λαχανικών στην περιοχή	Απολλωνία	435.394,34	217.697,17	3 ^η

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	της Απολλωνίας				
1.2.2.3	Δημιουργία σύγχρονης μονάδας κατάψυξης-μεταποίησης λαχανικών στην περιοχή του Ευαγγελισμού	Ευαγγελισμός	244.974,30	122.487,16	1 ^η
1.2.2.4	Ίδρυση παραδοσιακού τυροκομείου παραγωγής βιολογικού τυριού και γιαούρτης στην περιοχή πλατεία Λαγκαδά	Πλατεία Περιστερώνα	400.000,00	200.000,00	3 ^η
1.2.2.4	Ίδρυση εργαστηρίου παραγωγής παραδοσιακών γαλακτοκομικών προϊόντων	Μελισσοχώρι	121.039,00	60.519,50	4 ^η
1.2.2.6	Δημιουργία επισκέψιμης μονάδας παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων μετά την πρώτη μεταποίηση	Μονοπήγαδο Αγ. Αντωνίου	420.000,00	210.000,00	3 ^η
1.2.2.6	Ίδρυση εργαστηρίου παραγωγής παραδοσιακών ειδών ζαχαροπλαστικής	Γερακαρού	180.000,00	90.000,00	3 ^η
1.2.2.6	Δημιουργία μονάδας παραγωγής προϊόντων παραδοσιακής ζαχαροπλαστικής	Μελισσοχώρι	147.846,77	73.923,39	4 ^η
1.2.2.6	Κτίσιμο χώρου, διαμορφώσεις εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, αγορά νέου εξοπλισμού, μελέτες και πιστοποίηση ISO 22000 της εταιρίας «ΙΣΛΙ»	Μελισσοχώρι	181.281,44	90.640,72	4 ^η
2.2.7	Δημιουργία πρότυπου επισκέψιμου βιολογικού οινοποιείου με υπαίθριο μουσείο οινολογίας στην περιοχή της Οσσας	Όσσα	133.330,10	99.997,58	1 ^η
2.2.7	Μετατροπή υφιστάμενης μονάδας χωρικής οινοποίησης σε πρότυπο επισκέψιμο οινοποιείο, διασφάλιση της ποιότητας του οίνου και προώθηση της επωνυμίας του	Αρέθουσα	121.376,00	91.032,00	2 ^η
2.2.8	Εκτροφείο θηραμάτων	Εξάλοφος	229.000,00	114.500,00	3 ^η

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

1.2.2.12	Εκσυγχρονισμός γαλακτοκομείου-τυροκομείου στη Δορκάδα	Καρτερών	197.903,28	98.951,64	1'
1.2.2.12	Μετατροπή υφιστάμενης μονάδας χωρικής οινοποίησης σε πρότυπο επισκέψιμο οινοποιείο, διασφάλιση της ποιότητας του οίνου και προώθηση της επωνυμίας του	Αρέθουσα	248.149,65	124.074,83	2'
1.2.2.12	Συμπληρωματικές επενδύσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας, τον φιλοπεριβαλλοντικό προσανατολισμό και την αισθητική βελτίωση τυροκομικής μονάδας	Καρτερών	200.000,00	100.000,00	3
1.2.2.12	Εκσυγχρονισμός παραδοσιακής βιοτεχνίας παραγωγής γιαούρτης και τυριού στη Δορκάδα	Δορκάδα	253.811,07	126.905,54	4
1.2.2.12	Αγορά νέου εξοπλισμού, μελέτες και πιστοποιήσεις HACCP και ISO	Λαγκαδάς	200.000,00	100.000,00	4
1.2.3.2	Συγκρότηση και λειτουργία δικτύου αγροτουριστικών επιχειρήσεων	Ν. Απολλωνία	126.000,00	94.500,00	4
1.2.3.2	Συγκρότηση και λειτουργία δικτύου μεταποιητικών επιχειρήσεων	Ν. Απολλωνία	91.000,00	68.250,00	4
1.3.2.2	Παραδοσιακές γεύσεις – σύγχρονες τάσεις : γεύσεις παραδοσιακής ντομάτας με σύγχρονες τάσεις τεχνολογίας, διατροφής και προστασίας περιβάλλοντος	Όλη η περιοχή παρέμβασης	13.333,00	13.333,00	4
1.3.2.2	Καλλιτεχνικό εργαστήριο δημιουργία έργων τέχνης – αναπαραγωγή ειδών δώρου	Όλη η περιοχή παρέμβασης	13.333,00	13.333,00	4
1.3.2.2	Συσκευασία ζυμαρικών και βοτάνων	Όλη η περιοχή παρέμβασης	13.334,00	13.334,00	4
1.4.1.1	Αποκατάσταση της τέως λίμνης Μαυρούδας	Μαυρούδα	214.924,89	214.924,89	4

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1.4.1.1	Αξιοποίηση, ανάδειξη, και προστασία περιοχών φυσικού κάλλους της ευρύτερης περιοχής του οικισμού Λητής	Λητή	100.000,00	100.000,00	2 ^η
1.4.1.1	Συνέχεια περιβαλλοντικών παρεμβάσεων στον άμεσο και ευρύτερο ορεινό όγκο Βερτίσκου	Βερτίσκου	45.000,00	45.000,00	3 ^η
1.4.1.1	Ανάδειξη θέσεων φυσικού κάλλους Γερακαρούς	Γερακαρού	45.000,00	45.000,00	3 ^η
1.4.1.2	Δημιουργία βοτανικού κήπου στο Δήμο Λαχανά	Ξυλόπολη	217.773,27	217.773,27	3 ^η
1.4.1.3	Βελτίωση-Επισκευή δασικού κτιρίου και μετατροπή του σε καταφύγιο	Λαχανά	60.667,32	60.667,32	2 ^η
1.4.1.4	Βελτίωση διαδρομών πρόσβασης σε αξιόλογες θέσεις φυσικού περιβάλλοντος της λίμνης Βόλβης	Λίμνη Βόλβη	75.837,29	75.837,29	1 ^η
1.4.1.4	Διαμόρφωση μονοπατιού από θέση "Παλιό Οστεοφυλάκιο" έως θέση "της Πέρδικας τα σπίτια"	Περιστερά	29.416,96	29.416,96	1 ^η
1.4.1.4	Διαμόρφωση μονοπατιού από "Φαράγγι Σκάλας» έως «Εκκλησιάκι Αγίας Παρασκευής»	Περιστερά	36.232,35	36.232,35	2 ^η
1.4.1.4	Ανάδειξη-και αξιοποίηση αρχαιολογικού χώρου Απολλωνίας	Απολλωνία	50.000,00	50.000,00	1 ^η
1.4.2.2	Ανάδειξη και σημανση ιστορικών μνημείων στην τουριστική διαδρομή γύρω από τις λίμνες Κορώνειας-Βόλβης και τα Μακεδονικά Τέμπη	Λίμνες Κορώνεια-Βόλβη και Μακεδονικά Τέμπη	67.293,83	67.293,83	2 ^η
1.4.2.3	Δημιουργία λαογραφικού μουσείου Πετροκέρασων	Πετροκέρασα	152.917,12	152.917,12	2 ^η
1.4.2.3	"Αγρόκτημα Μοδίου", Γεωργοκτηνοτροφικό Οικομουσείο	Μόδι	229.333,34	172.000,01	1 ^η
1.4.2.3	Δημιουργία λαογραφικού μουσείου Βερτίσκου	Βερτίσκος	64.863,82	64.863,82	2 ^η

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

1.4.2.3	Δημιουργία αιθουσών προβολής λαογραφικών και παραδοσιακών αγροτικών στοιχείων σε υπάρχοντα κτίρια	Κολχικού	85.529,93	85.529,93	3 ^η
1.4.2.3.	Αποκατάσταση κτιρίου αιθουσών προβολής λαογραφικών στοιχείων, διαμόρφωση υπαίθριου χώρου και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων	Βρασνά	139.696,91	139.696,91	3 ^η
1.4.2.3	Χώρος στέγασης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, προβολής και έκθεσης αντικειμένων αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με αναφορά το ποντιακό στοιχείο	Αγίου Αντωνίου	155.778,07	155.778,07	3 ^η
1.4.2.3	Βελτίωση γεωργοκτηνοτροφικού οικομουσείου Μοδίου	Μόδι	40.000,00	30.000,00	4 ^η
1.4.2.3	Κτίσιμο χώρου μουσείου φυσικής ιστορίας, διαμορφώσεις εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, αγορά νέου εξοπλισμού	Λαχανάς	219.024,35	164.268,26	4 ^η
1.4.2.3	Μετατροπή του παλαιού σχολείου της Χωρούδας σε λαογραφικό μουσείο	Χωρούδα	73.431,40	73.431,40	3 ^η
1.4.2.3	Μουσείο αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς Δήμου Μαδύτου	Μάδυτος	87.281,44	87.281,44	3 ^η
			12.033.008,06	7.127.316,69	

ΠΗΓΗ: Αναπτυξιακή Ν. Θεσσαλονίκης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πίνακας 10: Αναλυτική παρουσίαση επενδύτων LEADER ανά Δημοτικό διαμέρισμα

ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ/ ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
Παπαγεράς Δημήτριος	Δημιουργία παραδοσιακού καταλύματος τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων	Βρασνά
Λιάμας Κωνσταντίνος	Δημιουργία παραδοσιακού ξενώνα τύπου ξενοδοχείου κλασσικού τύπου	Άνω Σταυρός
Αφοί Κρυστάλλη Ο.Ε.	Δημιουργία οκτώ (8) ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων, κατηγορίας 4 κλειδιών και των απαιτούμενων βοηθητικών χώρων για τη λειτουργία της υποδομής διανυκτέρευσης	Περιστερά
Σπυριδωνίδης Αντώνιος	Ίδρυση παραδοσιακής ταβέρνας στο Δρυμό	Δρυμός
Βλάχου Εμμανουήλ	Ανακατασκευή-εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής παραδοσιακού κέντρου εστίασης με στόχο την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της υποδομής και αύξηση της δυναμικότητας και της επιδειξιμότητας του	Πετροκέρασα
Παπαγερούδη Ιωάννα	Μετατροπή υφιστάμενου κτίσματος σε κέντρο εστίασης (παραδοσιακή ταβέρνα)	Βρασνά
Γεωργιάδου Χρυσάνθη	Κατασκευή παραδοσιακής	Λευκοχώρι

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	μακεδονίτικης ταβέρνας	
Νοίκος Απόστολος	Δημιουργία παραδοσιακής ταβέρνας στο Δήμο Σοχού	Σοχός
Αγροτική Τουριστική Μ.Ε.Π.Ε.	Εκσυγχρονισμός αγροτουριστικού αγροκτήματος και δημιουργία χώρου εστίασης	Λευκοχώρι
Ζάχου Δέσποινα	Ανακαίνιση για την αναβάθμιση ενοικιαζόμενων δωματίων «2 κλειδιών» σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα «4 κλειδιών»	Νέα Απολλωνία
Χατζηπαραδείσης Χρήστος	Δημιουργία νέου εργαστηρίου αργυροχρυσοχοΐας	Δρυμός
Καζάκης Πάγκαλος	Ίδρυση συσκευαστηρίου-ψυγείου λαχανικών στην περιοχή Απολλωνίας	Απολλωνία
Καραγιαννίδης Νικόλαος	Δημιουργία σύγχρονης μονάδας κατάψυξης-μεταποίησης λαχανικών στην περιοχή του Ευαγγελισμού	Ευαγγελισμός
Παπαδόπουλος Ιορδάνης	Ίδρυση εργαστηρίου παραγωγής παραδοσιακών γαλακτοκομικών προϊόντων	Δρυμός
Μπαμπατζιμόπουλος Ανέστης	Δημιουργία πρότυπου επισκέψιμου βιολογικού οινοποιείου με υπαίθριο μουσείο οιнологίας στην περιοχή της Όσσας	Όσσα
Ταβατίδης Ιωάννης	Μετατροπή υφιστάμενης μονάδος χωρικής οινοποίησης σε πρότυπο επισκέψιμο οινοποιείο,	Λευκούδα

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	διασφάλιση της ποιότητας του οίνου και προώθηση της επωνυμίας του (επισκεψιμότητα)	
Ανανιάδης Γρηγόρης	Εκτροφείο ορνυκίων	Εξάλοφος
Ρέκος Μόρφης	Εκσυγχρονισμός γαλακτοκομείου-τυροκομείου στη Δορκάδα	Καρτερές
Ταβατίδης Ιωάννης	Μετατροπή υφιστάμενης μονάδος χωρικής οινοποίησης σε πρότυπο επισκέψιμο οινοποιείο, διασφάλιση της ποιότητας του οίνου και προώθηση της επωνυμίας του	Λευκούδα
Ρέκος Μόρφης	Συμπληρωματικές επενδύσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας, τον φιλοπεριβαλλοντικό προσανατολισμό και την αισθητική βελτίωση τυροκομικής μονάδας	Καρτερές
Παπαδούλη Ελπινίκη	Καλλιτεχνικό εργαστήριο. Δημιουργία έργων τέχνης-αναπαραγωγές-είδη δώρου	Όλη η περιοχή παρέμβασης
Σταματόπουλος Μιχάλης	Παραδοσιακές γεύσεις-σύγχρονες τάσεις: γεύσεις παραδοσιακής ντομάτας με σύγχρονες τάσεις τεχνολογίας, διατροφής και προστασίας περιβάλλοντος	Όλη η περιοχή παρέμβασης
Αγροτουριστικός-Αγροβιοτεχνικός Συνεταιρισμός Γυναικών Κριθιάς	Συσκευασία ζυμαρικών και βοτάνων	Όλη η περιοχή παρέμβασης
Δήμος Αρέθουσας	Αποκατάσταση τέως λίμνης Μαυρούδας	Μαυρούδα
Μορφωτικός Αθλητικός	Συνέχεια	Βερίσκος

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σύνδεσμος Βερτισκιωτών	περιβαλλοντικών παρεμβάσεων στον άμεσο και ευρύτερο ορεινό όγκο Βερτίσκου	
Δήμος Λαχανά	Βελτίωση-επισκευή κτιρίου και μετατροπή του σε καταφύγιο	Λαχανάς
Δήμος Βασιλικών	Διαμόρφωση μονοπατιού από θέση «Παλιό οστεοφυλάκιο» ως τη θέση «Της Περδίκας τα σπίτια»	Περιστέρα
Δήμος Καλινδοίων	Διαμόρφωση μονοπατιού από φαράγγι Σκάλας έως εκκλησιάκι Αγίας Παρασκευής	Ζαγκλιβέρι
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης	Βελτίωση διαδρομών πρόσβασης σε αξιόλογες θέσεις φυσικού περιβάλλοντος της λίμνης Βόλβης	Νυμφόπετρα, Σχολάρι, Απολλωνία
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης	Ανάδειξη και σήμανση ιστορικών μνημείων στην τουριστική διαδρομή γύρω από τις λίμνες Κορώνειας-Βόλβης και τα Μακεδονικά Τέμπη	Άγιος Βασίλειος, Νέα Απολλωνία, Μόδι
Ιωνική Εταιρεία Παραγωγής Κρεάτων Α.Ε.	Αγρόκτημα Μοδίου-γεωργοκτηνοτροφικό οικομουσείο	Μόδι
Δήμος Καλινδοίων	Λαογραφικό μουσείο Πετροκεράσων	Πετροκέρασα
Δήμος Βασιλικών	Χώρος στέγασης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, προβολής και έκθεσης αντικειμένων αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με αναφορά στο ποντιακό στοιχείο	Άγιος Αντώνιος

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Δήμος Λαγκαδά	Δημιουργία αιθουσών προβολής λαογραφικών και παραδοσιακών αγροτικών στοιχείων σε υπάρχοντα κτίρια	Κολχικό
Δήμος Αγίου Γεωργίου	Αποκατάσταση κτιρίου αιθουσών προβολής λαογραφικών στοιχείων, διαμόρφωση υπαίθριου χώρου και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων	Βρασνά

ΠΗΓΗ: Αναπτυξιακή Ν. Θεσσαλονίκης

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά εκτιμάται ότι οι προαναφερόμενες παρεμβάσεις εκσυγχρόνισαν τις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις και συνέβαλλαν θετικά στην ανταγωνιστικότητα , δημιούργησαν θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο , είτε σε παράλληλες δραστηριότητες είτε σε κατά την εφαρμογή ιδιωτικών επενδύσεων, όμως δεν πέτυχαν αποτελεσματικά τους προβλεπόμενους άμεσους διαρθρωτικούς στόχους (αναδιάρθρωση των κλάδων παραγωγής ,βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής κλπ) ούτε παρήγαγαν τα αναμενόμενα συνθετικά αποτελέσματα ώστε να συμβάλλουν στην μείωση της ανεργίας ,στην βελτίωση της ποιότητας ζωής και την συγκράτηση του πληθυσμού στη ύπαιθρο , ιδιαίτερα στις μειονεκτικές περιοχές Πρέπει να αναφερθεί ότι στο τέλος της 2^{ης} Προγραμματικής παραμένουν έντονες αποκλίσεις μεταξύ των Νομών της Περιφέρειας και των ορεινών και πεδινών τμημάτων.

Τέλος αμελητέες υπήρξαν και οι διαρθρωτικές αλλαγές στην γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα , καθώς παρά τα προβλήματα πολλών κλάδων παραγωγής , δεν διαπιστώνεται η εισαγωγή νέων καλλιεργειών ή εκτροφή άλλων ειδών ζώων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 4^{ης} ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνεται η ανάλυση SWOT, δηλαδή η ανάλυση των δυνατών σημείων (Strengths), των αδυναμιών (Weaknesses), των ευκαιριών – προοπτικών (Opportunities) και απειλών – κινδύνων (Threats), που αντιμετωπίζει η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης.

Η ανάλυση έγινε σε επίπεδο της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης και συγκεκριμένα :

- Γεωγραφική θέση – Συνδέσεις – Εξαρτήσεις
- Δημογραφικά – Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά
- Φυσικό περιβάλλον
- Τεχνικές και Κοινωνικές Υποδομές
- Οικονομικές επιδόσεις σε σχέση με :
 - ο τον Πρωτογενή Τομέα
 - ο το Δευτερογενή Τομέα
 - ο τον Τριτογενή Τομέα

Στη συνέχεια με βάση τα πορίσματα της αναλυτικής αυτής προσέγγισης καταγράφηκαν στο πλαίσιο της καθεμιάς από τις προαναφερόμενες ενότητες τα κρίσιμα ζητήματα / ανάγκες που προκύπτουν για την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης. Η διαδικασία αυτή παρουσιάζεται στους Πίνακες που ακολουθούν :

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ-ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ -ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
	<ul style="list-style-type: none"> • Εγγύτητα της περιοχής προς το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Θεσσαλονίκης (Π.Σ.Θ.) με συνέπεια την εύκολη πρόσβαση σε μεγάλες αγορές, σε υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις υγείας, σε χώρους άσκησης πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και σε άντληση εξειδικευμένου προσωπικού. • Διέλευση υπερεθνικής σημασίας οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων. • Η ύπαρξη της ΒΙ.ΠΕ.Θ. Σίνδου, κατά κύριο λόγο δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης. • Η λειτουργία της περιοχής ως διεξόδου για ικανοποίηση της ζήτησης των κατοίκων του Π.Σ.Θ. για ημερήσια αναψυχή, ψυχαγωγία. • Εκτεταμένα τμήματα της περιοχής αποτελούν τόπους εγκατάστασης πληθυσμού για 1^η και 2^η κατοικία. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις και καθυστερήσεις στην εξειδίκευση και εφαρμογή του Χωροταξικού Σχεδιασμού. • Σύγκρουση χρήσεων γης. • Έντονες πιέσεις ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον. • Η εγγύτητα στο Π.Σ.Θ. είχε ως αποτέλεσμα την εγκατάσταση πλήθους διάσπαρτων μονάδων μεταποίησης εκτός θεσμοθετημένων ΒΙ.ΠΕ. • Υψηλός βαθμός εξάρτησης από το Π.Σ.Θ. στους τομείς παροχής ποιοτικών γενικών υπηρεσιών, πολιτισμού, αναψυχής, κλπ. • Η επέκταση δραστηριοτήτων κυρίως του τριτογενή τομέα στην ανατολική περιαστική ζώνη του Π.Σ.Θ. δημιουργεί ένα βαθμό αποξένωσης της περιοχής. • Η συγκέντρωση δομών έρευνας, καινοτομίας και νέων τεχνολογιών στην ανατολική περιαστική ζώνη του Π.Σ.Θ., δημιουργεί δυσχέρειες μεταφοράς τους στην περιοχή.

ΠΗΓΗ: Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΓΕΩ ΓΡΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
--------------------	------------------	----------------

• Η διαφαινόμενη ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου και των προοπτικών της Θεσσαλονίκης (επικοινωνιακό κέντρο, κέντρο παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών, κλπ) δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής. • Τα υπό έγκριση Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια / ΣΧΟΑΠ των Καποδιστριακών Δήμων της περιοχής δίνουν την ευκαιρία οργάνωσης των χρήσεων γης. • Οι ευρύτερες θεσμικές ρυθμίσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και επικαιροποίησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης, δίνουν τη δυνατότητα ανάπτυξης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με ενσωματωμένη την περιβαλλοντική διάσταση • Σταδιακή δημιουργία επαρκούς μηχανισμού τεχνικής υποστήριξης σχεδιασμού και εφαρμογής ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου (ΑΝΕΘ).	• Η συνέχιση του υφιστάμενου αναπτυξιακού «μοντέλου» της περιοχής. • Η έλλειψη ισχυρής και αναγνωρίσιμης ταυτότητας της περιοχής λόγω και της περιορισμένης συνεκτικότητας των νέων κατά κανόνα οικισμών και της ελλιπούς σύνδεσης μεταξύ τους. • Η έλλειψη ισχυρών τοπικών πόλων (αστικών συγκεντρώσεων) με υπερτοπική δυναμική και οι συνεπαγόμενες διοικητικές – οργανωτικές αδυναμίες. • Ειδικά στο δυτικό τμήμα της περιοχής, τα μικρά υψόμετρα της εκτεταμένης πεδινής περιοχής την καθιστούν ευάλωτη σε αρνητικές επιπτώσεις του φαινομένου του θερμοκηπίου. (Αύξηση του επιπέδου της θάλασσας και υφαλμύριση παραγωγικών εδαφών).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση του συνολικού και του ενεργού πληθυσμού της περιοχής, μεγαλύτερη της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας και της Χώρας, ιδιαίτερα στους Δήμους άμεσης επιρροής του Π.Σ.Θ. και του κόλλου του Στρυμονικού. • Εισροή εργατικού δυναμικού λόγω εγκατάστασης στην περιοχή παλιννοστούντων και μεταναστών. • Καταγράφονται πολιτιστικές δραστηριότητες και γιορτές που συνδέονται με την καταγωγή του πληθυσμού. • Επίσης καταγράφονται καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και γιορτές , ιδίως τη θερινή περίοδο που σχετίζονται με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα (κρασί, ρύζι, μύδι, σαρδέλα, θερισμού). 	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένη αύξηση του πληθυσμού της περιοχής σε σχέση με το σύνολο του Νομού, εκτός Π.Σ.Θ., (περιαστικοί δήμοι του Ανατολικού Θερμαϊκού), όπου καταγράφεται πολλαπλάσια αύξηση. • Η αύξηση του γεροντικού πληθυσμού. • Χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και επίπεδο επαγγελματικής εκπαίδευσης, από το επίπεδο της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας και της Χώρας. • Αύξηση της ανεργίας κατά 80% κατά την δεκαετία 1991-2001 • Έλλειψη σαφούς και ενιαίας πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής και απουσία εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας.

ΠΗΓΗ:Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
	<ul style="list-style-type: none"> • Πληθυσμιακή ενίσχυση του εργατικού δυναμικού, λόγω της εγκατάστασης στην περιοχή παλιννοστούδων και οικονομικών μεταναστών. • Καταγραφόμενη τάση εγκατάστασης νέων πληθυσμών σε τμήματα της περιοχής κοντά στο ΠΣΘ (Δήμοι Εχεδώρου, Μυχδονίας και Χορτιάτη), με κίνητρο –προσδοκία τις καλύτερες συνθήκες ζωής. • Προϋποθέσεις δημιουργίας νέων περιοχών κατοικίας, λόγω οργανωμένων επεκτάσεων οικισμών. • Μείωση χρονοαποστάσεων , που ενισχύει την εγκατάσταση νέων κατοίκων στην περιοχή • Δυνατότητες χρηματοδότησης δράσεων ενίσχυσης ανθρώπινου δυναμικού και υποστήριξης ειδικών ομάδων πληθυσμού (ΕΚΤ) • Προτεραιότητες ΕΣΠΑ για ενίσχυση προγραμμάτων αναβάθμισης περιοχών άτυπης συγκέντρωσης βιομηχανικής δραστηριότητας. • Προτεραιότητες ΠΑΑ και διαθεσιμότητα πόρων για δράσεις βελτίωσης ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές. • Ολοκλήρωση εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού - Επικαιροποίηση (και επέκταση) Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού που να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας. • Δυσκολία ή/ και αδυναμία του πληθυσμού να παρακολουθήσει και να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις. • Εξάρτηση της περιοχής από το Π.Σ.Θ. σε ότι αφορά υπηρεσίες πολιτισμού και γενικές εκδηλώσεις. • Περιορισμένες δυνατότητες δημιουργίας ισχυρών δομών στους τομείς της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας • Διατήρηση του χαμηλού βαθμού ελκυστικότητας ιδίως των δυτικών περιοχών για την προσέλκυση νέων κατοίκων.

ΠΗΓΗ:Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλα τμήματα της περιοχής αποτελούν 2 από τις 11 προστατευόμενες περιοχές RAMSAR της Ελλάδας. Μεγάλες εκτάσεις της περιοχής εμπίπτουν στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας Natura 2000 και SPA's της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περιοχή έχει καταγραφεί σημαντική σε παγκόσμιο επίπεδο χλωρίδα και πανίδα. Αποτελεί μια από τις πλουσιότερες περιοχές της χώρας, από άποψη υδατικού δυναμικού. Κήρυξη μεγάλων τμημάτων της περιοχής σε καθεστώς Εθνικών Πάρκων και δημιουργία και λειτουργία αντίστοιχων Φορέων Διαχείρισης. 	<ul style="list-style-type: none"> Αδυναμία συντονισμένης διαχείρισης του φυσικού χώρου και των σημαντικών πόρων που προκύπτουν από αυτόν. Υπαρξη έντονων περιβαλλοντικών προβλημάτων (ρύπανσης των επιφανειακών, υπόγειων και θαλάσσιων υδάτων), ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Πρόβλημα ύπαρξης εστιών κουνουπιών, ιδιαίτερα στη δυτική ύπαιθρο και στην περιοχή Στρυμωνικού, το οποίο και καταγράφεται ως ένα από τα σημαντικότερα «αναπτυξιακά» προβλήματα της περιοχής.
	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<ul style="list-style-type: none"> Η αυξημένη γενική ευαισθητοποίηση των πολιτών για την προστασία του περιβάλλοντος. Ορθολογική άσκηση αγροτικών δραστηριοτήτων μέσω της υλοποίησης ολοκληρωμένων αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων. Η ένταξη σημαντικού τμήματος της περιοχής σε 2 Εθνικά Πάρκα και η ενδεχόμενη εφαρμογή των ανάλογων διαχειριστικών μέτρων δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων (οικοτουρισμός) και για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της παραγωγής μέσω της ταυτοποίησης των προϊόντων. Η ύπαρξη και πρακτική εφαρμογή πλαισίου προστασίας των περιβαλλοντικών πόρων συνεπάγεται αντίστοιχα μεγάλες δυνατότητες στην ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων. 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη συντονισμένης οργάνωσης διαχείρισης της περιοχής, καθορισμού χρήσεων γης και επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων. Καθυστέρηση προσαρμογής στο νέο θεσμικό πλαίσιο και έλλειψη συντονισμού δράσεων και παρεμβάσεων όλων των επιπέδων διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Αδυναμία γρήγορης προσαρμογής τοπικού πληθυσμού στις νέες ιδιαίτερες απαιτήσεις και στους περιορισμούς στην άσκηση γεωργικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα σε σχέση με το δυτικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης, καθυστέρηση διευθέτησης διακρατικών συμφωνιών για την προστασία του ποταμού Αξιού.

ΠΗΓΗ: Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιητική κατάσταση οδικού δικτύου πρόσβασης στο Π.Σ.Θ. και ικανοποιητική σύνδεση των κύριων οικισμών της περιοχής με αυτό. • Ύπαρξη ικανοποιητικών βασικών τεχνικών υποδομών και κοινωνικών εξυπηρετήσεων σε μεγάλο τμήμα της περιοχής, σε σχέση με την υπόλοιπη και κυρίως την ορεινή ύπαιθρο του Νομού. • Ύπαρξη Νομαρχιακού Σχεδιασμού για την ανάπτυξη & οργάνωση συλλογικών συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων & λυμάτων. • Ύπαρξη οργανωμένων χώρων ΒΙΠΕ Σίνδου και ΒΙΟΠΑ Κάτω Γέφυρας και μη θεσμοθετημένων ΒΙΠΑ Καλοχωρίου, Νεοχωρούδας, και Αγχιάλου. • Από την περιοχή διέρχονται σημαντικά υπερεθνικής εμβέλειας ενεργειακά δίκτυα (γραμμές υψηλής τάσης, αγωγός φυσικού αερίου, εγκαταστάσεις διακίνησης και επεξεργασίας πετρελαιοειδών). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις σε βασικές τεχνικές υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση) και κοινωνικές υπηρεσίες σε πρωτοβάθμιο επίπεδο σε τμήματα της περιοχής. • Ανεπάρκεια και έλλειμμα εκσυγχρονισμού μικρών υποδομών του πρωτογενούς τομέα. • Ελλείψεις σε αστικές υποδομές (ποιότητα και οργάνωση ελεύθερων χώρων στα ημιαστικά κέντρα, κυκλοφορία – στάθμευση, κλπ). • Σημειακή υστέρηση στην υλοποίηση Νομαρχιακού σχεδιασμού σε ότι αφορά τη δημιουργία υποδομών διαχείρισης αποβλήτων & λυμάτων. • Ελλιπής εσωτερική σύνδεση μεταξύ των οικισμών της περιοχής. Έλλειψη ενδοδημοτικής συγκοινωνίας. • Ανεπαρκής σύνδεση με το ΠΣΘ μέσω συστήματος Δημόσιας Συγκοινωνίας. • Ανεπαρκής στελέχωση στους μικρότερους Δήμους και συνολικά προβλήματα οργάνωσης των υπηρεσιών στο σύνολο των Δήμων της περιοχής. • Αισθητική υποβάθμιση ημιαστικών κέντρων αλλά και αγροτικών οικισμών με αρνητικές επιπτώσεις στη διαμόρφωση της συνολικής εικόνας της περιοχής.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ -

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Οι σημαντικοί δημόσιοι πόροι της Δ' προγραμματικής Περιόδου προς την Περιφέρεια και την Ύπαιθρο, για την ανάπτυξη τεχνικών υποδομών.
- Δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης παροχής ολοκληρωμένων κοινωνικών υπηρεσιών, στο πλαίσιο της Δ' προγραμματικής περιόδου.
- Η απαίτηση με βάση πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις για προγραμματικό σχεδιασμό, τόσο σε Νομαρχιακό, όσο και τοπικό επίπεδο (Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα Νομών, Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων).
- Η διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση νέων οικιστικών αναπτύξεων για εκτόνωση της ζήτησης πρώτης, και ιδίως δεύτερης κατοικίας, των κατοίκων του Π.Σ.Θ. δημιουργεί προϋποθέσεις βελτίωσης των βασικών και των αστικών υποδομών.
- Η δυνατότητα βελτίωσης του επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών της Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω των σχετικών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ (Ψηφιακή Σύγκλιση και Διοικητική Μεταρρύθμιση)

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Οι μεγάλες θεσμικές μεταρρυθμίσεις δεν συνοδεύονται συνήθως από την ανάλογη διάθεση πόρων για την ολοκληρωμένη υλοποίηση των αντίστοιχων πολιτικών.
- Η συνέχιση των εμφανιζόμενων καθυστερήσεων στην υλοποίηση των αναγκαίων τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, θα έχει αρνητικές συνέπειες στην ποιότητα ζωής των κατοίκων και την ελκυστικότητα της περιοχής.
- Μακροχρόνια διατήρηση της εικόνας υποβάθμισης επιμέρους οικιστικών ενοτήτων ιδίως στο δυτικό τμήμα της περιοχής.

ΠΗΓΗ: Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σημαντική συμμετοχή της περιοχής στην συνολική ΑΠΑ του γεωργικού τομέα του Νομού και της Περιφέρειας. ▪ Η δυτική περιοχή εμφανίζει πολύ μεγάλο ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων 71,32% έναντι 44,85% σε επίπεδο Νομού . ▪ Ύπαρξη ικανοποιητικής αγροτικής υποδομής (αρδευτικά δίκτυα, αγροτική οδοποιία). ▪ Ενσωμάτωση σύγχρονης τεχνικής και τεχνολογικής προόδου (νέες ποικιλίες, βελτιωμένες φυλές, ισοπέδωση εκτάσεων με χρήση Laser, εκσυγχρονισμός μηχανημάτων, κλπ) που επέτρεψε την αύξηση των αποδόσεων. ▪ Ύπαρξη δυναμικής παραγωγής τοπικών προϊόντων εθνικής σημασίας (ρύζι, μύδια), αποκλειστικά στη δυτική ύπαιθρο. ▪ Η ύπαρξη μεγάλων γαλακτο- βιομηχανιών στην περιοχή προσδίδει πλεονέκτημα για την αξιοποίηση της κτηνοτροφικής παραγωγής. ▪ Δυναμική παρουσία συνεταιρισμών ορυζοπαραγωγών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός εκμεταλλ/σεων εμποδίζουν τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη βελτίωση ανταγωνιστικότητας. ▪ Το παραδοσιακά υψηλό ποσοστό εξάρτησης γεωργικού εισοδήματος από τις επιδοτήσεις δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στον τοπικό πληθυσμό μετά την εφαρμογή της ΚΑΠ. ▪ Η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού. ▪ Η σπατάλη νερού και η κατάχρηση λιπασμάτων φυτοφαρμάκων έχει σημαντική επίπτωση τόσο επιβάρυνση του περιβάλλοντος, αλλά και στο κόστος και την ποιότητα προϊόντων. ▪ Επιμέρους επιχειρησιακές και οργανωτικές αδυναμίες στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς περιοχής. ▪ Ανεπαρκής εκπαίδευση παραγωγών και χαμηλό επίπεδο τεχνικής υποστήριξης με συνέπεια ελλιπή ενημέρωσή τους για τις αναπτυξιακές δυνατότητες. ▪ Χαμηλή μεταποιητική δραστηριότητα στα τοπικά παραγόμενα προϊόντα. ▪ Ανεπαρκής ταυτοποίηση και αναγνωρισιμότητα αγροτικών προϊόντων της περιοχής. ▪ Μη επαρκής αξιοποίηση προγραμμάτων μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Το νέο προγραμματικό πλαίσιο διαμορφώνει ένα ευνοϊκό περιβάλλον στην περιοχή για ενίσχυση επενδυτικών προσπαθειών στο σύνολο του αγροδιατροφικού τομέα.
- Η περιοχή διαθέτει την ευκαιρία αύξησης της προστιθέμενης αξίας μέσω αγροπεριβαλλοντικών δράσεων.
- Υπάρχουν περιθώρια αύξησης των βιολογικών καλλιεργειών και εφαρμογής συνολικών αγροπεριβαλλοντικών μεθόδων οριζόντια στην περιοχή.
- Πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων του πρωτογενή τομέα και της πρώτης μεταποίησης τους μέσα από ένα συνολικό σύστημα ποιοτικής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.
- Διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.
- Οι τάσεις μακροχρόνιας, σημαντικής αύξησης της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- Η αλλαγή στις καταναλωτικές συνήθειες και η δυνατότητα διάθεσης νέων ποιοτικών και ιδίως βιολογικών προϊόντων στην μεγάλη αγορά της Θεσσαλονίκης.
- Δυνατότητα αξιοποίησης γεωθερμίας της πεδιάδας Λαγκαδά.

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Καθυστέρηση έγκαιρης εξεύρεσης εναλλακτικών λύσεων στα δεδομένα που δημιουργεί η ΚΑΠ.
- Η μη τήρηση των κανόνων ορθής γεωργικής πρακτικής μειώνει την οικονομική αξία και τη ζήτηση των προϊόντων της περιοχής.
- Η έλλειψη οργάνωσης και η ελλιπής πληροφόρηση οδηγούν σε αστοχίες σε ότι αφορά την αξιοποίηση διαθέσιμων οικονομικών πόρων.
- Η παγίωση πρακτικών εντατικής εκμετάλλευσης ειδικά στις περιοχές υψηλής παραγωγικότητας και έλλειψη προσανατολισμού σε νέες μεθόδους παραγωγής.
- Η εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών και εθνικής νομοθεσίας για την ανάκτηση κόστους αρδευτικού νερού μπορεί να επηρεάσει αρνητικά το κόστος παραγωγής αν δεν συνοδευθεί με αλλαγή γεωργικών πρακτικών
- Η υποβάθμιση των εδαφών λόγω της εντατικής εκμετάλλευσης αποτελεί μόνιμο παράγοντα αύξησης κόστους.
- Η ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος δημιουργεί εντεινόμενα προβλήματα παραγωγής και κυρίως διάθεσης προϊόντων οστρακοκαλλιεργειών.

ΠΗΓΗ: Α. Ν. Ε. Θ. Α. Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Στο δυτικό τμήμα της περιοχής εφαρμογής περιλαμβάνεται η δεύτερη σημαντικότερη σε επίπεδο χώρας συγκέντρωση βιομηχανικής δραστηριότητας, με ισχυρή παράδοση και εξαγωγικό προσανατολισμό. • Ύπαρξη οργανωμένων χώρων ΒΙΠΕ Σίνδου και ΒΙΟΠΑ Κάτω Γέφυρας και μη θεσμοθετημένων ΒΙΠΑ Καλοχωρίου, Νεοχωρούδας, και Αγχιάλου. • Συγκέντρωση μεγάλων μονάδων τροφίμων και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων στην περιοχή Κουφαλίων – Χαλκηδόνας και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λαγκαδά. • Ύπαρξη στην περιοχή σημαντικών ποσοτήτων πρώτων υλών γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής που μπορούν να στηρίξουν τον κλάδο μεταποίησης του αγροδιατροφικού τομέα. • Εξοικείωση στην αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων, για τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των ΜΜΕ της περιοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειμμα εκσυγχρονισμού των διατεταμένων μονάδων μεταποίησης, κυρίως εκτός ΒΙΠΕ • Έλλειψη δομών έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογιών στην περιοχή. • Τάσεις αποβιομηχάνισης σε παρθενογενούς κλάδους του δευτερογενούς τομέα • Σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο μεταποιητικό αγροτικό προϊόντων δραστηριότητας μείωσης σχετικής παραγωγής συνέπεια της ΚΑΠ. • Υψηλά επίπεδα ανεργίας (ιδίως μακροχρόνιου) στον δευτερογενή τομέα.

ΠΗΓΗ: Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ - ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητες αξιοποίησης νέου θεσμικού πλαισίου και χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την δημιουργία επιχειρηματικών υποδοχέων και την περιβαλλοντική εξυγίανση περιοχών άτυπης συγκέντρωσης βιομηχανικής δραστηριότητας. • Η ύπαρξη νέων προγραμμάτων για την προώθηση συστημάτων ποιότητας, νέων τεχνολογιών, εισαγωγής καινοτομιών, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. • Δυνατότητες εφαρμογής εξειδικευμένων προγραμμάτων συμβουλευτικής και δια βίου μάθησης με στόχο την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής. • Διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας. • Αξιοποίηση, αναβάθμιση και επέκταση του Δικτύου μεταποιητικών επιχειρήσεων, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος LEADER+. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ισχυρή πίεση μετεγκατάστασης μεταποιητικών μονάδων στους κλάδους κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης προς περιοχές χαμηλότερου εργατικού κόστους. • Εντοπισμός προβλημάτων ανταπόκρισης στους περιβαλλοντικούς όρους για τους κλάδους κατεργασίας δέρματος, πετρελαιοειδών, χημικών και μηχανουργειών – επισκευών. • Χαμηλή αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη η συνεχιζόμενη τάση αύξησης του κόστους των συμβατικών καυσίμων. • Μακροχρόνια διατήρηση των τάσεων αποβιομηχάνισης. • Διατήρηση και σε ορισμένες περιοχές ενίσχυση των αυξητικών τάσεων δομικής ανεργίας

ΠΗΓΗ: Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητες αξιοποίησης ΤΠΕ για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις επιχειρήσεις. • Δυνατότητες εφαρμογής ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και εξειδίκευσης ανθρώπινου δυναμικού. • Αυξανόμενη ζήτηση των κατοίκων του ΠΣΘ για υπηρεσίες ημερήσιας αναψυχής, ψυχαγωγίας και εκπαίδευσης, με περιβαλλοντικό κυρίως προσανατολισμό. • Ιδιαίτερες ευκαιρίες ανάδειξης και προβολής της περιοχής μέσω της λειτουργίας υποδομών ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης (Κέντρα Πληροφόρησης στη Χαλάστρα, Απολλωνία και Ασπροβάλτα). • Αξιοποίηση, αναβάθμιση και επέκταση του Δικτύου αγροτουριστικών επιχειρήσεων, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος LEADER+. • Δυνατότητα αξιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος που συνδέεται με παραδοσιακές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα για την ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής, στην κατεύθυνση της αύξησης της επισκεψιμότητάς της. • Ύπαρξη ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή εξάρτηση του τομέα παροχής υπηρεσιών (ιδίως συμβουλευτικών, χρηματοπιστωτικών, τεχνικών , μελετητικών) από το ΠΣΘ. • Ανεπάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού για τη στελέχωση νέων μονάδων παροχής υπηρεσιών με αποτέλεσμα χαμηλό επίπεδο ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. • Ανεπαρκής αξιοποίηση και αστοχία στην αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών λόγω ελλিপών γνώσεων των εξελίξεων της αγοράς. • Έλλειψη επαρκούς προγραμματισμού και σχεδιασμού των τουριστικών υποδομών στην παράκτια ζώνη του Στρυμονικού. • Τάσεις μετεγκατάστασης δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών στην ανατολική περιοχή Π.Σ.Θ

ΠΗΓΗ:Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

Από την προηγηθείσα ανάλυση προκύπτει η ακόλουθη συνθετική – συνοπτική ανάλυση SWOT που αποτελεί τη βάση για την χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής και την διατύπωση των γενικών και ειδικών στόχων του Τοπικού Προγράμματος.

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΔΥΝΑΜΕΙΣ

- Εγγύτητα της περιοχής προς το Π.Σ.Θ. με συνέπεια την εύκολη πρόσβαση σε μεγάλες αγορές, σε υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις υγείας, σε χώρους άσκησης πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και σε άντληση εξειδικευμένου προσωπικού.
- Λειτουργία της περιοχής ως διεξόδου για ικανοποίηση της ζήτησης των κατοίκων του Π.Σ.Θ. για ημερήσια αναψυχή, ψυχαγωγία.
- Αύξηση του συνολικού και του ενεργού πληθυσμού της περιοχής, μεγαλύτερη της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας και της Χώρας και **εισροή** εργατικού δυναμικού λόγω εγκατάστασης στην περιοχή παλιννοστούντων και μεταναστών.
- Μεγάλα τμήματα της περιοχής αποτελούν 2 από τις 11 προστατευόμενες περιοχές RAMSAR της Ελλάδας.
- Ύπαρξη ικανοποιητικών βασικών τεχνικών υποδομών και κοινωνικών εξυπηρετήσεων σε μεγάλο τμήμα της περιοχής, σε σχέση με την υπόλοιπη και κυρίως την ορεινή ύπαιθρο του Νομού.
- Σημαντική συμμετοχή της περιοχής στην συνολική ΑΠΑ του γεωργικού τομέα του Νομού και της Περιφέρειας.
- Ύπαρξη ικανοποιητικής αγροτικής υποδομής (αρδευτικά δίκτυα, αγροτική οδοποιία).
- Ύπαρξη δυναμικής παραγωγής τοπικών προϊόντων εθνικής σημασίας (ρύζι, μύδια), αποκλειστικά στη δυτική ύπαιθρο.
- Σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα σε συνδυασμό με την ύπαρξη οργανωμένων χώρων άσκησης της (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ).
- Στην περιοχή έχουν καταγραφεί τουριστικοί πόροι, που μπορούν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

- Ελλείψεις και καθυστερήσεις στην εξειδίκευση και εφαρμογή του Χωροταξικού Σχεδιασμού και αδυναμία συντονισμένης διαχείρισης του φυσικού χώρου και των σημαντικών πόρων που προκύπτουν από αυτόν, με αποτέλεσμα τις έντονες πιέσεις ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον.
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης.
- Αύξηση της ανεργίας κατά 80% κατά την δεκαετία 1991-2001.
- Ελλείψεις σε βασικές τεχνικές υποδομές (κυρίως του πρωτογενή τομέα) και αστικές υποδομές σε τμήματα της περιοχής.
- Το παραδοσιακά υψηλό ποσοστό εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις επιδοτήσεις, έχει δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στον τοπικό πληθυσμό μετά την εφαρμογή της ΚΑΠ.
- Ανεπαρκής ταυτοποίηση και αναγνωρισιμότητα των αγροτικών προϊόντων της περιοχής.
- Έλλειμμα εκσυγχρονισμού και εισαγωγής καινοτομίας και υιοθέτησης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων ειδικότερα του αγροδιατροφικού τομέα στις μεταποιητικές επιχειρήσεις
- Χαμηλή ποιότητα υφιστάμενων υποδομών και χαμηλό επίπεδο παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών (φιλοξενίας – εστίασης).
- Έλλειψη εμπειρίας του τοπικού πληθυσμού για την αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος σαν προϋπόθεση ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού και δημιουργίας πρόσθετου εισοδήματος.

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου και των προοπτικών του άμεσα συνδεδεμένου με την περιοχή Μητροπολιτικού Κέντρου της Θεσσαλονίκης. ▪ Οι ευρύτερες θεσμικές ρυθμίσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και επικαιροποίησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης, δίνουν τη δυνατότητα ανάπτυξης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με ενσωματωμένη την περιβαλλοντική διάσταση. ▪ Καταγραφόμενη τάση εγκατάστασης νέων πληθυσμών σε τμήματα της περιοχής κοντά στο Π.Σ.Θ. (Δήμοι Εχεδώρου, Μυγδονίας και Χορτιάτη), με κίνητρο –προσδοκία τις καλύτερες συνθήκες ζωής. ▪ Προτεραιότητες ΕΣΠΑ για βελτίωση του επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών της Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενίσχυση προγραμμάτων αναβάθμισης περιοχών άτυπης συγκέντρωσης βιομηχανικής δραστηριότητας, και προτεραιότητες ΠΑΑ και διαθεσιμότητα πόρων για δράσεις βελτίωσης ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές. ▪ Πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων του πρωτογενή τομέα και της πρώτης μεταποίησης τους μέσα από ένα συνολικό σύστημα ποιοτικής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. ▪ Η αλλαγή στις καταναλωτικές συνήθειες και η δυνατότητα διάθεσης νέων ποιοτικών και ιδίως βιολογικών προϊόντων στην μεγάλη αγορά της Θεσσαλονίκης. ▪ Αυξανόμενη ζήτηση των κατοίκων του Π.Σ.Θ. για υπηρεσίες ημερήσιας αναψυχής, ψυχαγωγίας και εκπαίδευσης, με περιβαλλοντικό κυρίως προσανατολισμό. ▪ Δυνατότητα αξιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος που συνδέεται με παραδοσιακές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα για την ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής, στην κατεύθυνση της αύξησης της επισκεψιμότητάς της. ▪ Αξιοποίηση, αναβάθμιση και επέκταση των Δικτύων αγροτουριστικών και μεταποιητικών επιχειρήσεων, που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος LEADER+. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η συνέχιση του υφιστάμενου αναπτυξιακού «μοντέλου» της περιοχής. ▪ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού που να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας. ▪ Διατήρηση και σε ορισμένες περιοχές ενίσχυση των αυξητικών τάσεων δομικής ανεργίας. ▪ Αδυναμία γρήγορης προσαρμογής του τοπικού πληθυσμού στις ιδιαίτερες απαιτήσεις και του περιορισμούς που θέτει το νέο θεσμικό πλαίσιο προστασίας στην άσκηση αγροτικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. ▪ Η συνέχιση των εμφανιζόμενων καθυστερήσεων στην υλοποίηση των αναγκαίων τεχνικά υποδομών, θα έχει αρνητικές συνέπειες στη ποιότητα ζωής των κατοίκων και τη ελκυστικότητα της περιοχής. ▪ Μακροχρόνια διατήρηση της εικόνας υποβάθμιστο επιμέρους οικιστικών ενοτήτων ιδίως στην δυτική περιοχή. ▪ Καθυστερήση έγκαιρης εξεύρεσης εναλλακτικών λύσεων στα δεδομένα που δημιουργεί η ΚΑΠ. ▪ Παγίωση πρακτικών εντατικής εκμετάλλευσης ειδικά στις περιοχές υψηλής παραγωγικότητας και έλλειψη προσανατολισμού σε νέες μεθόδους παραγωγής και δυσκολία ενσωμάτωσης πρακτικού αειφορίας. ▪ Ανεπάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού για στελέχωση νέων μονάδων παροχής υπηρεσιών αποτέλεσμα χαμηλό επίπεδο ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΙΠΠΗ.Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»

6.2 Προτάσεις για την 4^η Προγραμματική περίοδο

Όσον αφορά την γεωγραφική θέση - τις συνδέσεις – τις εξαρτήσεις :⁸¹

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- αξιοποίηση της ευνοϊκής γεωγραφικής θέσης της περιοχής για την προσφορά των ζητούμενων ποιοτικών υπηρεσιών αναψυχής, ψυχαγωγίας, απόδρασης και ποιοτικών τοπικών προϊόντων.
- Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και της αξιοποίησης του ιδιαίτερα σημαντικού φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής στην παραγωγική δραστηριότητα - Συμβολή στη διαφοροποίηση του κατεστημένου αναπτυξιακού «μοντέλου».
- Ενσωμάτωση της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στο παραγωγικό περιβάλλον της περιοχής – μεταφορά τεχνογνωσίας.

Όσον αφορά τα Δημογραφικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά τις περιοχής:⁸²

- Αξιοποίηση της παρατηρούμενης αύξησης του εργατικού δυναμικού της περιοχής με στοχευόμενη προσπάθεια αναβάθμισης των επαγγελματιών του δεξιότητων.
- Ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής με συστηματική αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος που συνδέεται με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα και την καταγωγή του τοπικού πληθυσμού.
- Διασύνδεση του πεδίου παρέμβασης του ΠΑΑ με τις προτεραιότητες και τις παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ (βασικά ΠΕΠ Μακεδονίας – Θράκης, Τμήμα : Κεντρική Μακεδονία).
- Αναβάθμιση των παρεχόμενων τοπικά υπηρεσιών στους τομείς της εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Ενίσχυση των διαδημοτικών συνεργασιών ιδίως στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον:⁸³

- Αξιοποίηση της παρατηρούμενης αύξησης του εργατικού δυναμικού της περιοχής με στοχευμένη προσπάθεια αναβάθμισης των επαγγελματιών του δεξιότητων.
- Ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής με συστηματική αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος που συνδέεται με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα και την καταγωγή του τοπικού πληθυσμού.
- Διασύνδεση του πεδίου παρέμβασης του ΠΑΑ με τις προτεραιότητες και τις παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ (βασικά ΠΕΠ Μακεδονίας – Θράκης, Τμήμα : Κεντρική Μακεδονία).
- Αναβάθμιση των παρεχόμενων τοπικά υπηρεσιών στους τομείς της εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Ενίσχυση των διαδημοτικών συνεργασιών ιδίως στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

81-82 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.(2008) «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης» 94 σελ.

83 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.(2008) «Αειφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θερμαϊκού» 83 σελ.

Όσον αφορά τις τεχνικές – κοινωνικές υποδομές και την ποιότητα ζωής.⁸⁴

- Βελτίωση βασικών τεχνικών και αστικών υποδομών για την κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης οικιστικής ανάπτυξης και τη γενικότερη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται στο πλαίσιο της Δ' Προγραμματικής Περιόδου για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των Δήμων της περιοχής, ως φορέων παροχής συλλογικών υπηρεσιών.
- Συνέχιση και βελτίωση της κοινωνικής πολιτικής και ολοκληρωμένων κοινωνικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση ζητημάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης, εξασφάλισης συνθηκών ίσων ευκαιριών, κλπ
- Σχεδιασμός και υλοποίησης έργων αναβάθμισης της εικόνας και της λειτουργικότητας των οικισμών της περιοχής.
- Ενίσχυση των υποδομών πολιτισμού και αθλητισμού καθώς και των τοπικών συλλογικών δομών πολιτιστικής δημιουργίας.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων πολιτικής προστασίας έναντι φυσικών ή περιβαλλοντικών καταστροφών.

Όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις και τον Πρωτογενή τομέα⁸⁵

- Βελτίωση της ποιότητας της πρωτογενούς παραγωγής, με στόχο την ικανοποίηση των αυξανόμενων απαιτήσεων.
- Προσανατολισμός της περιοχής σε γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και ζήτησης (νέα προϊόντα, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ).
- Ενίσχυση συλλογικών οργανωτικών σχημάτων (ομάδων παραγωγών, δικτύων, κλπ) για την ενθάρρυνση σχετικών συλλογικών ενεργειών.
- Ενίσχυση δράσεων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και ενίσχυση της διασύνδεσης της έρευνας με τη γεωργική παραγωγή, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων.
- Διαφοροποίηση της απασχόλησης των αγροτών στην κατεύθυνση της πολυαπασχόλησης και της δημιουργίας πρόσθετων πηγών εισοδήματος.
- Βελτίωση του επιπέδου τεχνικής υποστήριξης του αγροτικού πληθυσμού της περιοχής για την αξιοποίηση του ευνοϊκού χρηματοδοτικού περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση της εικόνας και ταυτότητας τοπικών προϊόντων περιοχών που εμφανίζουν προβλήματα διάθεσης, λόγω περιβαλλοντικής υποβάθμισης των περιοχών παραγωγής.
- Εστίαση σε ενέργειες προβολής βασικών δυναμικών υπερτοπικής σημασίας παραγωγών (ρύζι, οστρακοειδή)
- Προετοιμασία των φορέων αλλά και των παραγωγών για τις επερχόμενες αλλαγές στην διαχείριση του υδάτινου δυναμικού και ιδίως του αρδευτικού νερού (εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών και εθνικής νομοθεσίας για ανάκτηση κόστους αρδευτικού νερού).
- Αντιμετώπιση προβλημάτων χωροθέτησης και λειτουργίας κτηνοτροφικών μονάδων καθώς των προβλημάτων διάθεσης αποβλήτων.

85 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008) «Αειφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θεσσαλικού» 83 σελ.

Όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις και τον Δευτερογενή τομέα ⁸⁶

- Ενίσχυση του τομέα μεταποίησης – τυποποίησης πρωτογενούς παραγωγής ιδίως, του αγροδιατροφικού τομέα, για τη δημιουργία επιτόπου προστιθέμενης αξίας με ενσωμάτωση καινοτομιών και διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και υγιεινής και ασφάλειας προϊόντων.
- Εκσυγχρονισμός βελτίωση ανταγωνιστικότητας, διασφάλιση βιωσιμότητας βιοτεχνικών μονάδων.
- Συμβολή στην αντιμετώπιση των τάσεων αποβιομηχανοποίησης και δημιουργίας δομικής ανεργίας στην περιοχή.
- Ενίσχυση της δικτύωσης μεταποιητικών επιχειρήσεων με στόχο τη διασύνδεση τομέων παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας που προσδίδουν μια ιδιαίτερη ταυτότητα στην περιοχή.
- Δημιουργία προϋποθέσεων αναπροσανατολισμού των επενδύσεων στον δευτερογενή τομέα σε κατευθύνσεις και κλάδους με ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην εθνική και διεθνή αγορά.
- Ενσωμάτωση στις παραγωγικές διαδικασίες υφιστάμενων και νέων μονάδων, μεθόδων και τεχνικών φιλικότερων προς το περιβάλλον.
- Ενίσχυση των δομών στήριξης της καινοτομίας, της νέας επιχειρηματικότητας και διάχυση στην περιοχή των ωφελειών από την δημιουργία δομών, υποστηρικτικών μηχανισμών και χρηματοδοτικών εργαλείων στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις και τον Τριτογενή τομέα: ⁸⁷

- Τόνωση του τομέα παροχής υπηρεσιών ημερήσιας αναψυχής και ψυχαγωγίας αξιοποιώντας την αυξανόμενη σχετική ζήτηση από τους κατοίκους του ΠΣΘ.
- Διασύνδεση τοπικής παραγωγής (ανάδειξη παραδοσιακών τεχνικών, γαστρονομία) με την προσφορά υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού.
- Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών των Λουτροπόλεων Λαγκαδά και Απολλωνίας, για την ενίσχυση του ιαματικού τουρισμού, που υπό προϋποθέσεις μπορεί να καταστεί μοχλός ανάπτυξης στην περιοχή της Επαρχίας Λαγκαδά.
- βελτίωση της ποιότητας των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιοχή ανάπτυξης «κλασσικού» τουρισμού (παράλια Στρυμονικού κόλπου).
- Ενίσχυση του τομέα παροχής γενικών υπηρεσιών.
- Ενίσχυση της δικτύωσης επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού με στόχο την ανάπτυξη ενός «πακέτου» υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και την ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής.
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού και των νέων επιχειρηματιών για τις αξίες αλλά και τις δυνατότητες επιχειρηματικής αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος.

86-87 Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε. (2008)«Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης» 94σελ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα ιδιαίτερα δεδομένα της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης όπως προκύπτουν από την αποτύπωση της υφισταμένης κατάστασης μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Πλεονεκτήματα/Ευκαιρίες:

- Εγγύτητα της περιοχής προς το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης (Π.Σ.Θ) με συνέπεια την εύκολη πρόσβαση σε μεγάλη αγορά, και τη λειτουργία της περιοχής ως διεξόδου για ικανοποίηση της συνεχώς αυξανόμενης ζήτησης των κατοίκων του Μητροπολιτικού Κέντρου για ημερήσια αναψυχή.
- Διεθνούς σημασίας φυσικό περιβάλλον (στην προτεινόμενη περιοχή περιλαμβάνονται σημαντικά τμήματα 2 περιοχών που προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR)
- Ύπαρξη δυναμικής παραγωγής προϊόντων εθνικής σημασίας.
- Παρουσία σημαντικών τουριστικών πόρων, που μπορούν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Εγκατάσταση νέων πληθυσμών σε τμήματα της περιοχής ιδιαίτερα στη ζώνη άμεσης επιρροής του Π.Σ.Θ.
- Αλλαγή των καταναλωτικών συνθηκών και δυνατότητα διάθεσης νέων ποιοτικών προϊόντων.
- Δυνατότητα ενίσχυσης της ταυτότητας της περιοχής με συστηματική αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος, που συνδέεται με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα και τις ιστορικές καταβολές του τοπικού πληθυσμού.
- Εμπέδωση της φιλοσοφίας της δικτύωσης ομοειδών επιχειρήσεων, που εγκαινιάσθηκε με επιτυχία στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος LEADER+.

Μειονεκτήματα/Απειλές

- Έντονες πιέσεις ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον ως συνέπεια ελλείψεων και καθυστερήσεων στην εξειδίκευση του χωροταξικού σχεδιασμού και της αδυναμίας του τοπικού πληθυσμού να αναγνωρίσει το φυσικό περιβάλλον ως συντελεστή ανάπτυξης της περιοχής.
- Υψηλό παραδοσιακά ποσοστό εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις επιδοτήσεις, και κατά συνέπεια σημαντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, με παράλληλη καθυστέρηση στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων αυτών.
- Ανεπαρκής ταυτοποίηση και αναγνωσιμότητα των αγροτικών προϊόντων της περιοχής.
- Έλλειμμα εκσυγχρονισμού και εισαγωγής καινοτομίας στις μεταποιητικές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα του αγροτοδιατροφικού τομέα.
- Χαμηλή ποιότητα υποδομών και επιπέδου περιεχομένων τουριστικών υπηρεσιών.
- Ελλείψεις σε αστικές υποδομές.
- Μακροχρόνια διατήρηση της εικόνας υποβάθμισης σε επιμέρους οικιστικές ενότητες.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας.
- Διατήρηση και σε ορισμένες περιοχές ενίσχυση των αυξητικών τάσεων δομικής ανεργίας.

6.3 Στρατηγική –Στόχοι του προγράμματος

Έχοντας υπόψη την προηγούμενη ανάλυση μπορεί να διατυπωθεί η ακόλουθη στρατηγική του προγράμματος :

Διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής μέσω της κινητοποίησης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού της, για τη δημιουργία ενός πρότυπου πολυαπασχόλησης, διασύνδεσης των παραγωγικών τομέων μεταξύ τους, υιοθέτησης στοιχείων ποιότητας και ενσωμάτωσης πρακτικών αειφορίας στην παραγωγική διαδικασία.

Ιδιαίτερα επισημαίνεται η ανάδειξη της πολυτομεακότητας ως συγκριτικού αναπτυξιακού πλεονεκτήματος παράλληλα με την ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής και των επιμέρους διακριτών κοινωνικοοικονομικών ενοτήτων της και ειδικότερα την ενίσχυση της ελκυστικότητας κυρίως έναντι του Μητροπολιτικού κέντρου της Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να διατυπωθούν οι παρακάτω Γενικοί Στόχοι :

1. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στην περιοχή παρέμβασης με έμφαση στη διαφοροποίηση της παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών και τον εμπλουτισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων της.
2. Ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ανάδειξη της ταυτότητάς της και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
3. Ενίσχυση των δομών συνεργασίας και η βελτίωση της ικανότητας των τοπικών φορέων για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση καινοτόμων και αποτελεσματικών αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

6.4 προϋποθέσεις επίτευξης της προτεινόμενης στρατηγικής

Από την ανωτέρω περιγραφή της στρατηγικής και των γενικών στόχων γίνεται σαφές ότι στο επίκεντρο του προτεινόμενου σχεδίου είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ως βασικών όρων εξασφάλισης της βιωσιμότητας του διαφοροποιούμενου παραγωγικού συστήματος, και η ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής.

Η βέλτιστη ενσωμάτωση της αειφόρου εκμετάλλευσης των ενδογενών αναξιοποίητων πόρων της περιοχής (τοπικά προϊόντα και φυσικό περιβάλλον) στις οικονομικές δραστηριότητες αυτής, σε συνδυασμό με την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της περιοχής (γεινίαση με Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης και με σημαντικούς μεταφορικούς άξονες) και του υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού, μπορούν να οδηγήσουν στην οικονομική ευρωστία και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Η προτεινόμενη στρατηγική διασφαλίζει τον πολυτομεακό χαρακτήρα των παρεμβάσεων, μεγιστοποιεί τις συνέργειες των παρεμβάσεων και εγγυάται τη διάχυση των ωφελειών στο μεγαλύτερο δυνατό μέρος του συστήματος της επιχειρηματικότητας.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η επιτυχία της στρατηγικής θα εξαρτηθεί από την επίτευξη των παρακάτω ειδικών στόχων του επιχειρησιακού σχεδίου :

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω ενίσχυσης επενδύσεων εκσυγχρονισμού, εισαγωγής καινοτομίας και ποιοτικής αναβάθμισης των προϊόντων και υπηρεσιών, ιδιαίτερα σε κλάδους με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά.
2. Δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης και ενίσχυση του εισοδήματος του τοπικού πληθυσμού.
3. Δημιουργία προϋποθέσεων βελτίωσης των όρων εργασίας και της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού μέσω της ενίσχυσης τεχνικών υποδομών και πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών.
4. Ενίσχυση και αναβάθμιση της προσφοράς (υποδομών και υπηρεσιών) εναλλακτικού τουρισμού με έμφαση στις δράσεις αναψυχής και στις δραστηριότητες υπαίθρου.
5. Ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος ως βασικού συντελεστή ανάπτυξης της περιοχής, μέσω της ενίσχυσης της περιβαλλοντικής επιχειρηματικότητας, και ως βασικού στοιχείου της ταυτότητας της περιοχής.
6. Διατήρηση και αναβάθμιση της πολιτιστικής ταυτότητας που συνδέεται τόσο με ιστορικά, όσο και με παραγωγικά στοιχεία της περιοχής.
7. Προώθηση της δικτύωσης και συνεργασίας σε τοπικό, διατοπικό και διακρατικό επίπεδο.
8. Ενδυνάμωση των υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης, προσανατολισμού, εμπύχωσης και απόκτησης δεξιοτήτων των παραγωγών, των τοπικών επιχειρηματιών και των κατοίκων της περιοχής.

Οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν μέσα από σειρά ενεργειών ενίσχυσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας με σαφείς προδιαγραφές ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών, τον εντοπισμό των προϋποθέσεων και δυνατοτήτων εισαγωγής των αναγκαίων καινοτομικών στοιχείων στις επιχειρήσεις, (μεταποιητικές και παροχής υπηρεσιών) με την αναβάθμιση και συμπλήρωση αναπτυξιακών και τεχνικών υποδομών, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους κατοίκους της περιοχής, τη διασύνδεση παραγωγικών τομέων και τη δικτύωση των επιχειρήσεων, με αντίστοιχες ενέργειες για την συμπλήρωση και αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών που θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων, με ενέργειες προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, ως συντελεστών ανάπτυξης και εμπλουτισμού και οικονομικών δραστηριοτήτων της περιοχής, αλλά και με την κινητοποίηση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του τοπικού πληθυσμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Ασκέλη Σ.** (Ιούλιος 2005). «Επιχειρήστε αγροτουριστικά...πως να οργανώσετε την δική σας αγροτουριστική επιχείρηση», Εκδόσεις Κέρκυρα
- **Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.** (Ιανουάριος 2006) «Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013 (Δ' Κ.Π.Σ.)
- **GOVERPLAN Α.Ε.** (2008) «Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας - Ο Θερμαλισμός ως κινητήρια δύναμη τοπικής ανάπτυξης»
- **Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.** (2008)«Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER + για τον Νομό Θεσσαλονίκης»
- **Α.Ν.Ε.Θ. Α.Ε.** (2008)«Αειφόρος ανάπτυξη δυτικής ακτής Θερμαϊκού»
- **Νομαρχία Θεσσαλονίκης**(2007) «προφίλ Θεσσαλονίκης»
- **Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (ΚΕΔΚΕ Μάρτιος 2008)** «η πρόκληση μιας νέας μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης»
- **Έντυπο υλικό ΑΝΕΘ** (2008) «Οδοιπορικό στα χωρία της Θεσσαλονίκης»
- **Φάρσαρη Ι.** (2009) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού- σχεδιασμός Managment και Marketing»Εκδόσεις Interbooks
- **Μοίρα Μυλωνοπούλου Π.** (2009) «Θρησκευτικός τουρισμός»Εκδόσεις Interbooks
- **Υγουμενάκης Ν.** (1999) «Τουριστική πολιτική»Εκδόσεις Interbooks
- **Σφακιανάκης Μ.** (2001) «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Εκδόσεις Έλλην
- **Τσάρτας Π. - Κοκκώσης Χ.** (2001) «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον» Εκδόσεις κριτική

Internet

- www.aneth.gr
- www.nath.gr
- www.3kps.gr
- www.espa.gr
- www.rcm.gr